

แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ปริญญานิพนธ์
ของ
วินัย แต่งแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
ตุลาคม 2553

แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ปริญญาพันธ์
ของ
วินัย แต่งแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่

ตุลาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

บทคัดย่อ
ของ
วินัย แต่งแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
ตุลาคม 2553

วินัย แต่งแก้ว. (2553). **แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ, อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์.

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย (1) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน (2) เพื่อเปรียบเทียบระดับแนวทางในการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา วุฒิ การศึกษาที่จบ หมวดวิชาที่รับผิดชอบ ประสบการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียน และภูมิลาเนา และ (3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวนทั้งสิ้น 293 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และ วิธีการ SNK (Student-Newman-Keuls)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูการศึกษาออกโรงเรียนมีระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 3) ด้านบุคลิกภาพ และ 4) ด้านวิชาการ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามตัวแปรต้น พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ของครูการศึกษาออกโรงเรียน ดังต่อไปนี้

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูด้านคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างจาก ครูที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านศึกษาศาสตร์ และวุฒิการศึกษาอื่นๆ

2.2 ครูที่รับผิดชอบการสอน จำนวน 1 หมวดวิชา มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู ในด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน แตกต่างจาก ครูที่รับผิดชอบมากกว่า 1 หมวดวิชา

2.3 ครูที่เคยฝึกอบรมด้านครูการศึกษาออกโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู ด้านคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างจาก ครูที่ไม่เคยฝึกอบรม

2.4 ครูที่ปฏิบัติงานในเขตจังหวัดที่ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ แตกต่างกัน

2.5 ครูที่มีภูมิลาเนาไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู ด้านวิชาการ ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน แตกต่างจากครูที่มีภูมิลาเนาอยู่ในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูการศึกษาออกโรงเรียน มีดังนี้ ควรมีการอบรมเรื่อง ส่งเสริมการศึกษาดูงาน การใช้สื่อและการผลิตสื่อ การพัฒนาบุคลิกภาพในการทำงาน ทักษะในการพูด การแต่งกายที่เหมาะสมความเป็นครู จรรยาบรรณวิชาชีพครู ความรับผิดชอบในหน้าที่ครู และให้รางวัลตอบแทนแก่ครูที่ปฏิบัติงานดีเด่น

GUIDELINES FOR NONFORMAL EDUCATION TEACHER DEVELOPMENT IN
EQUIVALENCY EDUCATION PROGRAMMES, BANGKOK METROPOLIS.

AN ABSTRACT
BY
WINAI THANGKAEW

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

October 2010

Winai Thangkaew. (2010). **Guidelines for Nonformal Education Development in Equivalency Education Programme, Bangkok Metropolis**. Master thesis, M.Ed. (Adult Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Snong Lohitwisas, Lecturer: Dr. Gumpanat Boriboon.

The purposes of this research were to; (1) study Guidelines for nonformal education teacher development in equivalency education programme, Bangkok metropolis in four aspects : 1) academic matter 2) personality 3) morality and ethics and 4) the progress and stability in occupation; (2) compare the level of guidelines for nonformal education teacher development by gender, age, education level, qualification areas, responsible subject, training experience in nonformal education, working experience in nonformal education, and domicile; (3) gather recommendations on guidelines for nonformal education teacher development.

The study sample consisted of 293 nonformal education teachers in Bangkok metropolis. They were derived through multi-stage random sampling. The questionnaires were used for collecting the data in this research. The statistics used for analyzing the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and SNK (Student-Newman-Keuls) method.

The research findings were as follows:

1. The level of nonformal education teacher's opinions towards Guidelines for nonformal education teacher development in equivalency education programme, Bangkok metropolis as a whole and each aspect were at a high level; ordering from high to low level as 1) the progress and stability in occupation 2) morality and ethics 3) personality and 4) academic matter.

2. The comparison of opinions towards guidelines for nonformal education teacher development in Bangkok metropolis by variables, the significant statistical differences were found as follows: Teachers with qualifications in science and teachers in education and others had different opinions in morality and ethics. Teachers responsible for one subject and teachers having more than one subject had different opinions in academic matter, personality, morality and ethics, and the progress and stability in occupation. Teachers who had training and teacher who did not have had different opinions in morality and ethics. Teachers working in different provinces had different opinions in academic matter and personality. Teachers whose domicile outside the working area had different opinion from the teachers whose domicile in working area in academic matter, and the progress and stability in occupation.

3. Suggestions of nonformal education teachers were as follows: The training and development should be focused on the study visit, using and constructing learning media, developing personality in working, oral communication skills, appropriate dressing as a teacher, professional moral and ethics, teachers' responsibilities, and reward for outstanding teachers.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า

เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ของ

วินัย แต่งแก้ว

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน ตุลาคม พ.ศ.2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ)

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์)

..... กรรมการ

(ดร. ปาน กิมปี)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ให้โอกาสตั้งแต่วันที่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความกรุณาในการให้คำปรึกษา ดูแล และนำการจัดทำปริญญานิพนธ์มาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ ที่ให้ความกรุณาเป็นประธานการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ดร.ปาน กิมปี ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบเพิ่มเติมและคณาจารย์ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ทุกท่านที่ให้ความรู้ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและให้คำปรึกษา แนะนำ ทำให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ นักวิชาการ ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ นางสาวสุวรรณา ล่องประเสริฐ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นางพรทิพย์ กล้ารบ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ดร.คมกฤษ จันทร์ขจร ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตราชบุรีบูรณะ นางสาวสุกัญญา ทรัพย์มณี ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตดุสิต ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจประเมินเครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการและคณะครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตหนองแขม เขตธนบุรี เขตบางพลัด เขตคันนายาว เขตประเวศ เขตบางขุนเทียน เขตดอนเมือง เขตลาดกระบัง เขตดินแดง เขตบางเขน เขตสาทร เขตพระนคร เขตสะพานสูง เขตจอมทอง เขตบางกะปิ อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอธัญบุรี อำเภอหนองเสือ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอไทรน้อย อำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอบางพลี อำเภอบางเสาธง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆ รุ่นพี่ นิสิตปริญญาโทวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ (ภาคพิเศษ รุ่นที่ 21) และมิตรสหาย เพื่อนร่วมงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตสาทรทุกท่านที่ให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจตลอดมา

สุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บิดา นายนำ แต่งแก้ว มารดา นางจิรา แต่งแก้ว (หงษ์ทอง) นายวิลาศ สยมภพ คนสนิท และน้องๆ ทุกคน นางอุไรรัตน์ จันดี ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตดินแดง นายสุริยา บุญเฉลิม ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตสาทร

สำหรับคุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอกราบบูชาพระคุณบิดา มารดา คุณครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

วินัย แต่งแก้ว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	7
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
สมมุติฐานในการวิจัย.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตลอดชีวิต.....	13
โครงสร้างขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	26
หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549).....	31
การจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549).....	36
ครูการศึกษานอกโรงเรียนและการจัดการศึกษาเทียบเท่า.....	40
แนวทางพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียน.....	47
งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง.....	61
3 วิธีดำเนินการวิจัย	65
การกำหนดประชากรและสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	65
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนตัว.....	75
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน.....	78
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน	84
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะ.....	102
5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	106
ความมุ่งหมายของวิจัย.....	106
วิธีดำเนินการวิจัย.....	107
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	108
อภิปรายผล.....	111
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	120
บรรณานุกรม.....	122
ภาคผนวก.....	129
ภาคผนวก ก.....	130
ภาคผนวก ข.....	132
ภาคผนวก ค.....	137
ภาคผนวก ง.....	141
ภาคผนวก จ.....	146
ประวัติย่อผู้วิจัย	156

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูการศึกษาจากระบบโรงเรียน ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตและอำเภอ.....	66
2 กลุ่มตัวอย่างครูการศึกษาจากระบบโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยเขตและอำเภอและกลุ่มตัวอย่าง.....	69
3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	75
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการพัฒนาครูการศึกษา นอกระบบในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน.....	78
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการพัฒนาครูการศึกษา นอกระบบในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ในด้านวิชาการ.....	78
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาจากระบบ ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในด้านบุคลิกภาพ.....	81
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาจากระบบ ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในด้านคุณธรรมจริยธรรม.....	81
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาจากระบบ ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในด้าน ความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน.....	83
9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาจากระบบ ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้าน จำแนกตามเพศ.....	85
10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาจากระบบ ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้านจำแนกตามเพศ.....	85
11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาจากระบบ ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้านจำแนกตามอายุ.....	87

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษา เทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม ตัวแปรอายุ.....	88
13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้าน จำแนกตาม ระดับการศึกษา.....	89
14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้าน จำแนกตาม ระดับการศึกษา.....	89
15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้าน จำแนกตาม วุฒิการศึกษา.....	90
16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษา เทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนก ตาม วุฒิการศึกษา.....	91
17 การทดสอบเป็นรายคู่ของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านคุณธรรมจริยธรรมระหว่างวุฒิการศึกษาต่างกัน.....	97
18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้าน จำแนกตามหมวดวิชาที่รับผิดชอบ.....	93
19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้านจำแนกตามหมวดวิชาที่รับผิดชอบ.....	93
20 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมครู การศึกษาออกโรงเรียน.....	94
21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้าน จำแนกตาม ประสบการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน.....	95

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า	
22	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้านจำแนกตาม ประสบการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน.....	96
23	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้านจำแนกตาม ประสบการณ์การปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียน.....	97
24	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้าน จำแนกตาม จังหวัดที่ปฏิบัติงาน.....	99
25	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้านและจำแนกตามจังหวัดที่ปฏิบัติงาน.....	102
26	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้าน จำแนกตามภูมิภาค.....	100
27	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและ รายด้าน จำแนกตามภูมิภาค.....	102
28	แนวทางและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแนวทางการพัฒนาครูการศึกษา ออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล.....	103

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิด.....	11
2 โครงสร้างสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดและกทม.....	28
3 โครงสร้างศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอและเขต..	30
4 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษา เทียบเท่าจำแนกตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ 2542.....	56

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาเพราะหลังจากที่บุคคลหนึ่งผ่านกระบวนการ และขั้นตอนต่างๆ ของการศึกษาไปแล้วอย่างน้อยบุคคลนั้นได้ทราบถึงเรื่องราวต่างๆ ของสังคม ชุมชน ที่ตนอาศัยและเข้าใจสิ่งที่ต้องปฏิบัติต่อไปข้างหน้า การเป็นคนได้รับการศึกษาคือความเป็นคนดีมีความรู้บุคคลที่ได้รับการศึกษาที่ดีจะบ่งบอกถึงลักษณะความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ มีจิตใจที่ได้รับการขัดเกลา ได้รับการพัฒนาตนให้เป็นคนที่มีคุณค่า ทำประโยชน์แก่ตนเอง และสังคม (อ้อม ประนอม. 2540: 22)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 49 กล่าวว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2550: ออนไลน์)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวถึงการศึกษาว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรคร์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างตลอดชีวิต มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคมีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยและมาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายตามสิทธิที่ได้รับในการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 3 - 4)

พระราชบัญญัติศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 กล่าวในมาตรา 5 ให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติโดยให้บุคคลได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ได้รับก็ตามมีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยก็ได้ มาตรา 9 กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องตามบทบาทหน้าที่ ดังนี้ 1) ผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์ มีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถเลือกรับบริการได้หลากหลายตามความ

ต้องการของตนเอง 2) ผู้จัดการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบและผู้จัดแหล่งการเรียนรู้สำหรับการศึกษิตตามอธยาศัยมีการดำเนินการที่หลากหลายตามศักยภาพเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน โดยบูรณาการความรู้ปลุกฝิ่งคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม 3) ผู้ส่งเสริมสนับสนุนเป็นผู้ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและผู้จัดการเรียนรู้มีการดำเนินการที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอธยาศัย. 2551: 2 – 6)

งานการศึกษานอกโรงเรียนภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอธยาศัย พ.ศ. 2551 เพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอธยาศัยอย่างทั้งถึงและมีคุณภาพสอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีหน่วยงานการบริหารงานและบุคลากรของงานการศึกษานอกโรงเรียนดังนี้

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอธยาศัย เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน.” มีหน้าที่ 1) เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอธยาศัย และรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ 2) จัดทำข้อเสนอแนะ นโยบาย ยุทธศาสตร์แผน และมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอธยาศัยต่อคณะกรรมการ 3) สนับสนุนและดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การวิจัย การพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมทางการศึกษาบุคลากร และระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอธยาศัย 4) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนการเทียบโอนความรู้ประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษา 5) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และองค์กรอื่น รวมตัวกันเป็นภาคีเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอธยาศัย 6) จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์เครือข่ายเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร สถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา วิทยุชุมชน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และแหล่งการเรียนรู้อื่น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่องของประชาชน 7) ดำเนินการเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอธยาศัย 8) ปฏิบัติงานอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้หรือที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมายและมีหน้าที่กำกับดูแลการทำงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอธยาศัยจังหวัดและกรุงเทพมหานคร

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอธยาศัยจังหวัดและกรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน. จังหวัดและ สำนักงาน กศน. กทม เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอธยาศัย มีหน้าที่ 1) จัดทำยุทธศาสตร์เป้าหมายและแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอธยาศัยใน

จังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษาแผนการศึกษาชาติ แผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามสภาพของท้องถิ่นและชุมชน

2) วิเคราะห์วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3) วิเคราะห์ จัดตั้งจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 4) ประสานงานส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย 5) จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบตามที่กฎหมายกำหนด 6) ส่งเสริม สนับสนุนการเทียบโอนผลการเรียนการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์และการเทียบระดับการศึกษา 7) ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย 8) ระดมทรัพยากรต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 9) สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาทางการศึกษานอกระบบการศึกษาตามอัธยาศัย 10) พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และภาคีเครือข่าย 11) ส่งเสริม สนับสนุน ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานนโยบายพิเศษของรัฐบาล และส่งเสริมความมั่นคงของชาติ 12) กำกับดูแล นิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย 13) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายและมีหน้าที่กำกับดูแลการทำงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอและเขต

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอและเขต เรียกโดยย่อว่า “กศน. อำเภอและ กศน. เขต” มีหน้าที่ ส่งเสริมสนับสนุน ประสานงานและจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับภาคีเครือข่ายโดยสถานศึกษาแต่ละแห่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันมีบุคลากรในการดำเนินงานประกอบด้วย บุคลากรทางการศึกษา ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน (พนักงานราชการ) ครูศูนย์การเรียนชุมชน มีหน้าที่หลักในการจัดกิจกรรมตามภารกิจของงานการศึกษานอกโรงเรียนให้บรรลุตามที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติหน้าที่ในด้านการจัดการเรียนรู้อย่างนี้

ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเดิมมีสถานะเป็นลูกจ้างชั่วคราวเปลี่ยนมาเป็นพนักงานราชการประเภททั่วไป ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย พนักงานราชการ พ.ศ. 2547 โดยในทางปฏิบัติได้กำหนดบทบาท ภารกิจและหน้าที่ของพนักงานราชการโดยมีภารกิจหลัก 2 ประการ คือ 1) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ตามภารกิจเฉพาะกลุ่มเป้าหมายส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน โดยภารกิจในการสำรวจข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย การศึกษาชุมชน 2) วางแผนระดับจุลภาคร่วมกับองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนในระดับตำบล หมู่บ้าน เป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งด้วย โดยครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน

มีหน้าที่ปฏิบัติงานที่เอื้ออำนวยสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมของ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในพื้นที่ที่ปฏิบัติงานด้วย

ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นบุคลากรการศึกษาออกโรงเรียน มีหน้าที่ในการประสาน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนที่เกิดจากความร่วมมือร่วมกันระหว่างการศึกษาออกโรงเรียนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามพันธกิจ และจุดเน้นของงานการศึกษาออกโรงเรียน ทั้งในรูปแบบ ดำเนินการด้วยตนเอง และร่วมดำเนินการกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ในด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ชุมชนดังนี้ 1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามพันธกิจและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ 2) จัดทำข้อมูลศักยภาพชุมชน เช่น แหล่งวิทยากรแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ สถานประกอบการ โบราณสถาน ศาสนสถาน สถานที่ราชการ องค์กรเอกชน ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ สสำรวจความต้องการของชุมชน และจัดเก็บอย่างเป็นระบบพร้อมที่จะให้บริการและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ สาธารณะชนรับทราบ 3) จัดทำแผนหรือโครงการเสนอเข้าแผนชุมชนและแผนพัฒนาตำบล 4) จัดบริการสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้ง สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่ออื่นๆ เพื่อบริการให้นักศึกษาประชาชนได้ค้นคว้าและเรียนรู้ตามความสนใจ 5) สร้างเครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้ โดยประสานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอื่นๆ และแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อเป็นเครือข่ายในการจัดกิจกรรมและหมุนเวียนสื่อการเรียนรู้ 6) ประสานงานกับพันธมิตร เครือข่ายหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 7) ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 8) ปฏิบัติงานด้านธุรการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเกี่ยวกับการเรียนการสอน 9) สรุปและรายงานการดำเนินงานของศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนเขตและอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน (กองพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน. 2546: ออนไลน์)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 23) กล่าวถึงครูการศึกษาออกโรงเรียนว่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ของครู คือ ครูมีความรู้ไม่เพียงพอในด้านการสอนที่ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี ทำให้การเรียนรู้ของเด็กรุ่นใหม่ไม่ทันสมัยยังผลให้เกิดลดความศรัทธาต่อครูและวิชาชีพครู ถือเป็นวิกฤตของชาติ ซึ่งภาครัฐได้มองเห็นความสำคัญของครู ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพเด็กชุมชนและประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยดังนี้

สนอง โลหิตวิเศษและพิศมัย จารุจิตติพันธ์ (2549: ฅ-ณ) ศึกษา การจัดการศึกษาเทียบเท่าเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาที่แตกต่างหลากหลาย และไม่ได้มีความรู้เฉพาะด้าน เช่นคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ฯลฯ ซึ่งเป็นวิชาหลักในหลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ครูต้องรับผิดชอบในการสอน วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศพัฒนาสังคมและชุมชน พัฒนาทักษะชีวิต 1 พัฒนาทักษะชีวิต 2 พัฒนาอาชีพ ตลอดจนมีภารกิจในการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิต การพัฒนาชุมชน งานธุรการ และงานที่ได้รับมอบหมายจากส่วนราชการอื่นในขณะที่ครูส่วนหนึ่งไม่ได้ตั้งใจจะเป็นครูแต่ทำงานที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนเนื่องจากหางานอื่นไม่ได้ ครูส่วนหนึ่งยังเป็นครูอัตราจ้าง ประกอบกับผู้เรียนมีลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างหลากหลาย และขาดความรู้และความพร้อมพื้นฐานในการเรียน ทำให้ครูส่วนหนึ่งไม่สามารถทำการสอนหรือบรรยายในการทำกิจกรรมแบบกลุ่มได้อย่างมีคุณภาพตามวิชาตามมาตรฐานได้อย่างครบถ้วนในทุกครั้งของการพบกลุ่ม แม้ว่าครูได้ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจและใช้เวลาเป็นจำนวนมากในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และการเตรียมการสอน

โอพาร โสมคำ (2549: บทคัดย่อ) ศึกษา การดำเนินงานตามภารกิจของครูการศึกษาออกโรงเรียนประจำศูนย์บริการศึกษาออกโรงเรียน ประจำศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน อำเภอสังขัตศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดเลย พบว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนมีหน้าที่ในการรับผิดชอบการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีความหลากหลายในการจัดการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของผู้รับบริการแต่ครูการศึกษาออกโรงเรียนก็ยังประสบปัญหาในการทำงาน ประกอบด้วยด้านเนื้อหาหลักสูตรไม่สอดคล้องกับวิถีความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาสาระมากเกินไปสอนไม่ทัน เวลาในการพบกลุ่มมีน้อยต่อสัปดาห์ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ครูขาดทักษะในการจัดการกระบวนการเรียนรู้และวิธีการที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน ด้านการใช้สื่อการเรียนขาดสื่อในการเรียน ไม่ทันสมัย ครูขาดความรู้ในการใช้สื่อด้านจัดแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ชุมชนไม่ให้ความสำคัญของการศึกษาออกโรงเรียนแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ไม่มีความพร้อมในการให้บริการ บางอย่างอยู่ไกล ด้านการวัดผลประเมินผลครูมีปัญหาในการวัดผลประเมินผลครูไม่มีแบบทดสอบในการประเมินผลผู้เรียน

สุริยันต์ เรื่องมนตรี (2547: บทคัดย่อ) ศึกษา การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศูนย์การเรียนชุมชน ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ครูศูนย์การเรียนชุมชนทุกคนและผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานและสาระการเรียนรู้การจัดทำแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และไม่มีส่วนร่วมวางแผนการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ส่วนการจัดกระบวนการเรียนรู้มีการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มที่เป็นการสอนเนื้อหาในบทเรียน ไม่เน้นกระบวนการเรียนรู้ การทำโครงการการสอนเสริม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่วนการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้จะใช้เพียงแบบทดสอบกลางภาคและปลายภาคเรียนเท่านั้น ไม่ได้มีการจัดทำแบบทดสอบระหว่างเรียนเพื่อเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา ในเนื้อหารายวิชาที่เรียน

ฉัตรดาว จริญญา (2547: บทคัดย่อ) ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลาออกของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนได้แก่ 1) ปัจจัยบรรยากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน 2) ปัจจัยความสัมพันธ์ที่ไม่ราบรื่นกับผู้บังคับบัญชาและ

เพื่อนร่วมงาน 3) ปัจจัยข้อกำหนดของครอบครัวและส่วนตัว 4) ปัจจัยของความต้องการประกอบอาชีพอื่น 5) ปัจจัยด้านได้รับความร่วมมือน้อยและกำลังใจ 6) ปัจจัยข้อจำกัดลักษณะงาน 7) ปัจจัยงบประมาณและอุปกรณ์จำกัด 8) ปัจจัยด้านสุขภาพ 9) ปัจจัยด้านเงินเดือนและสวัสดิการน้อย 10) ปัจจัยด้านความไม่ก้าวหน้าและไม่มั่นคงของงานและ 11) ปัจจัยลักษณะงานไม่ตรงตามความต้องการ

จากปัญหาดังกล่าวสรุปได้ว่า ครูการศึกษาในโรงเรียนมีปัญหาในการปฏิบัติงาน 4 ด้าน คือ 1) ด้านวิชาการ เนื่องจากครูจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาที่มีความแตกต่างหลากหลายไม่มีความรู้เกี่ยวกับงานการศึกษาในโรงเรียนไม่มีความรู้เฉพาะวิชาซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ครูขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน ครูและผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมการวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานและสาระการเรียนรู้การจัดทำแผนกระบวนการจัดการเรียนรู้วางแผนการวัดผลประเมินผลร่วมกับผู้เรียน 2) ด้านบุคลิกภาพ ครูขาดการพัฒนาบุคลิกภาพที่เหมาะสมในการเป็นครู 3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูขาด จิตวิญญาณ ความเป็นครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และกระบวนการในการถ่ายทอดวิชาความรู้ 4) ด้านความก้าวหน้าความมั่นคงในการทำงาน ครูขาดความก้าวหน้าความมั่นคงในการทำงาน เป็นอัตราจ้างปีต่อปีไม่มีสวัสดิการที่เหมาะสม ไม่มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงานซึ่งเป็นผลทำให้ครูมีการลาออกและต้องมีการเปิดรับสมัคร ครูการศึกษาในโรงเรียนบ่อยครั้งสภาพดังกล่าวส่งผลต่องานการศึกษาในโรงเรียนที่ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากบุคลากร

จากภาระหน้าที่ความรับผิดชอบดังที่กล่าวจะเห็นได้ว่าครูการศึกษาในโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบนั้นกว้างขวางและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายหลายกลุ่มรวมทั้งยังต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานเป็นครูการศึกษาในโรงเรียน นอกจากจะจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้ว สาขาที่จบยังมีความหลากหลายรวมไปถึงผู้ที่ไม่จบทางด้านการศึกษาแต่มาปฏิบัติงานเป็นครูจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาครูการศึกษาในโรงเรียนนับตั้งแต่ การคัดเลือกครูเข้ามาทำงาน การฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน การกำหนดภาระงานที่ตรงกับความถนัด มีความมั่นคงขวัญและกำลังใจในการทำงาน มองเห็นความก้าวหน้าของตนเอง ที่ส่งผลประสิทธิภาพของงาน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยคาดว่า ผลการศึกษาค้นคว้าสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาในโรงเรียนซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาครูการศึกษาในโรงเรียนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตให้มีประสิทธิภาพตามนโยบายของสำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ใน 4 ด้านคือ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4) ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับแนวทางในการพัฒนาครูการศึกษาออกนอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ใน 4 ด้าน ตามตัวแปรจำแนกตาม ตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษาที่จบ หมวดวิชาที่รับผิดชอบ ประสบการณ์ การฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษา นอกโรงเรียน จังหวัดที่ปฏิบัติงานและภูมิภาค

3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลต่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ความสำคัญของการวิจัย

1. ด้านวิชาการ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และหน่วยงานในสังกัดให้มีความรู้ความสามารถในการทำงาน ตามนโยบายของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพ

2. ด้านการปฏิบัติงาน เป็นแนวทางพัฒนาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า เขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล ให้สามารถปฏิบัติงานตามความสามารถ และมีประสิทธิภาพตามนโยบายของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3. ด้านการวิจัย การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้า และสนับสนุนงานวิจัยด้าน การพัฒนาครู แนวทางการวางแผนการพัฒนาครูอย่างเหมาะสมซึ่งจะช่วยให้ครูมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ในการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติและการพัฒนาบุคลากรตามพระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพต่อการปฏิบัติงานของครูของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูการศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คือ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดสมุทรสาคร มีจำนวนทั้งสิ้น 809 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากการสุ่มประชากรข้างต้นโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Random Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ที่ความคลาดเคลื่อนระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 293 คน โดยสุ่มอย่างเป็นระบบ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) แบ่งเป็นดังนี้
 - 1.1 เพศ แบ่งเป็น
 - 1.1.1 ชาย
 - 1.1.2 หญิง
 - 1.2 อายุ.....ปี
 - 1.3 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น
 - 1.3.1 ปริญญาตรี
 - 1.3.2 สูงกว่าปริญญาตรี
 - 1.3.3 อื่นๆ.....
 - 1.4 วุฒิการศึกษาที่จบ เช่น พธ.บ , วท.บ , ศศ.บ, ค.บ.,บธ.บ (โปรดระบุ).....
 - 1.5 หมวดวิชาที่รับผิดชอบ
 - 1.5.1 หนึ่งหมวดวิชา (โปรดระบุ).....
 - 1.5.2 มากกว่า หนึ่ง หมวดวิชา (โปรดระบุ).....
 - 1.6 ประสบการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน
 - 1.6.1 เคยฝึกอบรม (โปรดระบุ) จำนวน.....ครั้ง
 - 1.6.2 ไม่เคยฝึกอบรม
 - 1.7 ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียน (โปรดระบุ จำนวนปี).....ปี

1.8 จังหวัดที่ปฏิบัติงาน

1.8.1 นนทบุรี

1.8.2 นครปฐม

1.8.3 ปทุมธานี

1.8.4 สมุทรสาคร

1.8.5 สมุทรปราการ

1.8.6 กรุงเทพมหานคร

1.9 ภูมิภาค

1.9.1 คนนอกพื้นที่

1.9.2 คนในพื้นที่ปฏิบัติงาน

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า ตามความคิดเห็นของครูในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 4 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านวิชาการ

2.2 ด้านบุคลิกภาพ

2.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

2.4 ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน หมายถึง รูปแบบ วิธีการ กิจกรรมต่างๆ รวมทั้งข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะ ความชำนาญในการทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ตามความคิดเห็นของครูการศึกษาออกโรงเรียน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน

1.1 ด้านวิชาการ หมายถึง การดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาการจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน โดยมีหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการ เรียนรู้ การใช้สื่อและการผลิตสื่อ จิตวิทยาการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล แหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน ภาควิชาการเป็นตัวกำกับเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ และความมีเจต คติที่ดีให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผล และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.2 ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะการแสดงออกของครูการศึกษาออกโรงเรียน ในการปฏิบัติงานประกอบด้วย การวางตนที่เหมาะสมในการประสานงาน และความเป็นครู การสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเอง การพูดในโอกาสต่างๆ และการจัดการอารมณ์ของครู

1.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูการศึกษา นอกโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในกรอบของศีลธรรม จารีตประเพณีไม่ขัดต่อระเบียบของสังคมปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ และรับผิดชอบสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

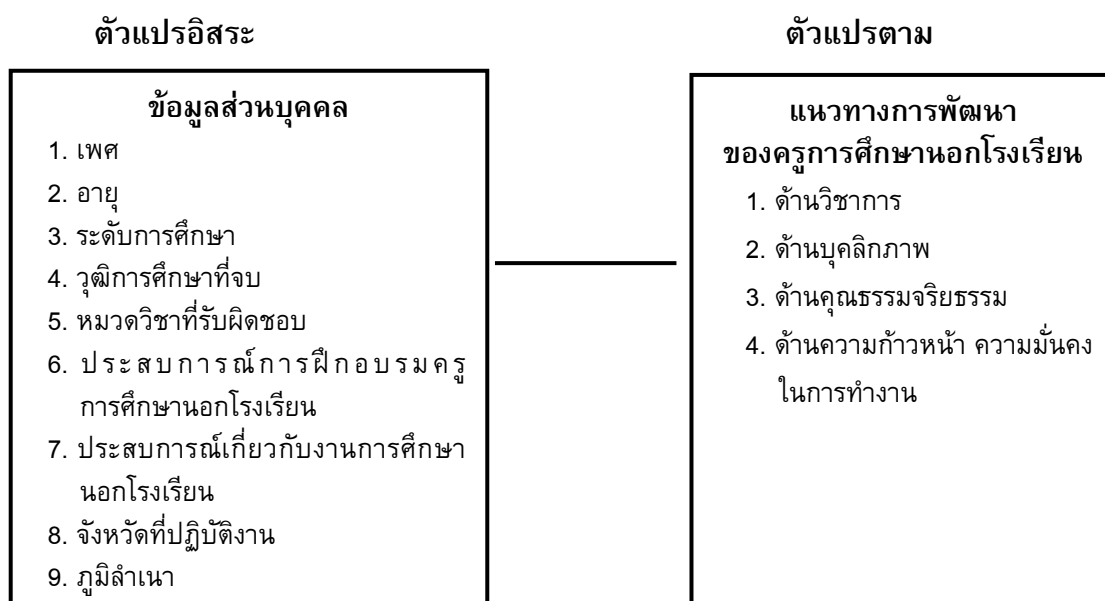
1.4 ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน หมายถึง การได้รับโอกาสที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีหลักประกันในการดำเนินชีวิต ความมั่นคงในการทำงานยึดเป็นอาชีพที่ถาวร ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ครูที่มีความรู้สามารถปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างเต็มที่ และมีสวัสดิการที่พอเพียง

2. ครูการศึกษาออกโรงเรียน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ซึ่งเป็นตัวแทนของ ศูนย์การศึกษาออกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตและอำเภอ เป็นผู้ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อ กิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม และจังหวัดนนทบุรี

3. การจัดการศึกษาเทียบเท่า หมายถึง การศึกษาทางเลือกที่เทียบเท่าสายสามัญที่ที่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จัดในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย การเทียบระดับการศึกษา และอาจรวมถึงการศึกษา ทางเลือกที่จัดขึ้นเพื่อให้โอกาสแก่ผู้ที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบโรงเรียนให้มีโอกาสได้เรียนรู้และได้ใบรับรอง วุฒิ ซึ่งเทียบเท่าการศึกษาในระบบโรงเรียนทั้งสายสามัญ และสายอาชีวศึกษา

4. กรุงเทพฯและปริมณฑล หมายถึง พื้นที่ที่เป็นเขตเมืองของกรุงเทพมหานคร และ จังหวัดที่ตั้งติดกับกรุงเทพมหานครประกอบด้วยจังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม และจังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด

สมมติฐานในการวิจัย

1. ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนโดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน
2. ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนโดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน
3. ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนโดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน
4. ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาที่จบต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนโดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน
5. ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่รับผิดชอบหมวดวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนโดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน
6. ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนโดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน
7. ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนโดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน
8. ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในเขตจังหวัดปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนโดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน
9. ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีภูมิลำเนา มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนโดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตลอดชีวิต
2. โครงสร้างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
3. หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษา

ชั้นพื้นฐาน 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549)

4. การจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษา

ชั้นพื้นฐาน 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549)

5. การศึกษานอกโรงเรียนและการจัดการศึกษาเทียบเท่า
6. แนวทางพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
7. งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

1. การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตลอดชีวิต

จากการปฏิรูปการศึกษาและโครงสร้างการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการโดยให้ยุบหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาของชาติจัดส่วนบริหารการศึกษาออกเป็น 5 ส่วน คือ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา โดยให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาก่อนอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนกรมการศึกษานอกโรงเรียนนั้นให้ยุบ และรวมงานการศึกษานอกโรงเรียน ให้มีสถานะเป็น สำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียนขึ้นตรงต่อสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันคือ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

โดยมีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยให้บริการทางการศึกษาในหลากหลายรูปแบบได้แก่ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการ ตามความสนใจ และความเหมาะสมกับสภาพความพร้อมของตนเอง สาระที่สำคัญของการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่ผู้สนใจศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อประโยชน์ต่อไป มีประเด็นที่น่าสนใจมาศึกษาแบ่งออกเป็น 1.1) พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 1.2) แนวคิดและหลักการการศึกษานอกโรงเรียน 1.3) ภารกิจ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 1.4)

กลยุทธ์และจุดเน้น 1.5) ลักษณะของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน 1.6) กลุ่มเป้าหมายการจัดการศึกษานอกโรงเรียน 1.7) ประเภทและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังนี้

1.1 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติมีหลักการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนและให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ โดยเป็นการผสมผสานระหว่างการศึกษาทั้งสามรูปแบบเพื่อให้สามารถพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างต่อเนื่องแต่เนื่องจากกลไกและการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายดังกล่าวจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2551)

มาตรา 5 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติโดยให้บุคคลซึ่งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตามมีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามกระบวนการและการดำเนินการที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ยึดหลักดังต่อไปนี้

- (1) การศึกษานอกระบบ
 - (ก) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั่วถึงเป็นธรรมและมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน
 - (ข) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้
- (2) การศึกษาตามอัธยาศัย
 - (ก) การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ และวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย
 - (ข) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการศึกษา
 - (ค) การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

มาตรา 17 ให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดทุกจังหวัด ดังต่อไปนี้

ในต่างจังหวัดให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน. จังหวัด” กรุงเทพมหานคร ให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน. กทม.” เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงานและเป็นหน่วยงานการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร และมีอำนาจหน้าที่บริหารการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภายในกรุงเทพมหานคร

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง มีการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้ตามศักยภาพ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา อันจะมีผลในการพัฒนากำลังคนและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

1.2 แนวคิด และหลักการของการศึกษานอกโรงเรียน

กลุ่มเป้าหมายการศึกษานอกโรงเรียนส่วนมากเป็นเยาวชนและผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นผู้มีวุฒิภาวะ มีประสบการณ์ มีความรับผิดชอบในการประกอบอาชีพ ดูแลครอบครัวและมีข้อจำกัดมากมายในการเรียนรู้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวทำให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่เหมือนกับเด็กเพราะมีอะไรที่แตกต่างกันหลายอย่างเช่น ความคิดอ่าน ประสบการณ์ ความพร้อม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมนำความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่มาแลกเปลี่ยน เรียนรู้กัน และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง(สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2550)

1.2.1 แนวคิดปรัชญา คิดเป็น

"คิดเป็น" ได้มาจากหลักปรัชญาทางพุทธศาสนาที่ว่า ชีวิตเป็นทุกข์ ความทุกข์สามารถดับได้หรือทำให้หายไปได้ การจะดับทุกข์ได้จะต้องรู้สาเหตุของทุกข์นั้นๆ ในที่สุด คนก็จะสามารถหาวิธีแก้ไขได้ หรือทำให้ความทุกข์ลดน้อยลงไปได้ หลักวิธีการที่จะดับทุกข์หรือแก้ปัญหาจะต้องมีองค์ประกอบของการคิดเพื่อวิเคราะห์ปัญหาหรือค้นหาคำตอบ อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้สำเร็จองค์ประกอบที่เป็นความรู้ด้านวิชาการ ความรู้ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และความรู้เกี่ยวกับตนเอง

1.2.2 หลักการศึกษานอกโรงเรียน

การศึกษานอกโรงเรียน เป็นกระบวนการของการศึกษาตลอดชีวิต มีภารกิจสำคัญที่มุ่งต้องการให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงโดยเฉพาะการศึกษาพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตตามมาตรฐานของสังคม ซึ่งเป็นสิทธิที่คนทุกคนพึงได้รับ นอกจากนี้ยังจะต้องได้รับการศึกษาที่ต่อเนื่องจากการศึกษาพื้นฐาน เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาชุมชนและสังคมในที่สุด

การจัดกระบวนการเรียนรู้ การศึกษานอกโรงเรียนจึงยึดหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ หลักความเสมอภาคทางการศึกษา หลักการพัฒนาตนเองและการพึ่งพาตนเอง หลักการบูรณาการเรียนรู้ และวิถีชีวิต หลักความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และหลักการเรียนรู้ร่วมกันและการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

1. หลักความเสมอภาคทางการศึกษากลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกโรงเรียนส่วนมากเป็นผู้พลัดโอกาสและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาซึ่งอาจมีความแตกต่างทางด้านสภาพในสังคม อาชีพเศรษฐกิจ และข้อจำกัดต่างๆ ในการจัดการศึกษา และกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติ หากแต่สร้างความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

2. หลักการพัฒนาตนเองและการพึ่งพาตนเอง การจัดการศึกษานอกโรงเรียนจะต้องจัดการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองสามารถเรียนรู้ เกิดความสำนึกที่จะพัฒนาตนเองได้ เป็นคนคิดเป็น ปรับตัวเพื่อให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เรียนด้วยตนเอง พึ่งพาตนเอง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นปกติสุขท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคม

3. หลักการบูรณาการเรียนรู้กับวิถีชีวิตหลักการนี้อยู่บนพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับสภาพปัญหา วิถีชีวิต สภาพแวดล้อมและชุมชนท้องถิ่นของผู้เรียน ซึ่งเป็นหลักการที่สำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สิ่งดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้เป็นลักษณะของการบูรณาการจึงมีความเหมาะสม โดยบูรณาการสาระต่างๆ เพื่อการเรียนรู้ และบูรณาการวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม

4. หลักการสอดคล้องกับปัญหาความต้องการและความถนัดของผู้เรียน หลักการนี้เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักความต้องการของตนเอง สามารถจัดการศึกษาให้กับตนเองได้อย่างเหมาะสม ครูการศึกษานอกโรงเรียน มีบทบาทในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ สาระการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการการศึกษานอกโรงเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. หลักการเรียนรู้ร่วมกันและการมีส่วนร่วมของชุมชนการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มผู้เรียนนับว่าสำคัญเป็นการส่งเสริมกัลยาณมิตรในกลุ่มผู้เรียน ก่อให้เกิดความร่วมมือ ความ

ผูกพัน เอื้ออาทร การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปลูกฝังวินัยในตนเอง ฝึกความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นสิ่ง ที่ควรเกิดขึ้นสำหรับผู้เรียนที่มีวุฒิภาวะ สำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชน ก็นับว่าเป็นหลักการ สำคัญในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ชุมชนสามารถเข้าร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดสรรทรัพยากรเป็นแหล่งเรียนรู้ และสนับสนุนในเรื่องอื่นๆ เพื่อผลิตผู้เรียนที่เป็นสมาชิก ที่ดี ของชุมชนต่อไป

1.3 ภารกิจ การศึกษานอกโรงเรียน

ภารกิจหลักของกรมการศึกษานอกโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ (สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2550)

1.3.1 จัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยมุ่งจัดการศึกษาให้กับประชาชนและ ผู้ด้อยโอกาส ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อ่านออก เขียนได้ รวมทั้งการ จัดการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพในรูปแบบต่างๆ เพื่อยกระดับการศึกษา และพัฒนาคุณภาพ ชีวิตให้กับกลุ่มเป้าหมาย

1.3.2 ส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนในรูปแบบของการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา สื่อรายการวิทยุโทรทัศน์ เพื่อการศึกษา สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และการจัดนิทรรศการวิทยาศาสตร์เพื่อ การศึกษา

1.3.3 ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถี ชีวิตอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและทันสมัยรู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วย ตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จากแหล่งต่างๆ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้าน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาและรายการวิทยุโทรทัศน์

1.4 นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย ปี 2552

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้กำหนด นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน จัดส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2551-2554 และแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2551-2554) โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

1. นโยบายด้านการศึกษานอกระบบ

จุดเน้นการดำเนินงาน

1.1 การส่งเสริมการรู้หนังสือ มุ่งเน้นให้สถานศึกษา สํารวจผู้ไม่รู้หนังสือในพื้นที่ให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและดำเนินการจัดให้ผู้ไม่รู้หนังสือได้เรียนรู้จากหลักสูตรและสื่อที่เหมาะสมกับสภาพของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มทั้งนี้โดยร่วมมือกับสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 การยกระดับคุณภาพการศึกษาของประชากรวัยแรงงาน มุ่งเน้นให้กลุ่มเป้าหมายที่ลงทะเบียนเรียน ได้เรียนในรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของตนเอง โดยมีอัตราการคงอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ในหมวดวิชาหลักไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และอัตราการจบร้อยละ 80 ในแต่ละภาคเรียน ให้ความสำคัญกับการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ การเทียบระดับการศึกษาและการประสานความร่วมมือกับองค์กรหลักในการจัดการศึกษาร่วมกัน

1.3 การศึกษาต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาอาชีพและทักษะชีวิต มุ่งเน้นการจัดการศึกษาต่อเนื่องโดยเฉพาะหลักสูตรระยะสั้นและการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายโดยมุ่งให้สามารถนำความรู้ ความสามารถที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้จริงรวมทั้ง การมีคลังหลักสูตรที่หลากหลาย เพื่อรองรับการจัดบริการทางการศึกษา

1.4 การศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (การศึกษานอกระบบ) มุ่งเน้นการประสานการจัดการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในพื้นที่ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้ได้มาตรฐานพอเพียงสำหรับการประกอบอาชีพ

2. นโยบายด้านการศึกษาตามอัธยาศัย

จุดเน้นการดำเนินงาน

2.1 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน มุ่งเน้นการประสานความร่วมมือกับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชนเพื่อจัดทำฐานข้อมูลแหล่งการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณี และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.2 การพัฒนาห้องสมุดประชาชน มุ่งเน้นให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. และพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความรู้จากภายนอก ความรู้สากลและข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอาชีพ การทำมาหากิน

2.3 การพัฒนารูปแบบและวิธีการ ส่งเสริมให้สถานศึกษา พัฒนารูปแบบและวิธีการเรียนรู้การศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีความหลากหลายเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3. นโยบายด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน

จุดเน้นการดำเนินงาน

3.1 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นฐานของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนมุ่งส่งเสริมให้ชุมชนที่มีความพร้อมจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ให้มากขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายให้สำนักงาน กศน. จังหวัด จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหนึ่งแห่งในตำบลเป็นศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลเพื่อเป็นแม่ข่ายของศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน ทั้งนี้โดยความเห็นชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและภาคีเครือข่ายอื่น

3.2 อาสาสมัครส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้มีจิตอาสา ตลอดจนผู้รู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อาสาสมัครเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชน เป็นผู้สื่อสารข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนและนำเสนอความต้องการการเรียนรู้และการพัฒนาชุมชนโดยเป็นที่ร่วมกับครูในสังกัดสำนักงาน กศน.

3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของกลุ่มเป้าหมาย การสร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน การจัดการความรู้ การวิจัยชุมชนซึ่งเป็นพื้นฐานของการนำความรู้ไปแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน เช่น เศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง การพัฒนาชุมชนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ฯลฯ

4. นโยบายด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

จุดเน้นการดำเนินงาน

4.1 สื่อวิทยุโทรทัศน์และวิทยุเพื่อการศึกษา มุ่งพัฒนารายการให้เชื่อมโยงตอบสนองต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ

4.2 อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาส่งเสริมให้หน่วยงานและสถานศึกษา สังกัด กศน.มีเว็บไซต์ของตนเองโดยเชื่อมโยงกับระบบ Portal Web เพื่อให้เกิดเครือข่ายการให้บริการที่กว้างขวางมีหลักสูตรและโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

4.3 การศึกษาทางไกล มุ่งพัฒนาระบบการเรียนการสอน โดยบูรณาการการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายมาเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพขยายกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการให้มากขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

5. นโยบายด้านวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา

จุดเน้นการดำเนินงาน

5.1 กิจกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา มุ่งพัฒนากิจกรรมด้านวิทยาศาสตร์ให้เชื่อมโยงกับกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาของชุมชน มุ่งเน้นให้ชุมชนสามารถใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปใช้เพื่อการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว และชุมชน

5.2 เครือข่ายการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ส่งเสริมให้ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาทุกระดับสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในองค์กร กศน. และองค์กรภายนอกเพื่อให้บริการแก่ประชาชนและพัฒนาความรู้ของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของบุคคลและชุมชน

6. นโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จุดเน้นการดำเนินงาน

6.1 การพัฒนาวิชาการ มุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตร สื่อ รูปแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นพื้นฐานของการพัฒนาและมุ่งหมายให้งานวิชาการเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติที่มีคุณภาพ

6.2 การพัฒนาบุคลากรส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับได้พัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะครู กศน. ซึ่งจะมีบทบาทหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งพัฒนาให้เป็น กศน. มีอาชีพ ดังนี้

(1) สำนักงาน กศน. จังหวัดมีหน้าที่พัฒนาครู กศน. ในเนื้อหาสาระที่มีความเฉพาะกับบริบทของพื้นที่

(2) สถาบันพัฒนา กศน. ภาค มีหน้าที่จัดการพัฒนาครูในเนื้อหาสาระหลักที่ครู กศน. ทุกคนจำเป็นต้องรู้

(3) สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร มีบทบาทหลักในการพัฒนาบุคลากรในเนื้อหาสาระที่สำคัญต่อการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานของบุคลากรแต่ละระดับ

(4) กลุ่มการเจ้าหน้าที่ จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาบุคลากร กศน. โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.3 การนิเทศการศึกษาให้ความสำคัญกับการนิเทศภายใน ซึ่งเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและส่งเสริมให้ศึกษานิเทศก์ กศน. เป็นผู้นิเทศและเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาสังกัด กศน.

6.4 การประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มุ่งเน้นให้สถานศึกษา กศน. ทุกแห่งจัดระบบการประกันคุณภาพ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และให้ความสำคัญกับสถานศึกษาที่จะรับการประเมินภายนอกโดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมและการจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่ตรงกับสภาพจริงของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

7. นโยบายด้านการส่งเสริมสนับสนุนภาคีเครือข่าย

จุดเน้นการดำเนินงาน

7.1 การประสานงานกับคณะกรรมการ มุ่งเน้นให้สถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ประสานการทำงานร่วมกับคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องตามบทบาทหน้าที่เพื่อสร้างความเข้าใจงานด้านการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเสริมสร้างโอกาสและบทบาทในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

7.2 การสร้างเสริมบทบาทของภาคีเครือข่าย มุ่งเน้นให้หน่วยงานและสถานศึกษา กศน. ประสานงานและสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกระดับ ทุกประเภทให้เข้ามามีบทบาทในการจัดการความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมดำเนินการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การจัดให้มีสมัชชาภาคีเครือข่าย การยกย่องเชิดชูเกียรติ ทั้งนี้โดยจัดอุปสรรคต่างๆ ในการทำงานและสร้างเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน

8. นโยบายด้านการบริหาร

จุดเน้นการดำเนินงาน

8.1 การบริหารการศึกษามุ่งเน้นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาและหน่วยงานในสังกัดทุกระดับ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใสตรวจสอบได้หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

8.2 การบริหารงานภาครัฐให้ความสำคัญกับการบริหารตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) โดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมการทำงานและค่านิยมร่วมขององค์กร

8.3 การเตรียมความพร้อมบุคลากรตามระเบียบข้าราชการพลเรือน เน้นการทำความเข้าใจการเข้าสู่ระบบโดยสร้างบุคลากรใหม่ และเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน

8.4 ระบบฐานข้อมูลให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการโดยเฉพาะข้อมูลนักศึกษาและผู้เรียนในหลักสูตรต่างๆ ข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตลอดจนส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารจัดการและจัดให้มีการบริการข้อมูลสารสนเทศ

8.5 การกำกับติดตามให้ความสำคัญกับระบบการกำกับติดตาม และรายงานผลการดำเนินงาน ทั้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการบริหารของหน่วยงานและสถานศึกษาโดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม

8.6 โครงสร้างพื้นฐานมุ่งเน้นการจัดทำแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการระดมทรัพยากรในการซ่อมแซม บำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานให้พอเพียงและพร้อมที่จะให้บริการทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

9. นโยบายด้านการสนับสนุนโครงการพิเศษ

จุดเน้นการดำเนินงาน

9.1 โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้นการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อตอบสนองแนวทางการดำเนินงานของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ โดยเฉพาะการถ่ายทอดความรู้ของโครงการสู่กลุ่มเป้าหมายและการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย

9.2 การส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายพิเศษให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ เด็กด้อยโอกาส เด็กและเยาวชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ผู้พิการ ชาวไทยในต่างประเทศ ซึ่งมีกฎหมายและนโยบายการพัฒนาโดยเฉพาะให้ได้รับบริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง

10. นโยบายด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551

จุดเน้นการดำเนินงาน

10.1 เร่งรัดการออกกฎ ระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ คำสั่งที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานเพื่อให้การปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

10.2 เร่งรัดการบริหารจัดการบุคลากรให้เข้าสู่ตำแหน่ง และโครงสร้างองค์กรอย่างสมบูรณ์เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

10.3 เร่งพัฒนาโครงสร้างองค์กร ให้มีศักยภาพในการดำเนินงาน จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

10.4 เร่งพัฒนาภาพลักษณ์ขององค์กรเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดี มีทัศนคติที่ถูกต้องและเกิดการยอมรับอย่างกว้างขวาง

1.5 ลักษณะของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ลักษณะสำคัญของการศึกษานอกโรงเรียนหรือการศึกษานอกระบบโรงเรียน นักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้สรุปไว้ดังนี้ (ทองอยู่ แก้วไทรชะ. 2543: 23)

1. ผู้เรียน ผู้เรียนในการศึกษานอกระบบไม่มีการกำหนดเกณฑ์อายุเหมือนกับ การศึกษาในระบบโรงเรียน การเรียนขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้เรียนเป็นสำคัญไม่มีการ บังคับ ผู้เรียนทุกเพศทุกวัย และทุกวุฒิ สามารถสมัครเรียนได้ตามความต้องการและความสนใจ ที่ตนเองมีต่อวิชานั้นๆ

2. ผู้สอน ผู้สอนและบุคลากรการศึกษานอกระบบอาจจะเป็นครูผู้สอนที่มีความรู้ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญ ในวิชาที่เรียนโดยตรง หรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์จาก การประกอบอาชีพของตนมาเป็นวิทยากรและอาสาสมัคร

3. หลักสูตรและเนื้อหาวิชา หลักสูตรและเนื้อหาวิชาการศึกษาอกระบบ ยืดหยุ่นได้มากเนื้อหาสามารถปรับตามท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน หลักสูตรจะสร้างจาก ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนที่มุ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

4. รูปแบบการจัด การจัดการศึกษานอกระบบไม่มีรูปแบบแน่นอน รูปแบบการจัดจะต่างกันไปเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ของผู้จัด และผู้รับบริการ

5. การเรียนการสอน วิธีการเรียนการสอนของการศึกษานอกระบบ จะมี รูปแบบแตกต่างกันไปตามความเหมาะสม ความจำเป็น บางครั้งจะจัดการเรียนการสอนเป็นชั้น และบางครั้งจะไม่เป็นชั้นเรียน แต่จัดในรูปกลุ่ม พบปะสนทนา การสาธิต การฝึกอบรม การใช้ สื่อทัศนูปกรณ์ และสื่อมวลชนการศึกษาทางไกล

6. สถานที่ สถานที่จัดให้บริการการศึกษานอกระบบจะกระจายเปลี่ยนแปลง และโยกย้ายไปตามสถานที่ที่อำนวยให้ และเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น โดยอาจจะจัดขึ้นที่ ศาลาวัด ชั้นเรียนของโรงเรียนภาคปกติ ศูนย์อนามัย ห้องสมุดประชาชน อำเภอหรือจังหวัดที่ อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านศูนย์การเรียน สถานประกอบการ สนามกีฬา ศาลาประชาคม ใต้ร่มไม้ ฯลฯ

7. ระยะเวลา ระยะเวลาเรียนของการศึกษานอกระบบขึ้นอยู่กับชนิดและ ลักษณะของวิชารวมทั้งความสนใจของผู้เรียนด้วย

8. หน่วยงานและสถาบันที่รับผิดชอบ หน่วยงานและสถาบันที่รับผิดชอบ การศึกษานอกระบบ มีทั้งภาครัฐบาล เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตรกรม อนามัยกรมการศึกษานอกโรงเรียน ฯลฯ ภาคเอกชน เช่น สมาคมต่างๆ ธนาคาร องค์กร บริษัท ฯลฯ รัฐวิสาหกิจ เช่นการไฟฟ้า ฯ การสื่อสาร ฯ การไปรษณีย์ โทรเลข การประปาฯ รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย ฯลฯ

9. การรับรองความสามารถและคุณวุฒิ การประเมินผลการศึกษาในระบบ มักจะประเมินในระยะสั้นๆ ประการณียบัตร หรือวุฒิบัตรที่ได้มีความหมายเพียงว่า ได้ผ่านการ เรียนหรือการฝึกอบรมในเรื่องใดมาเท่านั้น มิได้ถือเป็นเรื่องที่สำคัญมากนักเพราะมิได้กำหนดให้ เห็นว่ามีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใดของมาตรฐานการเรียนในระบบภาคปกติ (ยกเว้น) การเรียนตามหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ ซึ่งมีศักดิ์และสิทธิเท่ากับผู้เรียนตาม หลักสูตรของโรงเรียนภาคปกติทุกประการ)

10. การยืดหยุ่นของการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ ของการศึกษานอกระบบ มีความยืดหยุ่นมาก เพื่อให้การจัดสนองตอบความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนหลักสูตร เนื้อหาระยะเวลา สถานที่ วิธีการสอน และวิทยากรผู้สอนนั้น จะปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม กับสภาพที่เป็นอยู่

สรุปได้ว่า ความสำคัญและลักษณะของการศึกษานอกโรงเรียนหรือการศึกษา นอกระบบโรงเรียน เป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดให้แก่กลุ่มเป้าหมายก่อนวัยเรียน อยู่ในวัยเรียน แต่พลาดโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียน ตลอดจนผู้พ้นวัยเรียนและผู้สูงอายุซึ่ง กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้จะเรียนด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับ ไม่จำกัดอายุอาชีพ หรือพื้นฐาน การศึกษา ดังนั้นเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนจะต้องหาวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลายและ ยืดหยุ่นให้เข้ากับความสนใจของผู้เรียน

1.6 กลุ่มเป้าหมายการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

การศึกษานอกโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้กลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้ที่พลาดโอกาสด้วยเหตุผลความจำเป็นต่างๆ เช่น ปัญหาด้านการเงิน ปัญหาด้านสุขภาพ ต้องออกมาช่วยครอบครัวในการประกอบอาชีพ เป็นต้น กลุ่มเป้าหมายในการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนแบ่งตามช่วงอายุช่วงชีวิตได้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547: 7)

1.6.1 เด็กแรกเกิด

เป็นการจัดการศึกษาให้แก่พ่อแม่ตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์มารดา จนกระทั่ง เด็กคลอดออกมาก็ให้การศึกษาเรื่องการเรียนรู้ของเด็กแรกเกิดแก่พ่อแม่ ซึ่งจะทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็ก ต่อไป

1.6.2 เด็กก่อนวัยเรียน

เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในพื้นที่ที่ยังไม่มีการจัด การศึกษาในระบบโรงเรียน เช่น ยังไม่มีโรงเรียนอนุบาลหรือชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา หน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียนอาจจัดบริการในรูปแบบของศูนย์เด็กเล็กหรือศูนย์เด็กก่อน วัยเรียน เป็นต้น

1.6.3 เยาวชนในวัยเรียน

เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนที่ยังเรียนไม่จบแต่ต้องออกจากโรงเรียนกลางคันหรือเยาวชนที่จบการศึกษาเพียงระดับต้นๆ แล้วไม่มีโอกาสศึกษาต่อต้องเข้าสู่ตลาดแรงงาน

1.6.4 ผู้ที่พ้นวัยเรียนไปแล้วและเข้าสู่การทำงาน

เป็นการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนที่พ้นวัยศึกษาเล่าเรียนและเข้าสู่การทำงานหรืออาจเป็นผู้ใหญ่ซึ่งอยู่วัยทำงาน เพื่อให้คนกลุ่มนี้ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

1.6.5 ผู้ใหญ่วัยทำงาน

คล้ายกับผู้พ้นวัยเรียน แต่ที่แยกกลุ่มเช่นนี้เพราะต้องการชี้ให้เห็นว่ากลุ่มนี้ทำงานแล้วเป็นเวลาพอสมควร บางกลุ่มอาจใกล้จะหยุดพักหรือเกษียณด้านการงานแล้ว

16.6 ผู้สูงอายุ

เป็นการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มที่พิกจากภาระการงานแล้วหรือเกษียณอายุราชการแล้วเป็นวัยที่อาจจะไม่แสวงหาความรู้เพื่อความก้าวหน้าในการงานแล้ว แต่อาจจะต้องการความรู้เพื่อการปรับตัวเข้าสู่วัยชรา ความรู้ในด้านการพักผ่อน งานอดิเรก หรือความรู้ที่จะเป็นประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตในวัยชรามากกว่า

1.7 ประเภทและกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน

1.7.1 การศึกษาพื้นฐาน

เป็นการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบโรงเรียน เพื่อให้ได้มีโอกาสในการเรียนรู้ด้วยรูปแบบวิธีการที่เหมาะสม มีสาระที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การจัดการศึกษาพื้นฐานจึงครอบคลุมเนื้อหาตั้งแต่การส่งเสริมการรู้หนังสือ การจัดการศึกษาต่อเนื่องโดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 (ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาเทียบเท่า

1.7.2 การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพได้แก่การฝึกทักษะอาชีพ การเข้าสู่อาชีพและการพัฒนาอาชีพ

1.7.3 การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

เป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ซึ่งต้องจำแนกเนื้อหาสาระ ทั้งที่เป็นทักษะชีวิตแกนกลางที่ทุกคนในสังคมไทยจะต้องเรียนรู้ เช่น ทักษะชีวิตด้านสุขภาพอนามัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งทักษะชีวิตที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม

ของแต่ละภูมิภาคด้วย รูปแบบการจัดการศึกษาจะเน้นทั้งการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยโดยนำกิจกรรมกลุ่มสนใจการฝึกอบรม กิจกรรมค่าย กิจกรรมชุมชนเข้ามาใช้ ซึ่งสถานศึกษาสามารถจัดเองโดยจัดทำโปรแกรมให้กับผู้มาสมัครเรียน หรือจัดร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน

1.7.4 การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

เป็นการจัดการศึกษาที่บูรณาการความรู้และทักษะ ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและชุมชนรูปแบบการเรียนรู้จะมีความหลากหลายและใช้ชุมชนเป็นฐาน เนื้อหาสาระจะเน้นหนักในเรื่องการพัฒนาสังคมและชุมชน กระบวนการเรียนรู้จะผสมผสานทั้งการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ใช้เวทีพระราชรัฐ เวทีชาวบ้าน เป็นกลไกผลักดันกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน ใช้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งกลาง ซึ่งแต่ละแห่งจะมีหลักสูตรท้องถิ่นที่หลากหลาย เป้าหมายของการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน คือการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และชุมชนที่เข้มแข็งเป็นปึกแผ่น แก้ปัญหาของตนและพึ่งพาตนเองได้

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยทั่วไปจะต้องสอดคล้องกับสภาพกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม เพราะธรรมชาติของแต่ละช่วงอายุจะมีพัฒนาการต่างกัน จำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้หลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกให้กับกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ตามความสมัครใจ ความสามารถ ความสนใจ ซึ่งกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดอยู่นั้นให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต มีความรู้ความสามารถไปประกอบอาชีพ เพื่อสามารถดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้ จะส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง สังคมและชุมชน

สำหรับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนพื้นฐาน ซึ่งเป็นกิจกรรมการศึกษาเทียบเท่า จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549) กิจกรรมหลักที่สำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน เพื่อให้ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนมีโอกาสได้รับการพัฒนาตนเองให้มีความรู้พื้นฐานเพียงพอเพื่อการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตและเพื่อพัฒนาสังคมไทยไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ต่อไป

2. โครงสร้างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

จากการที่รัฐได้ปฏิรูปโครงสร้างของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตลอดจนพระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติดังกล่าว คือ 2.1) สำนักงาน

ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร
 2.2) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตหรืออำเภอ โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร

2.1.1 จัดทำยุทธศาสตร์ เป้าหมายและแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดและกรุงเทพมหานคร ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาชาติ แผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามสภาพของท้องถิ่นและชุมชน

2.1.2 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.1.3 วิเคราะห์ จัดตั้ง จัดสรร เงินงบประมาณให้แก่สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.1.4 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

2.1.5 จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบตามที่กฎหมายกำหนด

2.1.6 ส่งเสริม สนับสนุนการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์และการเทียบระดับการศึกษา

2.1.7 ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

2.1.8 ระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

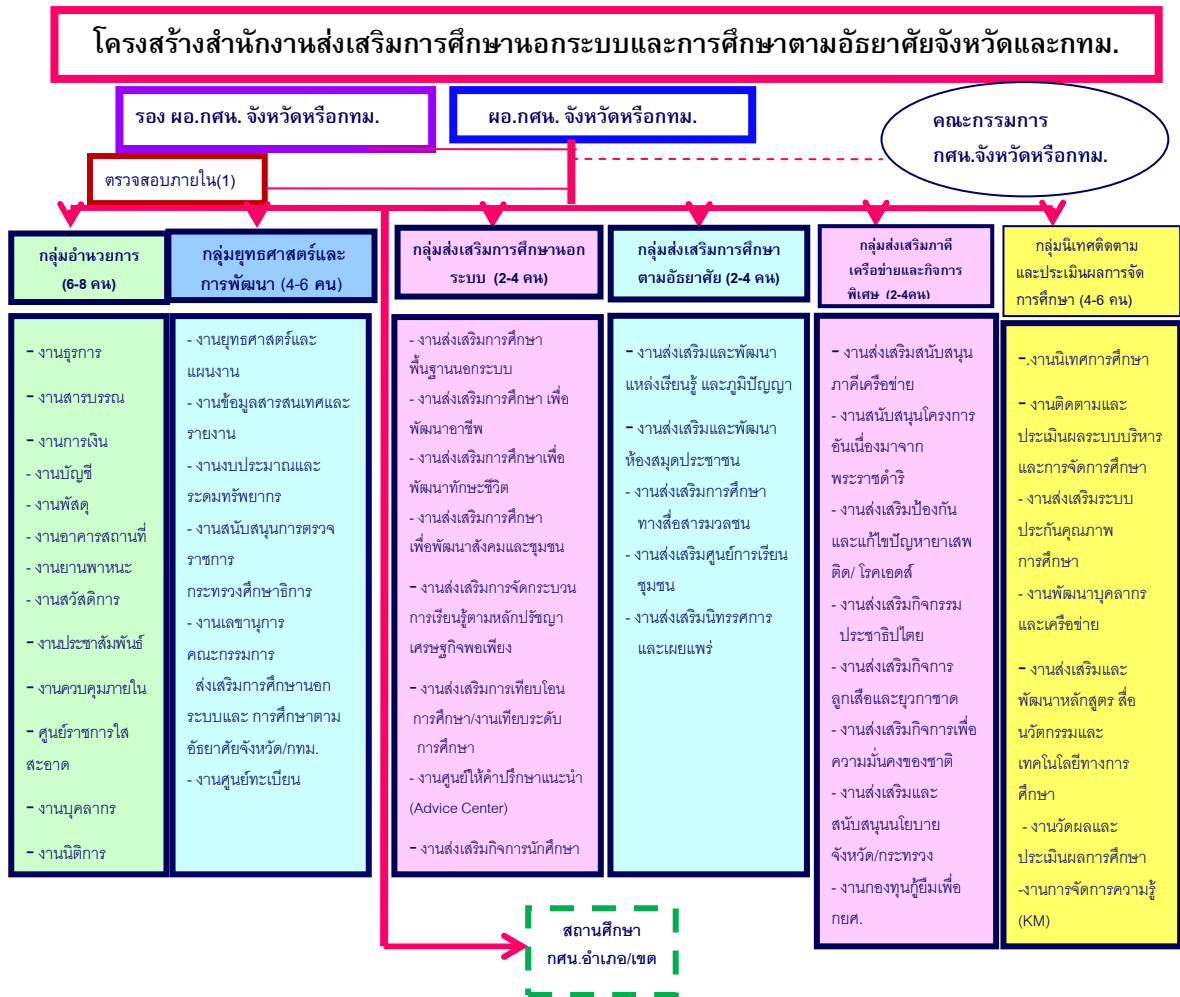
2.1.9 ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.1.10 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและภาคีเครือข่าย

2.1.11 ส่งเสริม สนับสนุน ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานนโยบายพิเศษของรัฐบาลและงานเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

2.1.12 กำกับ ดูแล นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

2.1.13 ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและกทม

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551).

2.2 ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตและอำเภอ

2.2.1 จัดการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.2.2 ส่งเสริม สนับสนุนและประสานภาคีเครือข่าย เพื่อจัดการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.2.3 ดำเนินการตามนโยบายพิเศษของรัฐบาลและงานเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

2.2.4 จัดส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่

2.2.5 จัดส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.6 วิจัยและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนรู้และมาตรฐานการศึกษาอกระบบ

2.2.7 ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

2.2.8 กำกับ ดูแล ตรวจสอบ นิเทศภายใน ติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

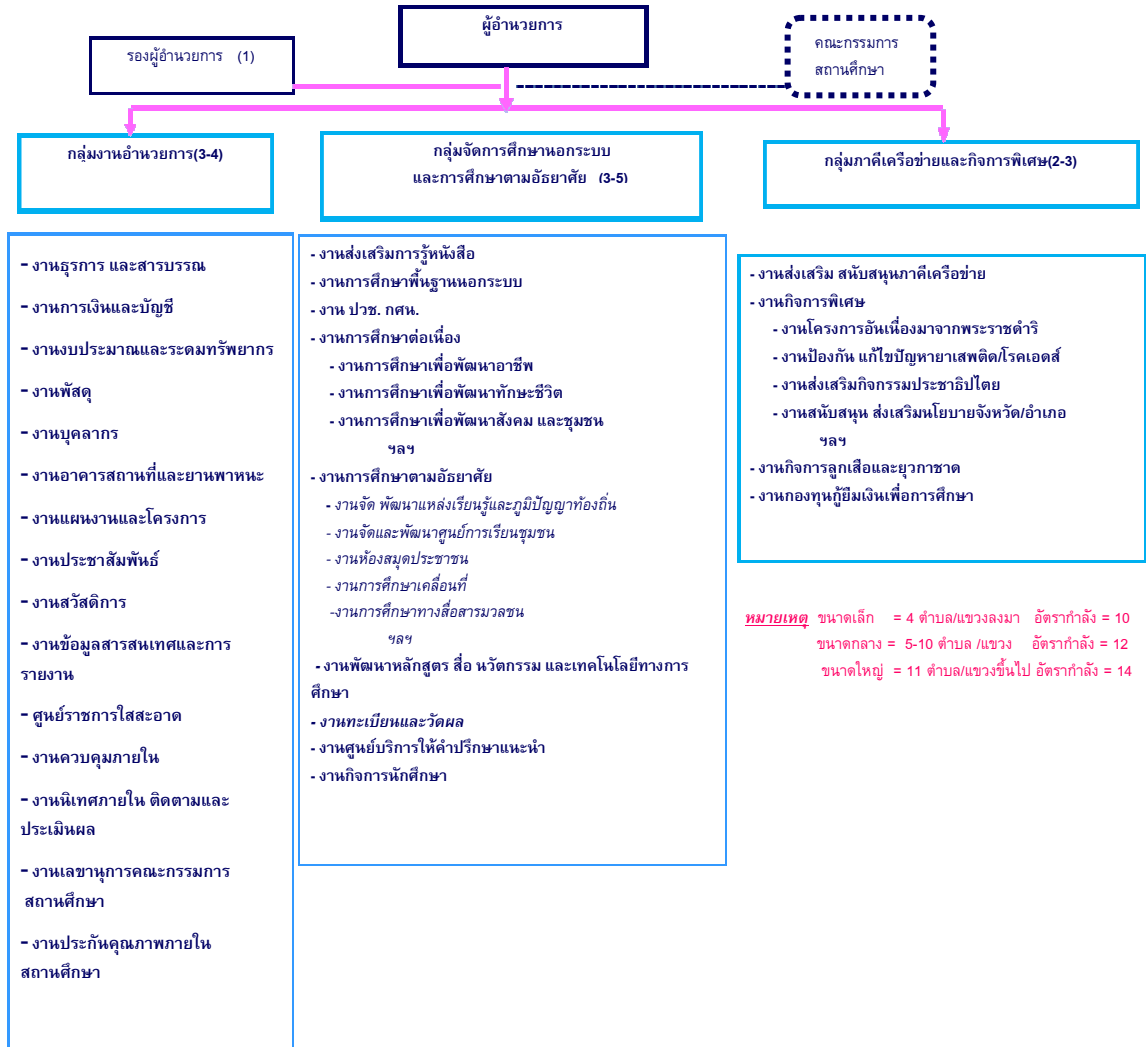
2.2.9 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและภาคีเครือข่าย

2.2.10 ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.2.11 ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ให้สอดคล้องกับระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

2.2.12 ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โครงสร้างศูนย์การศึกษาหอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน. อำเภอและเขต)

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างศูนย์การศึกษาหอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอและเขต

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551)

3. หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549)

รัฐบาลจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนไทยทุกคน หวังว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถช่วยพัฒนาคุณภาพของประชาชน ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนที่สมบูรณ์ให้มีทักษะในการคิด การเรียนรู้ เป็นคนที่มีจริยธรรมที่ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีทักษะการประกอบอาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549) โดยนำสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่หลักสูตรแกนกลางมาจัดทำเป็นมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษานอกระบบโรงเรียน ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใหญ่ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546: 5) จะศึกษาในประเด็นดังนี้ 3.1) แนวคิด 3.2) หลักการ 3.3) จุดหมาย 3.4) โครงสร้างหลักสูตร 3.5) สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังนี้

3.1 แนวคิด

การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549) ได้มีการพัฒนามาจากพื้นฐานทางด้านปรัชญาการศึกษาจิตวิทยา ความเชื่อและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ทฤษฎีหลักสูตรและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตลอดจนการพัฒนากระบวนการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ผู้ใหญ่ที่พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับโดยมีแนวคิดที่สำคัญที่ต้องคำนึงถึงหลายประการดังนี้

3.1.1 ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ มีคุณลักษณะและมีความต้องการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากเด็ก ได้แก่ ต้องการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงอาชีพที่มีอยู่ ต้องการเรียนรู้เพื่อการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของตนเอง ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนควรคำนึงถึงด้านการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

3.1.2 พัฒนาหลักสูตร วิธีการจัดสาระและกระบวนการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับทฤษฎีหลักสูตรตามแนวทางการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ตลอดจนธรรมชาติหลักการสอนผู้ใหญ่ (Andragogy) รวมทั้งผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

3.1.3 การกำหนดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และปรัชญาการศึกษาผู้ใหญ่ที่มุ่งเน้นการส่งเสริม การวิเคราะห์ สภาพสังคม และการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสร้างองค์ความรู้และนำสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

3.1.4 ความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นการเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพได้ทันที ดังนั้นการจัดสาระและกิจกรรมการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

3.2 หลักการ

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549) มีหลักการดังนี้

3.2.1 เป็นการศึกษาสำหรับผู้พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ

3.2.2 เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้ที่พลาดโอกาสได้รับการศึกษาในระบบหรือในพื้นที่ที่สถานศึกษาในระบบไม่สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีให้ได้

3.2.3 เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการและการปฏิบัติจริงสอดคล้องกับวิถีชีวิต นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพได้ทันที

3.2.4 เป็นการศึกษาที่ให้คุณค่าของความรู้ ประสบการณ์และอาชีพของผู้เรียน โดยสามารถพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนแสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเองและสังคมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3.2.5 เป็นการศึกษาที่ให้คุณค่าของความรู้ ประสบการณ์ และอาชีพของผู้เรียนโดยสามารถนำมาเทียบโอนเป็นผลการเรียนตามหลักสูตรได้

3.2.6 ส่งเสริมให้บุคคล องค์กร ชุมชนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3.3 จุดหมาย

เพื่อให้การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549) สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทยและมีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต จึงกำหนดจุดหมายซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา ดังนี้

3.3.1 เห็นคุณค่าและมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

3.3.2 มีความรู้ ความเข้าใจประวัติศาสตร์ชาติไทย ชุมชน และท้องถิ่น ภูมิใจในความเป็นไทย ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักภาษา สืบสาน ศิลปวัฒนธรรมไทย ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทยเป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.3.3 รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

3.3.4 มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สภาพปัญหาของตนเองชุมชน และสังคม โดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.3.5 มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้มีทักษะในการดำเนินชีวิต และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.3.6 เห็นคุณค่าและรู้จักเลือกใช้วิทยาการ ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ให้ก้าวทันต่อความเจริญและความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

3.3.7 มีทักษะและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพการงาน เป็นแบบอย่างหรือเป็นผู้นำด้านการพัฒนาอาชีพ เพื่อการพึ่งพาตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

3.3.8 รักการออกกำลังกาย รู้จักรักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรง มีบุคลิกภาพ

3.3.9 มีความสามารถในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งยั่งยืน พร้อมทั้งจะแข่งขันในสังคมโลกอย่างมีสันติ

3.3.10 เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพ มีค่านิยมการเป็นผู้ผลิตมากกว่าการเป็นเพียงผู้บริโภค

3.3.11 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสีงแวดล้อมที่ยั่งยืน

3.4 โครงสร้างหลักสูตร

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พุทธศักราช 2544) ฉบับปรับปรุง 2549 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

3.4.1 ระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่จัดให้กลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า หรือยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับ

3.4.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่จัดให้กลุ่มเป้าหมายที่การศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า หรือยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับ

3.4.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่จัดให้กลุ่มเป้าหมายที่จบการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า

ผู้เรียนทุกระดับต้องเรียนกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน 4 หมวดวิชา ประกอบด้วย หมวดวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ รวม 20 หน่วยกิต (หมวดวิชาละ 5 หน่วยกิต) ในระดับประถมศึกษา รวม 24 หน่วยกิต (หมวดวิชาละ 6 หน่วยกิต) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ 28 หน่วยกิต (หมวดวิชาละ 7 หน่วยกิต) ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ 4 หมวดวิชา ประกอบด้วย หมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน พัฒนาทักษะชีวิต 1 พัฒนาทักษะชีวิต 2 และพัฒนาอาชีพ รวม 28 หน่วยกิต (หมวดวิชาละ 7 หน่วยกิต) ในระดับประถมศึกษา 32 หน่วยกิต (หมวดวิชาละ 8 หน่วยกิต) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ 48 หน่วยกิต (หมวดวิชาละ 12 หน่วยกิต) ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมตลอดหลักสูตรระดับประถมศึกษาไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิต และมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิต นอกจากนี้ ทุกระดับต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง ทั้งนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนหมวดวิชาเพิ่มเติมตามความต้องการทั้งในกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐานและกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์

ผู้เรียนจะต้องลงทะเบียนเรียนตลอดหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษา ภาคเรียนละไม่เกิน 2 หมวดวิชา ยกเว้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนมีความประสงค์ลงทะเบียนเพิ่มเติมสามารถลงทะเบียนเรียนเพิ่มได้อีก 1 หมวดวิชา ปีการศึกษาหนึ่ง แบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน ใช้เวลาเรียนตลอดหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษาไม่น้อยกว่า 4 ภาคเรียน ยกเว้นในกรณีที่ผู้เรียนผ่านการประเมินความรู้และประสบการณ์หรือเทียบโอนผลการเรียน สามารถจบหลักสูตรก่อน 4 ภาคเรียนได้

3.5 สารและมาตรฐานการเรียนรู้การจัดการศึกษานอกโรงเรียน

สาระการเรียนรู้

การจัดสาระการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ได้กำหนดและยึดกรอบการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียน และแบ่งสาระการเรียนรู้ออกเป็น 8 หมวดวิชาโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม หมวดวิชาและกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. 2547: 15-17)

กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน ประกอบด้วย

1. หมวดวิชาภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนและการติดต่อสื่อสาร
2. หมวดวิชาคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะในทางคณิตศาสตร์ในเรื่องเกี่ยวกับจำนวน การวัด เรขาคณิต พีชคณิตและข้อมูลสถิติ
3. หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะในการคิด วิเคราะห์และแก้ปัญหา ด้วยหลักของความเป็นเหตุเป็นผล การเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ
4. หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ เพื่อพัฒนาทักษะในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลและสืบค้นข้อมูลข่าวสารกับสังคมโลก ตลอดจนการแสวงหาความรู้เพื่ออาชีพที่ทำอยู่ให้ก้าวทันกับยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งสาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนวิชาภาษาอังกฤษทุกระดับการศึกษาส่วนภาษาต่างประเทศอื่นๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน

สำหรับกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน การจัดการศึกษานอกโรงเรียนเน้นการจัดองค์ความรู้ที่เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ใช้ในการดำเนินชีวิต นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในวิธีการงานและอาชีพ ตลอดจนการพัฒนาสังคมและชุมชน

กลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ ประกอบด้วย

1. **กลุ่มหมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน** (สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม) เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม

2. **กลุ่มหมวดวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1** (สุขศึกษาและพลศึกษา) เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะชีวิตในด้านสุขภาพอนามัย รู้วิธีการดูแลบำรุงรักษาร่างกายให้แข็งแรง และการป้องกันโรคภัย ตลอดจนความรู้ด้านกีฬา เช่น การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา เพื่อให้ผู้เรียนมีสุขภาพอนามัยดี

3. **กลุ่มหมวดวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 2** (ศิลปะ) เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านศิลปะ มีความสุนทรีย์ภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

4. **กลุ่มหมวดวิชาพัฒนาอาชีพ** (การงานอาชีพและเทคโนโลยี) เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์ มองเห็นช่องทางและแนวทางในการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพรวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้และรู้จักเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับการงานอาชีพ

สำหรับกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ ประกอบด้วย 4 กลุ่มหมวดวิชา เป้าหมายการจัดการศึกษานอกโรงเรียนต้องการเน้นองค์ความรู้เป็นทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ เนื่องจากกลุ่มผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ และประสบการณ์ในชีวิตมาพอสมควร เนื้อหาสาระการเรียนรู้จะต้องให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีสุนทรีย์ภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ดังนั้น การจัดจึงต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับวัยและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ประมวลประสบการณ์และทักษะที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตรไปพัฒนาความสามารถของตนตามศักยภาพเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่จัดให้เรียนรู้ในหมวดต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม การจัดกิจกรรมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง โดยกิจกรรมแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือกิจกรรมพัฒนาตนเองและครอบครัวและกิจกรรมพัฒนาชุมชนและสังคม ซึ่งทั้ง 2 ลักษณะของกิจกรรมมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของครอบครัวและชุมชนให้เข้มแข็งตลอดไป

มาตรฐานการเรียนรู้

การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ของ 8 หมวดวิชา ซึ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน ด้านความรู้ทักษะกระบวนการ คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม จุดหมายต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย มาตรการเรียนรู้ 2 ลักษณะ คือ 1) มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละหมวดวิชาเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพิ่มเติมหมวดวิชาพัฒนาอาชีพเพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของนักศึกษาผู้ใหญ่ 2) มาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษา เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละหมวดวิชาเมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละระดับการศึกษาของแต่ละหมวดวิชา ซึ่งต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมตลอดจนต้องสอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดของผู้เรียน

สรุปได้ว่า โครงสร้างหลักสูตร และสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและนโยบายรัฐที่ต้องเอื้อให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ที่พลาดโอกาสในการเรียน สามารถที่จะเรียนได้ตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพโดยมีโครงสร้างให้เลือกตั้งแต่ละระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและให้ผู้เรียนสามารถจะเรียนรู้ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ประกอบด้วย กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน และกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ มี 8 หมวดวิชา ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้เรียนรู้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพตามความถนัด ความสามารถความสนใจการศึกษาต่อ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองและสังคม โดยเฉพาะการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพตลอดจนสามารถจะนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

4. การจัดการกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549)

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจนในการพัฒนาผู้เรียนสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนรูปแบบและกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนนั้นมีหลายวิธีในการจัด จึงจะศึกษากระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549) ในประเด็นดังนี้ 4.1) แนวคิดในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ 4.2) รูปแบบการเรียนรู้ มีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังนี้

4.1 แนวคิดในการจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ฉบับปรับปรุง 2549 ได้ยึดแนวทางสำคัญ ดังนี้

4.1.1 ปรัชญา “คิดเป็น” พัฒนาขึ้นโดย ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ นักการศึกษาไทยได้เผยแพร่แนวคิดนี้ในปี พ.ศ. 2516 โดยได้คิดขึ้นมาเพื่อใช้กับการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ แต่ต่อมากลางการศึกษาออกโรงเรียนก็ได้นำไปใช้เป็นปรัชญาหลักในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนทุกโครงการตลอดมา หลักการสำคัญของปรัชญาคิดเป็น คือ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาโดยการใช้อุปกรณ์ 3 ด้าน คือ ข้อมูลด้านตนเอง ข้อมูลด้านวิชาการ และข้อมูลด้านสังคมสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจอย่างเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนมีความสุข

4.1.2 ยึดตามแนวทางการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 14-15) ได้ระบุการจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และการจัดกิจกรรมเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การประยุกต์ ความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนต้องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างมีสัดส่วน ตลอดจนผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนที่เอื้อต่อผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ทุก ๆ ด้าน โดยผู้สอนต้องคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากวิถีชีวิต เป็นต้น

4.1.3 ยึดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ดร.ทิศนา ขัมมณี (2546: 50-51) ได้อธิบายว่า เป็นรูปแบบที่พยายามพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้บูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและวิธีการ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้แบบนี้กำลังได้รับความนิยมอย่างมากเพราะมีความสอดคล้องกับหลักทฤษฎีทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาเป็นองค์รวมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เป็นผู้ชี้แนะ

4.2 รูปแบบการเรียนรู้

4.2.1 การเรียนรู้ด้วยการพบกลุ่ม

มีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการให้นักศึกษาได้แสวงหาความรู้ ความคิดได้ด้วยตนเอง เหมาะกับนักศึกษาที่พอมีเวลามาพบกลุ่มในแต่ละสัปดาห์ นักศึกษาต้องให้ความสำคัญและร่วมกิจกรรมทุกครั้ง เนื่องจากมีการประเมินผลร่วมอยู่ด้วยทุกกิจกรรมการเรียนรู้โดยกำหนดให้นักศึกษาต้องการมาพบกลุ่ม เรียนรู้จากกระบวนการการพบกลุ่ม ไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1.1 กิจกรรม Home room โดยการที่ครูให้การแนะแนว แก้ไขปัญหา การเรียนรู้ของนักศึกษาและติดตามปัญหาของนักศึกษาเป็นรายบุคคล ในการไปเรียนรู้ตลอด สัปดาห์ที่ผ่านมา

1.2 นักศึกษานำเสนอผลงานหรือผลที่ได้รับจากการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (กรต.)

ตลอดสัปดาห์ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่องที่ครูได้มอบหมาย ในการพบกลุ่มครั้งที่ผ่านมา โดยจะเป็นงานกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ ซึ่งจะมีคะแนนสะสมระหว่าง เรียน

1.3 ครูจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมในเนื้อหาที่ยากปานกลาง ซึ่งนักศึกษา กับครูได้ร่วมวางแผนการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้ามาก่อนแล้ว

1.4 การทดสอบย่อย นักศึกษาต้องเข้าทดสอบย่อยทุกครั้งของการพบกลุ่ม เป็นการวัดผลประเมินผลระหว่างเรียนมีคะแนนสะสม

1.5 ครูมอบหมายกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง (กรต.) ในเนื้อหาที่ง่าย ซึ่งนักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จากสื่อผู้รู้ และแหล่งเรียนรู้ โดยมีเวลาทำกิจกรรมการ เรียนรู้ตลอดเวลาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมง และจะต้องมีผลการเรียนรู้หรือชิ้นงานนำเสนอต่อกลุ่ม ในการพบกลุ่มครั้งต่อไป

1.6 กิจกรรมการเรียนรู้จากโครงการงาน นักศึกษาร่วมกันวางแผนจัดทำ โครงการงาน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและมีการรายงานความก้าวหน้าของการทำโครงการงานทุกสัปดาห์ หลังจากการพบกลุ่มซึ่งมีคะแนนสะสมทุกครั้งโดยเป็นการบูรณาการเนื้อหาสาระของหมวดวิชา ทั้งหมดที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนนั้น ไม่น้อยกว่าภาคเรียนละ 1 โครงการงาน

1.7 การเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) เป็นกระบวนการ กลุ่มเน้นการมีส่วนร่วมนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว สังคม ชุมชนและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขซึ่งเป็นเงื่อนไขของการจบหลักสูตรทุกระดับ ผู้เรียนทุกคน ต้องทำกิจกรรม กพช. ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง โดยทำในภาคเรียนใดภาคเรียนหนึ่งหรือทำสะสม ทุกภาคเรียนก็ได้ ซึ่งกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมให้เรียนรู้ในเรื่องต่อไปนี้

1.7.1 กิจกรรมพัฒนาตนเองและครอบครัว เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนา ผู้เรียนทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสิ่งแวดล้อมของครอบครัว เพื่อไปสู่การพัฒนา คุณภาพชีวิตการอยู่ร่วมกันในสังคมและชุมชนได้อย่างมีความสุข

1.7.2 กิจกรรมพัฒนาสังคมและชุมชน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการ พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งตลอดจนการพัฒนาสิ่งแวดล้อม โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการเรียน

4.2.2 การเรียนรู้ด้วยตนเอง

มีวิธีการจัดการเรียนรู้ ให้กับนักศึกษาที่ไม่มีเวลามาพบกลุ่มเป็นประจำ แต่พอมีเวลาบ้าง โดยให้นักศึกษาต้องวางแผนการเรียนรู้ โดยวิธีการเรียนดังนี้ นักศึกษาสมัครเรียนและเข้ารับการแนะนำจากสถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้ นักศึกษาต้องมีหลักสูตรของหมวดวิชาที่ลงทะเบียนและมีคู่มือการเรียนรู้สำหรับนักศึกษา

การพบกลุ่มการเรียนรู้ มีการพบกลุ่มและปรึกษากับครู ตรีช. หรือครูประจำกลุ่ม ทางโทรศัพท์ อีเมลล์ Internet ฯลฯ

1. การทดสอบระหว่างเรียนตามแผนที่ได้ทำความตกลงกับครู ตรีช. หรือครูประจำกลุ่มล่วงหน้ามีการทำโครงการ

2. มีการเรียนรู้ต่อเนื่อง ปรึกษาจากผู้รู้หรือผู้ปกครอง ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหมวดวิชาที่ลงทะเบียนเรียน

3. มีการสอบปลายภาค

4.2.3 การเรียนรู้ด้วยการสอนเสริม

การสอนเสริม มีความจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้เพราะช่วยให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้มากขึ้น เนื่องจากมีสาระการเรียนรู้ที่ยากและซับซ้อน และระยะเวลาเรียนที่ค่อนข้างจำกัดทำให้นักศึกษาไม่สามารถเข้าใจได้ จึงมีความจำเป็นต้องสอนเสริมในบางหมวดวิชาและบางสาระการเรียนรู้ ที่มีความยากและซับซ้อน ได้แก่ วิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ หมวดละไม่เกิน 12 ชั่วโมง โดยนักศึกษาและครูร่วมกันวางแผนการสอนเสริม โดยเชิญวิทยากรซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน ผู้รู้ ผู้ชำนาญในเนื้อหา นั้น เช่น ครูอาจารย์ที่เกษียณอายุแล้วเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ เป็นผู้สอนเสริมหรือใช้สื่อวีดิทัศน์ประกอบการสอน การสอนเช่นนี้จะทำให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาที่ยากได้ดีขึ้น ช่วงเวลาและสถานที่ในการสอนเสริมเป็นไปตามที่ร่วมกันกำหนดไว้ใช้เวลาที่เหมาะสม ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นอกเหนือจากเวลาการพบกลุ่ม ทั้งนี้จะต้องประสานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอหรือเขตจัดหาวิทยากรภายในหรือภายนอกก็ได้ ซึ่งจะได้จัดสรรค่าวิทยากรสอนเสริม

วัตถุประสงค์ของการสอนเสริม

1) เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ให้สูงขึ้น

2) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ของหมวดวิชาที่มีความยุ่งยากซับซ้อน และไม่อาจศึกษาได้ด้วยตนเอง

3) เพื่อให้มีโอกาสศึกษาหาความรู้จากวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะสาขาวิชา

4) เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามาเป็นวิทยากรสอนเสริมในรูปแบบอาสาสมัคร

4.2.4 การเรียนรู้ด้วยวิธีการอื่น ๆ

ดำเนินการโดยครูและนักศึกษาวางแผนการเรียนรู้ร่วมกันกำหนดให้นักศึกษาเรียนรู้ตามความถนัด ความเหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักศึกษา เช่น การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครอบครั้ว การไปทัศนศึกษา มีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. ครูและนักศึกษาวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน
2. นักศึกษาเสนอแหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหมวดวิชาที่ลงทะเบียนเรียน
3. นักศึกษากำหนดแผนการเรียนรู้และไปเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้
4. สรุปความรู้ที่ได้จากการไปเรียนรู้มาเสนอครูหรือสถานศึกษาทุกครั้ง
5. วิทยากรหรือครูจากแหล่งเรียนรู้หรือสถานประกอบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาระหว่างเรียนโดยครูหรือสถานศึกษาจัดทำแผนร่วมกัน
6. สถานศึกษาทดสอบภาคปฏิบัติที่ผู้เรียนไปเรียนจากแหล่งเรียนรู้หรือสถานประกอบการ ที่ตุนถนัดหรือมีความชำนาญการ
7. สถานศึกษาทดสอบทฤษฎีตามมาตรฐานและสาระการเรียนรู้หมวดวิชาที่ลงทะเบียนเรียน
8. สถานศึกษาทดสอบภาคทฤษฎีตามมาตรฐานและสาระการเรียนรู้หมวดวิชาที่ลงทะเบียนเรียน

สรุปได้ว่า วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ของการศึกษานอกโรงเรียนนั้น ต้องการที่จะให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตนเองและสามารถเรียนรู้ได้โดยวิธีการต่างๆ คือการพบกลุ่มในแต่ละสัปดาห์ ที่ผู้เรียนต้องให้ความสำคัญในการพบกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นวิธีการที่จะให้ผู้เรียนที่ไม่มีเวลามาพบกลุ่มโดยครูช่วยวางแผนการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน การเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนเสริมที่สามารถทำให้นักศึกษาที่มีความสนใจและสอนเสริมในรายวิชาที่ยากเพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจมากยิ่งขึ้น การเรียนรู้ด้วยวิธีการอื่นตามความเหมาะสมที่ผู้เรียนคิดว่าสามารถให้ความรู้กับผู้เรียนได้โดยครูเป็นผู้ประสานงานในการจัดการศึกษา

5. ครูการศึกษานอกโรงเรียนและการจัดการศึกษาเทียบเท่า

ตามพระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549) ให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานนั้น คือบุคลากรในการทำงานการศึกษานอกโรงเรียน จึงจะศึกษาประเด็นดังต่อไปนี้ 5.1) ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 5.2) ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน 5.3) บทบาทหน้าที่ของครูการศึกษานอกโรงเรียน 5.4) การจัดการศึกษาเทียบเท่า มีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังนี้

5.1 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คือ เป็นผู้ปฏิบัติงานในลักษณะประจำ ณ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการศึกษาอบรมและการศึกษาตามอัธยาศัยตามที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกำหนดและอำนวยความสะดวกในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่โดยได้รับค่าตอบแทนตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

5.2 ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน คือ พนักงานราชการทั่วไป ตำแหน่งครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน

5.3 บทบาทหน้าที่ของครูการศึกษานอกโรงเรียน

ครูการศึกษานอกโรงเรียน เป็นผู้ปฏิบัติงานในลักษณะประจำหน้าที่จัดกิจกรรมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยได้รับค่าตอบแทนแบบเหมาจ่ายรายเดือนตามวุฒิการศึกษาหรือได้รับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน หรือเงินบำรุงสถานศึกษา สำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน หรือเงินหมวดอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546: 5-6)

ครูการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดและเป็นกลไกสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประชาชนและชุมชน

5.3.1 บทบาทตามข้อกำหนดภารกิจของครูการศึกษานอกโรงเรียน

5.3.1.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียนโดยศึกษา สํารวจ วิเคราะห์ข้อมูลชุมชนความต้องการของชุมชนเพื่อนำมาวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอน

5.3.1.2 ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน โดยจัดเวทีประชาคมทำประชาพิจารณ์ จัดเสวนาลานบ้านลานเมือง จัดเวทีชาวบ้าน และกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ตามความต้องการและตามสภาพปัญหาของชุมชน

5.3.1.3 ส่งเสริมและพัฒนาการจัดกิจกรรมการศึกษาของชุมชน ให้คำปรึกษาและแนะแนวแก่ผู้เรียน จัดและบริการข่าวสารข้อมูล สื่อการเรียนรู้ให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประสานความร่วมมือกับท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้หน่วยงานเครือข่าย จัดกิจกรรมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของชุมชน

บทบาทตามหน้าที่ปฏิบัติในปัจจุบัน

- 1) จัดกิจกรรมตามแผนการเรียนการสอนและหลักสูตรต่างๆ ของสำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน
- 2) จัดทำข้อมูลชุมชนและจัดเก็บอย่างเป็นระบบพร้อมที่จะให้บริการ
- 3) จัดทำแผนหรือโครงการเพื่อเสนอเข้าแผนพัฒนาตำบล (อบต.) และสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนแล้วแต่กรณี

- 4) จัดการกระจายและหมุนเวียนการให้บริการสื่อต่างๆ ให้ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนชุมชน
- 5) ดำเนินงานธุรการในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยเฉพาะการรับสมัคร
นักศึกษาการแนะนำ และตรวจสอบการขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา การลงทะเบียนเรียนการจัดทำ
แผนการเรียนและการจบหลักสูตร ฯลฯ
- 6) ดำเนินงานจัดและประสานการสอนเสริม การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
และกิจกรรมในชุมชน
- 7) ให้คำปรึกษา แนะนำและแนะแนวเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทุก
ประเภทในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
- 8) ประสานบุคคลหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนผู้รู้และภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นในการจัดดำเนินงานเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน
- 9) ให้บริการ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้
ชุมชน
- 10) ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 11) สรุปรายงานการปฏิบัติงาน

**5.3.3 บทบาทตามแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของ
สำนักบริหารงานการศึกษาของโรงเรียนบทบาทหน้าที่หลักของครูการศึกษาของ
โรงเรียนแนวใหม่มีดังนี้**

- 1) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดหลักการและ
ปรัชญาการศึกษาของโรงเรียน และสอดคล้องตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้
 - 1.1 การจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม
 - 1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง
 - 1.3 การทำโครงการ
 - 1.4 การจัดการสอนเสริม
- 2) ส่งเสริมและจัดโครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
(ศรช.) เป็นแหล่งต่างๆ โดยครู 1 คน ต่อ 1 ศรช. เป็นอย่างน้อยเน้นกระบวนการทางสังคมการนำ
ทุนทางสังคมมาใช้
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาการจัดกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียนในชุมชน
สนับสนุนและบูรณาการเนื้อหาสาระหลักสูตรและกิจกรรมชุมชนเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา
อาชีพ พัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน
- 4) ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่สถานศึกษามอบหมาย

สรุปได้ว่า ครูการศึกษา นอกโรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตามภารกิจของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับ ค่าตอบแทนเหมาจ่ายรายเดือนตามวุฒิการศึกษา

5.4 การจัดการศึกษาเทียบเท่า

ความหมายของการศึกษาเทียบเท่า

สำนักงานส่วนภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกขององค์การยูเนสโก ให้ความหมาย คำว่าการศึกษาเทียบเท่า (Equivalency Programme) ว่าเป็นโครงการการศึกษาทางเลือกเทียบเท่าการศึกษาสายสามัญ หรืออาชีวศึกษาที่มีอยู่ (An Equivalency Programme is Defined as an Alternative Educational Programme Equivalent to Existing Formal or Vocational Education) สุนทร สุนันท์ชัย ให้ความหมายตามองค์การยูเนสโกว่า การศึกษาทางเลือกเป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้โอกาสแก่ผู้ที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบโรงเรียน ให้มีโอกาสได้เรียนรู้และได้ใบรับรองวุฒิ ซึ่งเทียบเท่าการศึกษาในระบบโรงเรียนที่มีอยู่ ทั้งสายสามัญ และอาชีวศึกษา (สุนทร สุนันท์ชัย. ม.ป.ป.; อ้างอิงจาก สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. 2547: 8) ดังนั้นการศึกษาเทียบเท่า ได้แก่ การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และปวช. การเทียบระดับการศึกษา และอาจรวมถึงการศึกษาทางเลือก ที่จัดโดยครอบครัว เป็นต้น

ความเป็นมาของการศึกษาเทียบเท่าของไทย

ประเทศไทยได้จัดการศึกษาให้ประชาชนผู้ใหญ่อยู่นอกระบบโรงเรียน ได้รับใบรับรอง มีคุณวุฒิเทียบเท่าการศึกษาในระบบโรงเรียนมานานตั้งแต่ พ.ศ. 2483 จนถึงปัจจุบัน สรุปพัฒนาการของการศึกษาเทียบเท่าของไทย ด้านรูปแบบ และวิธีการจัดตามระยะเวลา ได้ออกเป็น 6 ระยะ ดังนี้ (สนอง โลหิตวิเศษและพิศมัย จารุจิตติพันธ์.2549: 17-21)

ระยะที่ 1 พ.ศ. 2483-2488 เป็นระยะเวลาการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือครั้งแรกของประเทศไทย กองการศึกษาผู้ใหญ่พัฒนารูปแบบการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ หลักสูตรมี 2 ระดับ ภาคต้นและภาคปลาย เรียนภาคละ 6 เดือน เน้นการรู้หนังสือไทย และหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ผู้ที่สอบได้ตามหลักสูตรภาคต้นได้รับการเทียบเท่า ชั้น ป.2 ผู้ที่สอบได้ตามหลักสูตรภาคปลายได้เทียบเท่า ชั้น ป.4 นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ จัดให้มีการสอบเทียบคุณวุฒิการศึกษาสายสามัญระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นประจำปี เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนเข้าสอบเทียบ ใบรับรองคุณวุฒิจากการสอบเทียบใช้เพื่อการทำงานหรือวัตถุประสงค์เฉพาะ แต่ไม่สามารถใช้เพื่อการศึกษาต่อในระบบได้

ระยะที่ 2 พ.ศ. 2489-2504 เป็นระยะเวลาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และก่อนมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2483 กองการศึกษาผู้ใหญ่จัดชั้นเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาเรียน 1 ปี แล้วให้ผู้เรียนเข้าสอบเทียบระดับมัธยมศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัด ในปี 2495 การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ภาคมัธยม

แบ่งออกเป็น 2 ภาคคือภาคมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) และภาคมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) (ไม่ได้จัดสอนระดับเตรียมอุดมศึกษา ม.7-8) ใช้เวลาเรียนภาคละ 1 ปี ครบกำหนดให้สมัครเข้าสอบเทียบในการสอบซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัด สำหรับระดับประถมศึกษา กองการศึกษาผู้ใหญ่เป็นผู้จัดการเรียนการสอนและวัดผล

ระยะที่ 3 พ.ศ. 2504-2519 เป็นระยะเวลาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-3 กองส่งเสริมและวัดผลการศึกษา กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดให้ผู้ที่ไม่ได้เรียนในชั้นเรียนเข้าสอบสมทบกับนักเรียนในโรงเรียน โดยจัดสอบเป็นรายวิชา เกณฑ์ตัดสินต้องได้คะแนนรวมร้อยละ 50 ขึ้นไป และต้องได้คะแนนวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา และวิชาเฉพาะแผนกแต่ละหมวด ร้อยละ 33 ขึ้นไป ต่อมามีการโอนอำนาจหน้าที่ของกองส่งเสริมและวัดผลการศึกษาไปสังกัดกรมวิชาการ ปี 2515 การจัดสอบเทียบความรู้ยังคงดำเนินงานต่อให้แก่บุคคลภายนอก ตามหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น ประโยคประถมศึกษาตอนปลาย ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นและประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ซึ่งเรียนด้วยตนเองหรือจากโรงเรียนกวดวิชา โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ ก็สามารถเข้าสอบเทียบความรู้ในระดับชั้นต่างๆ ที่กรมวิชาการจัดประจำปีได้

แผนการศึกษาแห่งชาติกำหนดให้มีชั้นประถมศึกษา 7 ปี คือชั้นประถมศึกษาตอนต้น 4 ปี และตอนปลาย 3 ปี จึงได้มีการปรับหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับ 1, 2 และ 3 โดยระดับ 1 เทียบเท่า ป. 2 ระดับ 2 เทียบเท่า ป.4 ระดับ 3 เทียบเท่า ป. 7 กรมสามัญศึกษาได้มอบให้จังหวัดจัดการทดสอบความรู้นักศึกษาผู้ใหญ่เอง โดยไม่ต้องเข้าสอบเทียบความรู้กับกรมวิสามัญศึกษา ในปี 2512 กระทรวงศึกษาธิการประกาศรับรองใบรับรองประกาศนียบัตรการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญว่ามีศักดิ์และสิทธิ เช่นเดียวกับประกาศนียบัตรในระบบโรงเรียน ต่อมากองการศึกษาผู้ใหญ่ได้จัดทำหลักสูตรระดับ 4 (มัธยมศึกษาตอนต้น) กำหนดเวลาเรียน 1 ปี 6 เดือน แบ่งเรียนเป็นภาคๆ ละ 6 เดือน ภาคหนึ่งๆ ให้เรียน 2 หมวดวิชา รวม 3 ภาค 6 หมวด ได้แก่ ภาษาไทย สังคมศึกษาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสุขศึกษา กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้เป็นหลักสูตรทดลอง พ.ศ. 2508 และใช้จริง พ.ศ. 2513 การวัดผลและประเมินผลการศึกษาผู้ใหญ่ ดำเนินการภายใต้กองการศึกษาผู้ใหญ่ ไม่ต้องเข้าสอบเทียบความรู้ที่กรมวิชาการจัดสอบเป็นประจำปีสำหรับบุคคลภายนอก

ระยะที่ 4 พ.ศ. 2520-2533 เป็นช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4-6 ปี 2520 กองการศึกษาผู้ใหญ่ได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ระดับที่ 5 ซึ่งเทียบเท่าระดับประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย เริ่มใช้ปี 2524 กำหนดให้เรียนวิชาบังคับ วิชาสามัญ 24 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ วิชา ภาษาไทย สังคมศึกษา พลานามัย และวิทยาศาสตร์ และพื้นฐานอาชีพอีก 12 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ศิลปหัตถกรรมและสาธารณสุขและวิชาเลือก 48 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาต่างประเทศ ฯลฯ

ช่วงนี้ กองการศึกษาผู้ใหญ่ ได้ปรับเปลี่ยนขึ้นเป็นกรมการศึกษานอกโรงเรียน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เร่งรัดสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ช่วงนี้เป็นยุคทองของงานการศึกษานอกโรงเรียน ในด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา เทียบเท่า ที่มุ่งให้บริการโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงแก่ปวงชน (Equity in Educational Opportunity for All)

ซึ่งสรุป รายละเอียดของการศึกษาเทียบเท่าในช่วงนี้ สรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จทางวิทยุและไปรษณีย์ เป็นการศึกษาระบบทางไกล ตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 3-4 พุทธศักราช 2522 ซึ่งเทียบเท่ากับการศึกษาในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning) เรียนจากสื่อผสม (Multi-media) ควบคู่กับการเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่มกลุ่มเป้าหมายจะได้รับการสร้างเสริมและพัฒนาทักษะในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเองมีทักษะในการพิจารณาตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือเกิดในชุมชนของตนได้อย่างมีวิจารณญาณ

2. การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก พ.ศ. 2526 กระทรวงศึกษาธิการ มอบให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดสอบเทียบความรู้ แทนกรมวิชาการ โดยปรับปรุงให้เป็น การจัดการศึกษานอกโรงเรียน มีการพบกลุ่มและทำกิจกรรม ทำให้ผู้สมัครสอบต้องลงทะเลเบียน เป็นนักศึกษาประเภทบุคคลภายนอก ตั้งแต่ต้นภาคเรียน ต้องมาเข้าประชุมกลุ่มเพื่อทำ กิจกรรมตามที่กำหนดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก เป็นสถานศึกษา สังกัดส่วนกลาง สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนรับผิดชอบโครงการนี้ ในปี 2529 ได้ร่วมกับ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับโรงเรียนสอนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดไทย ในลอสแอนเจลิส จัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกในสหรัฐอเมริกา ใช้หลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ พ.ศ. 2530 ซึ่งเป็น 3 ระดับ คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. การศึกษาเทียบเท่าประเภทชั้นเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่ เป็นการจัดการเรียนการสอนในรูปของชั้นเรียน ภาคค่ำ หรือในเวลาปกติ เช่นโรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำ ใช้หลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ พ.ศ. 2530 ทั้ง 3 ระดับ

4. ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ใช้หลักสูตรประถมศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา พ.ศ. 2524 ใช้เรียนได้ทั้งเด็ก และผู้ใหญ่ เป็นหลักสูตรที่ไม่มีระบบชั้นเรียน แต่กำหนดว่าผู้เรียนที่เป็นเด็ก ต้องใช้เวลาเรียนสื่อที่เป็น เนื้อหาของหลักสูตรประมาณ 6,000 ชั่วโมง ผู้ใหญ่ประมาณ 1,200 ชั่วโมง ใช้ครูอาสาสมัครไป ปฏิบัติหน้าที่ ให้เกิดกิจกรรมการศึกษาในชุมชน

วิธีการเรียนการสอนในการศึกษาเทียบเท่า ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. 2530 กำหนดวิธีเรียน 3 วิธี คือ แบบชั้นเรียน แบบทางไกล และแบบเรียนด้วยตนเอง สามารถนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาเทียบโอนรวมกันได้ การสอบเทียบความรู้ จึงถูกจัดเข้ามาเป็นรูปแบบการเรียนด้วยตนเอง รูปแบบการเรียนจึงมีความยืดหยุ่นมากขึ้น แต่มาตรฐานการประเมินผลในแต่ละวิธีมีความแตกต่างกัน

ระยะที่ 5 พ.ศ. 2534-2541 เป็นช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7-8 ช่วงนี้เป็นยุคทองเพราะเป็นยุคที่มีหน่วยงาน สถานศึกษา สนับสนุนการศึกษา นอกโรงเรียนเกิดขึ้นจำนวนมาก เช่น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอและเขต ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพบริเวณชายแดน ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม ศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ โรงเรียนผู้ใหญ่ หน่วยจัดสอบ และห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ การศึกษาเทียบเท่า หรือการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ ได้รับความนิยมนิยมและตอบรับจากกลุ่มเป้าหมาย มีนักศึกษาเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2531 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. 2530 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530 และหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย พ.ศ. 2530 ฉบับเพิ่มเติมหมวดวิชาเลือก พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2541 ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ทั้ง 3 วิธีเรียน คือ แบบชั้นเรียน เรียนทางไกล และเรียนด้วยตนเอง สามารถสอบการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกไปพร้อมๆ กันได้ และผลการเรียนสามารถถ่ายโอนกันได้ ยังยอมรับประสบการณ์ด้านอาชีพที่มีอยู่เดิมให้นำมาเทียบเป็นผลการเรียนได้ ทำให้ผู้เรียนสะดวก ประหยัด ไม่เสียเวลาและสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับสภาพของตนเอง

นอกจากนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้พัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ ในรูปแบบของการศึกษาเทียบเท่า อีก 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2533 (ปอ) เป็นหลักสูตรที่ใช้จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เป็นทางเลือกหนึ่งของประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนในชนบทที่มีความประสงค์จะประกอบอาชีพ ดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่น ได้มีอาชีพและสืบทอดอาชีพในท้องถิ่นนั้นๆ ร่วมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง และหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2539 (กศน.ปวช) เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นหลักสูตรเพื่อพัฒนาแรงงานในสถานประกอบการให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะวิชาชีพเฉพาะด้าน

ระยะที่ 6 พ.ศ.2542-ปัจจุบัน เป็นเวลาหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นมาทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีสาระและมาตรฐานครอบคลุมเนื้อหาสาระที่

กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแกนกลางของประเทศหลักสูตรเดียว สำหรับการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภทมีผลทำให้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญที่มีอยู่ทุกหลักสูตรถูกยกเลิกไป ส่งผลให้การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญเป็นการศึกษาที่มีมาตรฐานเดียวกันกับการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยไม่ต้องมีการเทียบเท่า ในปี 2546 กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือ เป็นหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญฉบับใหม่ แต่ยึดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลัก ปรับระยะเวลาเรียน วิธีการจัดการเรียนการสอนการประเมินผล ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับธรรมชาติ และลักษณะของกลุ่มเป้าหมายผู้เรียนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน

หลักสูตรดังกล่าว ผู้เรียนจะต้องลงทะเบียนเรียนตลอดหลักสูตร กำหนดไว้ 4 ภาคเรียน แต่ละภาคเรียนมีเวลาเรียน 20 สัปดาห์ หลักสูตรแต่ละระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 3 กลุ่มหมวดวิชา คือ หมวดวิชาพื้นฐาน ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ หมวดวิชาประสบการณ์ ได้แก่ พัฒนาสังคมและชุมชน พัฒนาทักษะชีวิต 1 และ 2 และพัฒนาอาชีพ วิธีการเรียนรู้ อาจเรียนรู้จากกลุ่ม อย่างน้อย สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการเสริมความรู้หรือสอนเสริม และเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงการประเมินผลดำเนินการโดยสถานศึกษาทั้งระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน โดยมีการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับชาติ แต่ไม่มีผลต่อการได้หรือตก เป็นแต่ทราบผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นรายสถานศึกษา อำเภอ จังหวัด ภาคและประเทศ เพื่อนำผลไปวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

6. แนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียน

การปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและการจัดการศึกษาเทียบเท่า พบว่า การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาคุณลักษณะและคุณภาพชีวิตของผู้เรียนมากกว่าที่จะพัฒนาครูซึ่งเป็นบุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประสบปัญหาต้องเปิดรับสมัครครูการศึกษานอกโรงเรียนบ่อยครั้ง เนื่องจากครูการศึกษานอกโรงเรียนลาออก ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ขาดวุฒิทางการศึกษาไม่สามารถปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ขาดบุคลิกภาพความเป็นครู คุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ขาดความมั่นคงในการทำงาน ค่าตอบแทนต่ำไม่มีการเพิ่มขึ้นของเงินเดือน ไม่มีความมั่นคงความ หน้าในหน้าที่การงาน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในแนวทางการพัฒนาครูใน

ประเด็นดังนี้ 6.1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 6.2) พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 6.3) มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548 6.4) ลักษณะครูที่ดีตามพระราชดำรัส 6.5) ลักษณะครูที่ดีตามแนวคิดทางศาสนา 6.6) ลักษณะของครูที่ดี 6.7) จรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 มีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังนี้

6.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวใน หมวดที่ 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิตการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการทำกับและประสานงานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่องรัฐพึงจัดสรรงบประมาณจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ มาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็น องค์กรอิสระภายใต้การบริหารของ สภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่ กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอน ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐาน และ จรรยาบรรณของวิชาชีพรวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ตามที่กฎหมายกำหนด การจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณสมบัติหลักเกณฑ์และวิธีการในการออกและเพิกถอน ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ให้เป็นไป ตามที่กฎหมายกำหนด ความในวรรคสอง ไม่ใช้บังคับแก่ บุคลากรทางการศึกษา ที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษา ตาม มาตรา 18 (3) ผู้บริหารการศึกษา ระดับเหนือเขตพื้นที่การศึกษา และวิทยากรพิเศษทางการศึกษาความในมาตรานี้ ไม่ใช้บังคับแก่คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับ อุดมศึกษาระดับ มาตรา 55 ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการและสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับอื่น สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสม กับฐานะทางสังคม และวิชาชีพให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานดีเด่น รางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 56 การผลิตและพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนา มาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพและการบริหารงานบุคคลของข้าราชการ หรือ พนักงานของรัฐในสถานศึกษา ระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไป ตามกฎหมายว่าด้วย การจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542)

สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวถึง การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีมาตรฐานความเหมาะสมในวิชาชีพ ครูต้องมีไปประกอบวิชาชีพครูตามที่กฎหมายกำหนด ต้องมีองค์ประกอบวิชาชีพครู กฎหมายที่ว่าด้วย ค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์จรรยาได้เพียงพอและเหมาะสมรวมทั้งจะต้องมีการพัฒนาครู คุณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนามาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ

6.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

พ.ศ. 2551

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 กล่าวใน มาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องตามบทบาท และหน้าที่ใน 9 (2) ผู้จัดการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบ และผู้จัดแหล่งการเรียนรู้สำหรับการศึกษาตามอัธยาศัยมีการดำเนินการที่หลากหลายตามศักยภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยบูรณาการความรู้ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม 9 (3) ผู้ส่งเสริม และสนับสนุน ซึ่งเป็นผู้ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและผู้จัดการเรียนรู้มีการดำเนินการที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มาตรา 10 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่าย อาจดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องดังต่อไปนี้ 10 (2) การจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการและบุคลากร การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อการศึกษา และการยกย่องประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้จัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2551)

สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551 กล่าวถึง ความสำคัญของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาและสนับสนุนผู้ที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้เรียนและการจัดการศึกษาการพัฒนาวิชาการบุคลากรทางการศึกษา

6.3 มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548

ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 กล่าวใน ข้อบังคับการปฏิบัติงานดังนี้

ข้อ 10 ผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

- 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
- 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

ข้อ 12 ผู้ประกอบวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ตามที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด

ข้อ 13 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพและแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

ข้อ 14 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ

ข้อ 15 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2548: 39 - 46)

สรุปได้ว่า มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 กล่าวถึง ครูจะต้องปฏิบัติตนที่ดีแก่ผู้เรียนเป็นแบบอย่างที่ดี มีบุคลิกภาพที่ดี มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน รักเคารพในวิชาชีพครู

6.4 ลักษณะครูที่ดีตามพระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ได้พระราชทานพระบรมราโชวาท แก่ ครูอาวุโส เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2522 มีข้อความที่เกี่ยวกับลักษณะครูที่ดี 3 ประการ คือ “ความเป็นครูนั้นประกอบขึ้นด้วยสิ่งที่มีคุณค่าสูงหลายอย่าง อย่างหนึ่งได้แก่ **ปัญญา** คือความรู้ ที่ดีที่ประกอบด้วยหลักวิชาอันถูกต้อง ที่แน่นแฟ้นกระจ่างแจ้งในใจ รวมทั้งความฉลาดที่จะ พิจารณาเรื่องต่างๆ ตลอดจนกิจที่จะทำ คำที่จะพูดทุกอย่างได้ โดยถูกต้อง ด้วยเหตุผลอย่างหนึ่ง ได้แก่ **ความดี** คือ ความสุจริต ความเมตตากรุณา เห็นใจและปรารถนาดีต่อผู้อื่นโดยเสมอหน้า อีกอย่างหนึ่งได้แก่ **ความสามารถ** ที่จะเผื่อแผ่ และถ่ายทอดความรู้ความดีของตนเองไปยัง ผู้อื่นอย่างได้ผล ความเป็นครูมีอยู่แล้ว ย่อม ฉายออกให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ด้วย ผู้ที่มีความ เป็นครูสมบูรณ์ในตัวนอกจากจะมีความดีด้วยตนเองแล้วยังจะช่วยให้ทุกคนที่มีโอกาสเข้ามา สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบรรลุถึง ความดีความเจริญไปด้วย” (บุญเชิด รัตตนนท์. 2520: 94-97)

สรุปได้ว่า ลักษณะของครูที่ดีตามพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ต้องประกอบด้วย 3 ประการ คือ ปัญญา ความดี ความสามารถ ก็จะเป็นครูที่ดี สมบูรณ์

6.5 ลักษณะครูที่ดีตามแนวความคิดทางศาสนา

คำสอนในพระพุทธศาสนากล่าวถึง ครูหรือภาระหน้าที่ของครู การสอนของครู และลักษณะครูไว้หลายหมวด ส่วนที่กล่าวถึงลักษณะของครูที่ดี คือ คำสอนเรื่อง กัลยาณมิตรธรรม 7 ซึ่งถือว่าเป็นหลักธรรมพื้นฐานสำหรับความเป็นครู หลักธรรมนั้นมี 7 ประการ คือ

1. **ปิยะ** หรือ **ปิโย** แปลว่า น่ารัก หมายถึง ครูต้องทำตนให้เป็นคนน่ารักของลูกศิษย์ คือ ต้องเป็นผู้มีเมตตา รักเด็กมากกว่ารักตนเอง มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความสนิทสนมแก่ศิษย์ เพื่อให้ลูกศิษย์มีความสบายใจและกล้าที่จะเข้าไปปรึกษาหารือเรื่องต่างๆ พูดจาอ่อนหวาน เอาใจใส่อบรมสั่งสอนให้ศิษย์เกิดความรู้และเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ ร่วมสุขกับเด็กได้ตลอดเวลา

2. **ครู** แปลว่า น่าเคารพ หมายถึง ครูจะต้องดูแลและปกครองศิษย์ให้ศิษย์มีความรู้สึกอบอุ่นใจ เป็นที่พึ่งได้และรู้สึกปลอดภัย ครูต้องประพฤติตนให้เป็นแบบอย่าง แก่เด็ก มีเหตุผลและเป็นคนใจคอหนักแน่น ไม่เจ้าอารมณ์ เป็นคนเสมอต้นเสมอปลายในทุกๆ เรื่อง

3. **ภาวนีโย** แปลว่า น่าเจริญใจ น่ายกย่องในฐานะผู้ทรงคุณ หมายถึง ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง สนใจหาความรู้เพิ่มเติม ทั้งเป็นผู้ที่ฝึกอบรมและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ครูจะต้องฝึกตนให้เชี่ยวชาญในวิชาการและให้มีสมรรถภาพในการทำงานอยู่เสมอ

4. **วัตตา** แปลว่า รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ หมายถึง ครูจะต้องรู้จักพูดให้ศิษย์เข้าใจได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ สอนในสิ่งที่ถูกต้องไม่บิดเบือน และครูจะต้อง รู้จักสอนด้วยความสนุกสนานเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนด้วย

5. **วจนัททโม** แปลว่า อุดหนุนต่อถ้อยคำ หมายถึง ครูต้องพร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษา การซักถาม คำเสนอแนะและคำวิพากษ์วิจารณ์ได้ โดยไม่ฉุนเฉียวและสามารถ ควบคุมอารมณ์ได้ ปกติเด็กย่อมมีความซุกซน น่ารำคาญ ครูจะรำคาญไม่ได้ ต้องอดทน ต่อสิ่งที่มากระทบ

6. **คัมภีร์รัญจะ** กถิง กัตตา แปลว่า แถลงเรื่องลึกล้ำได้ หมายถึง ครูต้อง สามารถอธิบายเรื่องยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจได้ด้วย และช่วยให้ศิษย์เรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้ง มากขึ้นด้วย รวมทั้งการอธิบายสาระสำคัญต่างๆ ของวิชาได้ถูกต้องแม่นยำ

7. **โห จักฐาเน นีโยชเย** แปลว่า ไม่ชักนำในเรื่องเหลวไหล หมายถึง ครูไม่ชักจูงศิษย์ไปในทางที่เสื่อมเสีย ครูไม่ประพฤติชั่ว ควรละเว้นอบายมุขทั้ง 6 อย่าง ได้แก่ การติด สุรา และของมีนเมา เทียบกลางคืน เทียบดูการละเล่น ดิตการพนัน คบคนชั่วและเกียจคร้านในการทำงาน (บุญเชิด รัตตนนท์. 2520: 94-97)

สรุปได้ว่า ลักษณะครูที่ดีตามแนวความคิดทางศาสนา กล่าวถึงครูที่ดีต้องมีความน่ารักยิ้มแย้มแจ่มใส ปกครองศิษย์ด้วยความอบอุ่น เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะเผชิญปัญหาต่างๆในการทำงานในหน้าที่ครู

6.6 คุณลักษณะของครูที่ดี

1. ความมีระเบียบวินัย หมายถึง ความประพฤติ ทั้งทางกายและวาจาและใจ ที่แสดงถึงความเคารพในกฎหมาย ระเบียบประเพณีของสังคม และความประพฤติที่สอดคล้องกับอุดมคติหรือความหวังของตนเอง โดยให้ยึดส่วนรวมสำคัญกว่าส่วนตัว

2. ความซื่อสัตย์สุจริตและความยุติธรรม หมายถึง การประพฤติที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่เอาเปรียบ หรือคดโกงผู้อื่นหรือส่วนรวม ให้ยึดถือหลักเหตุผล ระเบียบแบบแผน และกฎหมายของสังคมเป็นเกณฑ์

3. ความขยัน ประหยัด และยึดมั่นในสัมมาอาชีพ หมายถึง ความประพฤติที่ไม่ทำให้เสียเวลาชีวิตและปฏิบัติกิจอันควรกระทำให้เกิดประโยชน์แก่ตน และสังคม

4. ความสำนึกในหน้าที่และการงานต่างๆ รวมไปถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ หมายถึง ความประพฤติที่ไม่เอาใจเอาเปรียบสังคมและไม่ก่อความเสียหายให้เกิดขึ้นแก่สังคม

5. ความเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม วิจัยและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล หมายถึง ความประพฤติในลักษณะสร้างสรรค์และปรับปรุงมีเหตุมีผลในการทำหน้าที่การงาน

6. ความกระตือรือร้นในการปกครองในระบบประชาธิปไตย มีความรักและเทิดทูนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึง ความประพฤติที่สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการอยู่ร่วมกันโดยยึดผลประโยชน์ของสังคมให้มากที่สุด

7. ความเป็นผู้มีพละทานมัยที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ หมายถึง ความมั่นคงและจิตใจ รู้จักบำรุงรักษากายและจิตใจให้สมบูรณ์ มีอารมณ์แจ่มใสมีธรรมะอยู่ในจิตใจอย่างมั่นคง

8. ความสามารถในการพึ่งพาตนเองและมีอุดมคติเป็นที่พึ่ง ไม่ไว้वानหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นโดยไม่จำเป็น

9. ความภาคภูมิใจและการรู้จักทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม และทรัพยากรของชาติ หมายถึง ความประพฤติที่แสดงออกซึ่งศิลปะและวัฒนธรรมแบบไทยๆ มีความรักและหวงแหนวัฒนธรรมของตนเองและทรัพยากรของชาติ

10. ความเสียสละและเมตตาอาารี กตัญญูกตเวทีกกล้าหาญ และความสามัคคีกัน หมายถึง ความประพฤติที่แสดงออกถึงความแบ่งปัน เกื้อกูลผู้อื่น ในเรื่องของเวลา กำลังกายและกำลังทรัพย์ (ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์. 2524: 117-119)

สรุปได้ว่า ลักษณะครูที่ดี กล่าวถึง 10 ประการที่เป็นทั้งแนวทางและเป้าหมายในการจัดการศึกษาและอบรมสั่งสอนนักเรียน ของสถานศึกษาทุกระดับและเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษาต้องถือปฏิบัติด้วยเช่นกันผู้บริหารการศึกษาคือผู้ที่ป็นหัวหน้าสถานศึกษา คือ ครู อาจารย์ ผู้อำนวยการ และรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วย หรือรองของตำแหน่งผู้บริหารทุกระดับ เป็นผู้มีมีความสำคัญต่อการจัดการ และพัฒนาจริยศึกษาในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่งเพราะ

ผู้บริหารการศึกษาเป็นทั้งผู้นำ และเป็นผู้วางแผนการต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนทั้งหลายได้รู้จักและเข้าใจในหลักจริยธรรม ไม่ว่าจะเป็สถานศึกษาในระดับใดตั้งนั้นผู้บริหารจึงมีคุณธรรมและจริยธรรมตามที่กำหนดไว้สำหรับอบรมสั่งสอนนักเรียนนักศึกษาครบทุกข้อโดยเฉพาะคุณธรรมและจริยธรรมเป็นธรรมที่ผู้บริหารทุกคนจะต้องปฏิบัติ และตระหนักอยู่ในใจเสมอ คือ

1. การมีความละเอียดในการทำความชั่ว ทำความทุจริตทั้งปวง เกรงกลัว และสะดุ้งกลัวต่อความชั่วทั้งปวงซึ่งคุณธรรมข้อนี้ช่วยให้โลกมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่เดือดร้อนวุ่นวาย

2. การมีความอดทน รู้จักอดกลั้นต่อความยากต่างที่คนอื่นมีต่อตนและมีความสงบเสงี่ยม และความอ่อนน้อมถ่อมตน

3. มีสติสัมปชัญญะเต็มเป็นอยู่ตลอดเวลา รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนสม่ำเสมอ ไม่มีการลืมหืมหรือละเลยต่อหน้าที่ต่าง ๆ

4. รู้จักอุปการะ คือ ทำคุณประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น นึกถึงประโยชน์ของผู้อื่นเป็นที่ตั้ง พร้อมทั้งจะให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้อื่น ในงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของตน ไม่มีอคติในการปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานต่อศิษย์ หรือ นักเรียนและบุคคลอื่น ๆ

5. มีคุณธรรมประจำตน ในการที่ทำการงานในหน้าที่ของตนให้สำเร็จ (อิทธิบาท) 4 ประการมีความพอใจและเอาใจใส่ในหน้าที่การงานของตน มีความพากเพียรในการประกอบกรงาน เอาใจใส่ในการงานไม่ทอดทิ้ง หมั่นตริตrongพิจารณาหาเหตุผล และวิธีที่จะทำให้การงานเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ

6. มีคุณสมบัติอันประเสริฐ (พรหมวิหาร) 4 ประการ คือ มีความเมตตาปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข มีความกรุณา สงสาร คิดหาทางให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์ มีมุทิตาปราบปลื้มยินดีในความสำเร็จ ความก้าวหน้าของผู้อื่นและมีอุpekขา ความวางเฉย เห็นอกเห็นใจผู้ได้รับความทุกข์

7. มีคุณธรรมที่เป็นเครื่องผูกน้ำใจผู้อื่นและบุคคลทั่วไป (สังคหวัตถุ) 4 ประการอยู่เป็นการประจำ คือ ให้ปันสิ่งของแก่บุคคลที่ควรให้ปัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่นตามสมควรแก่กรณี (ทาน) มีวาจาอ่อนหวาน สุภาพเรียบร้อย (ปิยวาจา) ประพฤติตนเป็นผู้ทำคุณประโยชน์ต่อผู้อื่นและเป็นคนไม่ถือตัวไม่ถือยศศักดิ์ เข้ากันได้กับผู้ร่วมงานทุกคน ตามความเหมาะสมตามฐานะของตน (สมานัตตา)

8. หมั่นศึกษาหาความรู้รอบตัว ให้มีความรอบรู้ เพื่อเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์บุคคลและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหน้าที่การงาน (พาหุสัจจะ)

9. ประพฤติตนให้ห่างจากอบายมุขหรือทางแห่งความเสื่อมต่าง ๆ ไม่กระทำตนให้เป็นผู้เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่นผู้ร่วมงานหรือนักเรียนนักศึกษาทุกคนและบุคคลทั่วไป

6.7 จรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์ อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์
5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติและไม่ใช้ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ
6. ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ
7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู
8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์
9. ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2541: 1)

สรุปได้ว่า จรรยาบรรณครู 2539 กล่าวถึง ครูจะต้องมีความสามารถ และเมตตาต่อศิษย์ อบรมสั่งสอนศิษย์ด้วยความบริสุทธิ์ใจครูจะต้องพัฒนาตนเองในด้านวิชาการ บุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ในการทำงานเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยดังนี้

กิตินารถ เพื่อฟัง (2548: บทคัดย่อ) ศึกษา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาครู พบว่าโดยภาพรวมครูมีความต้องการการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการใช้สื่อ และเทคโนโลยี ด้านการครองตนของครู อยู่ในระดับมากส่วนด้านการวัด และประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการการพัฒนาครู พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ครูที่สอนระดับช่วงชั้นต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความต้องการแตกต่างกันทุกด้านผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาครู พบว่าครูมีความต้องการการพัฒนาด้วยวิธี 3 วิธี โดยเรียงตามลำดับความต้องการ ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีความต้องการการพัฒนาด้วย วิธี 1) การฝึกอบรม 2) การศึกษาต่อหรือดูงาน 3) การพัฒนาตนเอง ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ครูมีความต้องการการพัฒนาด้วยวิธี 1) การฝึกอบรม 2) การศึกษาต่อหรือดูงาน 3) การพัฒนาตนเองด้านการใช้สื่อ และเทคโนโลยี ครูมีความต้องการการพัฒนาด้วยวิธี 1) การพัฒนาตนเอง 2) การศึกษาต่อหรือดูงาน 3) การฝึกอบรม ด้านการครองตนของครู ครูมีความต้องการการพัฒนาด้วยวิธี 1) การพัฒนา

ตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การศึกษาต่อหรือดูงาน ด้านการวัดและประเมินผล คุณมีความต้องการพัฒนาด้วยวิธี 1) การพัฒนาตนเอง 2) การศึกษาต่อหรือดูงาน 3) การฝึกอบรม

นพณัฐ แทนทอง (2548: บทคัดย่อ) ศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูศูนย์การเรียนชุมชนสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตการศึกษา 6 พบว่า ปัญหาการจัดการกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเขตการศึกษา 6 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีปัญหาในการจัดการกระบวนการเรียนรู้สูงสุดคือ ด้านการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง การทำโครงการ และการพบกลุ่มตามลำดับส่วนปัญหาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

สุธารา สังข์กรด (2548: บทคัดย่อ) ศึกษา สภาพปัญหาการดำเนินงานศูนย์การเรียนชุมชนสังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานศูนย์การเรียนชุมชนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารศูนย์การเรียนชุมชนอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา ด้านการติดตามผลและการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง โดยจำแนกระดับการดำเนินงานศูนย์การเรียนชุมชนระหว่าง ครูศูนย์การเรียนชุมชน ครูอาสาสมัคร ครูประจำกลุ่ม และครูวิชาชีพ ในภาพรวม พบว่า ครูศูนย์การเรียนชุมชนปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนครูวิชาชีพ ครูประจำกลุ่มและครูอาสาสมัคร ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และผลของการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานศูนย์การเรียนชุมชน ระหว่างครูศูนย์การเรียนชุมชน ครูอาสาสมัคร ครูประจำกลุ่ม ครูวิชาชีพ ในภาพรวม พบว่า มีระดับการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน โดยที่ครูอาสาสมัคร ครูประจำกลุ่ม และครูวิชาชีพ มีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารศูนย์การเรียนชุมชน มีระดับการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ส่วนด้านอื่นๆ พบว่ามีระดับการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

ธรรศกรณ อัญญุโพธิ์ (2550: บทคัดย่อ) ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูศูนย์การเรียนชุมชน:กรณีศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครนายก พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูศูนย์การเรียนชุมชน ตามทัศนคติของผู้เรียน ครู และผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นทัศนคติของผู้บริหาร ด้านวิชาการ ด้านจัดการกระบวนการเรียนรู้ และด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก การจัดลำดับความสำคัญคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวม ทั้ง 5 ด้าน ได้ดังนี้ ด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นลำดับแรก ส่วนรองลงมา ได้แก่ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ด้านบุคลิกภาพและด้านวิชาการ ตามลำดับการเปรียบเทียบทัศนคติของผู้เรียน ครู และผู้บริหารในแต่ละด้าน พบว่า ด้านวิชาการ ผู้เรียนกับผู้บริหาร มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน

วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า จำแนกตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
พ.ร.บ. กศน. ลักษณะที่ดีของครูสภาและงานวิจัยเกี่ยวกับครู กศน.

ด้าน	พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติพ.ศ.2542	พระราชบัญญัติ กศน.พ.ศ.2551	ลักษณะครูที่ดีของครูสภา	งานวิจัยเกี่ยวกับครูกศน		
				จิตติมา นัย จิตร	สนอง โลหิตวิเศษและ พิศมย จารุจิตติพันธ์	นพณัฐ แทนทอง
1.ด้านวิชาการ	ด้านเนื้อหาหลักสูตร	ด้านเนื้อหาหลักสูตร	การพัฒนาหลักสูตร			
	- การวิเคราะห์หลักสูตร	- การวิเคราะห์หลักสูตร	- การวิเคราะห์หลักสูตร			
	- การจัดทำหลักสูตร	- การจัดทำหลักสูตร	- การจัดทำหลักสูตร			
	ด้านการจัดทำแผนการสอน	ด้านการจัดทำแผนการสอน				
	- การเขียนแผนการสอน	- การเขียนแผนการสอน				
	ด้านจัดการเรียนการสอน	ด้านจัดการเรียนการสอน	จัดกิจกรรมการเรียนการสอน			การจัดกระบวนการเรียนรู้
	- วิธีการจัดการเรียนการสอน	- วิธีการจัดการเรียนการสอน				
	ด้านการใช้สื่อและการผลิตสื่อ	ด้านการใช้สื่อและการผลิตสื่อ	การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน			
	- วิธีการผลิตสื่อ	- วิธีการผลิตสื่อ	- วิธีการผลิตสื่อ			
	- ขั้นตอนการผลิตสื่อ	- ขั้นตอนการผลิตสื่อ	- ขั้นตอนการผลิตสื่อ			
	- การตรวจสอบคุณภาพสื่อ	- การตรวจสอบคุณภาพสื่อ	- การตรวจสอบคุณภาพสื่อ			
	ด้านจิตวิทยาการสอน	ด้านจิตวิทยาการสอน	จิตวิทยาสำหรับครู			
	- ความแตกต่างของผู้เรียน	- ความแตกต่างของผู้เรียน				
	ด้านการวัดผลประเมินผล	ด้านการวัดผลประเมินผล	การวัดผลประเมินผลการศึกษา			
	- วิธีการวัดผลประเมินผล	- วิธีการวัดผลประเมินผล				
		ด้านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน				
		ด้านการทำงานร่วมกับภาคี เครือข่าย				
			การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน			การพัฒนาคุณภาพชีวิต
			การจัดกิจกรรมโดยคำนึงผลที่จะ เกิดกับผู้เรียน			
			การพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ			
			วิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทาง วิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและ การเมืองอยู่เสมอ			
			การวิจัยทางการศึกษา			

ภาพประกอบ 4 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า จำแนกตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ 2542

วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า จำแนกตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
พ.ร.บ. กศน. ลักษณะที่ดีของครูสภาและงานวิจัยเกี่ยวกับครู กศน.

ด้าน	พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542	พระราชบัญญัติ กศน. พ.ศ. 2551	ลักษณะครูที่ดีของครู สภา	งานวิจัยเกี่ยวกับครู กศน		
				ฐิติมา นัยจิตร	สหนอง โลหิตวิเศษและ พิศมัย จารุจิตติพันธ์	นพณัฐ แทนทอง
			การวิจัยทางการศึกษา			
			- วิธีการการทำวิจัย			
			- ขั้นตอนการทำวิจัย			
			ภาษาและเทคโนโลยี สำหรับครู			
			นวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศทาง การศึกษา			
				ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน		
				ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ ชัดเจนในกระบวนการ จัด แผนการสอน		
					ครูขาดความมั่นใจในการสอน	
					ครูขาดความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู	
					ครูไม่มีความรู้เฉพาะด้าน	
					ครูจบปริญญาตรีในสาขาที่หลากหลาย	
					ครูใช้อุปกรณ์ใต้น้อย	

ภาพประกอบ 4 (ต่อ)

วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า จำแนกตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
พ.ร.บ. กศน. ลักษณะที่ดีของครูสภาและงานวิจัยเกี่ยวกับครู กศน.

ด้าน	พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติพ.ศ.2542	พระราชบัญญัติ กศน. พ.ศ. 2551	ลักษณะครูที่ดีของครู สภา	งานวิจัยเกี่ยวกับครูกศน		
				จิตติมา นัย จิตร	สหนอง โลหิตวิเศษและ พิศมัย จารุจิตติพันธ์	นพณัฐ แทนทอง
2.ด้านบุคลิกภาพ	บุคลิกภาพในการวางตัว		การพัฒนาบุคลิกภาพ			
	มารยาทในการทำงาน					
	มารยาทในการสอน					
	มารยาทในการพูดในโอกาส ต่างๆ		ความมีวินัยในตนเอง			
			ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ที่ดีแก่ผู้เรียน			
			ประพฤติปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดี ทั้งทาง กายวาจาและจิตใจ			
3.ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ความรักเมตตากรุณาต่อศิษย์					
	ความรับผิดชอบในหน้าที่					
	การปฏิบัติตามกฎระเบียบ วิชาชีพครู					
	ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ครู					
	ความมีประชาธิปไตยในการ ทำงาน					
	ความซื่อสัตย์ในการทำงาน					

ภาพประกอบ 4 (ต่อ)

วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า จำแนกตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
พ.ร.บ. กศน. ลักษณะที่ดีของครูสภาและงานวิจัยเกี่ยวกับครู กศน.

ด้าน	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542	พระราชบัญญัติ กศน. พ.ศ. 2551	ลักษณะครูที่ดีของครูสภา	งานวิจัยเกี่ยวกับครู กศน		
				จิตติมา นัยจิตร	สนอง โลหิตวิเศษและ พิศมัย จารุจิตติพันธ์	นพณัฐ แทนทอง
	การพัฒนาจรรยาบรรณของวิชาชีพ		ประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของ วิชาชีพ ต้องรักและศรัทธาในวิชาชีพซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์			
4.ด้านความก้าวหน้า	เงินเดือน			เงิน ค่าตอบแทนต่ำ	เงินเดือนน้อย	
ความมั่นคงในการทำงาน	ค่าตอบแทน				ขาดสวัสดิการ	
	สวัสดิการและสิทธิประโยชน์ที่ เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคม					
				ขาดขวัญ กำลังใจ	ขาดขวัญและกำลังใจ	
					ขาดความมั่นคง	
					การจ้างงานชั่วคราว	
					เงินเดือนตามวุฒิ	

ภาพประกอบ 4 (ต่อ)

วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า จำแนกตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
พ.ร.บ. กศน. ลักษณะที่ดีของครูสภาและงานวิจัยเกี่ยวกับครู กศน.

ด้าน	พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติพ.ศ.2542	พระราชบัญญัติ กศน. พ.ศ. 2551	ลักษณะครูที่ดีของครูสภา	งานวิจัยเกี่ยวกับครูกศน		
				ฐิติมา นัยจิตร	สนอง โลหิตวิเศษ และพิศมัย จารุจิตติพันธ์	นพณัฐ แทนทอง
				ต่อสัญญาปีต่อปี		
				ขาดขวัญกำลังใจ	ขาดขวัญและกำลังใจ	
					ขาดความมั่นคง	
					การจ้างงานชั่วคราว	
					เงินเดือนตามวุฒิ	
					ต่อสัญญาปีต่อปี	
					ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	
					โอกาสในการพัฒนาทักษะทาง สังคมของตนเอง	
					ครูกศน. ไม่เทียบเท่ากับคนทำงาน ในหน่วยงานอื่น	
5.อื่นๆ					ครูปฏิบัติภารกิจที่มากเกินไป	
						การทำโครงการ
						การพบกลุ่ม
						การสอนเสริม

ภาพประกอบ 4 (ต่อ)

สรุปจากการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ พ.ร.บ. กศน. 2551 ลักษณะที่ดีของครูสภา และงานวิจัยเกี่ยวกับครู กศน. ได้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ประกอบด้วย เนื้อหาหลักสูตร ด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อ และการผลิตสื่อ ด้านจิตวิทยาการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ด้านการทำงานร่วมกับเครือข่าย จิตวิทยาสำหรับครู การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน การพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ วิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การวิจัยทางการศึกษา ภาษา และเทคโนโลยีสำหรับครู นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ครูขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในกระบวนการจัดแผนการสอน

2. ด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วย บุคลิกภาพในการวางตัว มารยาทในการทำงาน มารยาทในการสอน มารยาทในการพูดในโอกาสต่าง ๆ ความมีวินัยในตนเอง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจาและจิตใจ

3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย ความรักความเมตตา กรุณาต่อศิษย์ ความรับผิดชอบในหน้าที่ การปฏิบัติตามระเบียบวิชาชีพครู ความรัก และศรัทธาในวิชาชีพครู ความมีประชาธิปไตยในการทำงาน ความซื่อสัตย์ในการทำงาน พัฒนาจรรยาบรรณของวิชาชีพครู เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกัน และกันอย่างสร้างสรรค์ ยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

4. ด้านความก้าวหน้าความมั่นคงในการทำงาน ประกอบด้วย เงินเดือน ค่าตอบแทนสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมกับฐานะทางสังคม ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ขาดความมั่นคง การจ้างงานชั่วคราวต่อสัญญาปีต่อปี โอกาสในการพัฒนาทักษะทางสังคม ครู กศน. ไม่เทียบเท่ากับคนทำงานในหน่วยงานอื่น

จากการศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบกับทฤษฎี แนวคิดและผลงานวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครู สามารถสรุป ประเด็นที่ศึกษาแยกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านความมั่นคงในการทำงาน โดยมีรายละเอียดแต่ละประเด็นดังนี้

1. ด้านวิชาการ หมายถึง การดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการสอน โดยมีหลักสูตรเป็นตัวกำกับเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญและความมีเจตคติที่ดีให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผล และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกอบด้วยเนื้อหาหลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การใช้สื่อและการผลิตสื่อ จิตวิทยา

การเรียนการสอน การวัดผลประเมิน การจัดการ การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การทำงานร่วมกับภาคเครือข่าย

2. ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะของบุคคลทั้งภายในและภายนอก ตั้งแต่รูปร่างหน้าตากริยา ท่าทาง อารมณ์ สติปัญญา ความสามารถ ลักษณะประจำตัว ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเองในการทำงาน คือ บุคลิกภาพในการวางตัว มารยาทในการทำงาน มารยาทในการสอน การพูดในโอกาสต่างๆ ความมีวินัยในตนเอง

3. คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง ลักษณะของความเป็นครูที่ดี มีจิตวิญญาณความเป็นครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และมีกระบวนการในการถ่ายทอดวิชาความรู้ประกอบด้วยความรักเมตตากรุณาต่อศิษย์ ความรับผิดชอบในหน้าที่ การปฏิบัติตามระเบียบวิชาชีพครู ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ความมีประชาธิปไตยในการทำงาน

4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน หมายถึง การได้รับโอกาสที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีหลักประกันในการดำเนินชีวิต ความมั่นคงในการทำงานยึดเป็นอาชีพที่ถาวร ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ครูที่มีความรู้สามารถปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างเต็มที่ประกอบด้วย เงินเดือน ค่าตอบแทน ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สวัสดิการ รางวัลเชิดชูเกียรติ กองทุนส่งเสริมบุคลากรทางการศึกษา

ดังนั้นการที่ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน เนื่องจากครูเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาแต่ยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควรเพื่อการก้าวสู่ความเป็นครูมืออาชีพอย่างแท้จริง

7. งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

จินารัตน์ สุวรรณศรี (2544: บทคัดย่อ) ศึกษา ความต้องการของบุคลากรของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านการประชุม ด้านการอบรมสัมมนา ด้านการนิเทศ และด้านการศึกษาต่อและการศึกษาดูงาน พบว่า 1) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยรวม และรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมีความต้องการพัฒนาบุคลากร โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการประชุม ด้านการศึกษาต่อและการศึกษาดูงาน ด้านการอบรมสัมมนา และการนิเทศ 2) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่ำกว่า 4 ปี กับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงาน 4 ปีขึ้นไป มีความต้องการพัฒนาบุคลากรโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

พัชรี ชันอาสาสะวะ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษา การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นที่

ควรได้รับการพัฒนาด้านพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและด้านผลที่เกิดกับผู้เรียนอย่างเร่งด่วนมากกว่าด้านความรู้และด้านทัศนคติ

อัษฎา บัวบุญ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนในเขตการศึกษา 11 ปัญหาการปฏิบัติงาน ใน 4 ด้าน คือ ด้านการให้คำปรึกษา และแนะแนวด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานงานเครือข่าย และด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน พบว่า ครูศูนย์การเรียนชุมชนมีปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีปัญหา รายด้านเรียงตามลำดับดังนี้คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ด้านการประสานงานเครือข่าย และด้านการประเมินผล จากการสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานในรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการขาดแคลนสื่อ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และหาวิธีการหมุนเวียนสื่อให้มีความหลากหลายทั้งสายสามัญ สายอาชีพและสื่อการศึกษาตามอัตราส่วนรวมทั้งสื่อที่เป็นแบบเรียนสายสามัญทุกระดับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงความสำคัญในปริมาณของกลุ่มเป้าหมาย และจัดให้ตรงกับหลักสูตร

วิจิตรา วิเศษ (2545: บทคัดย่อ) ศึกษา ปัญหาในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ และความต้องการในการรับบริการของนักศึกษาของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยด้านปัญหาในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า 1) ครูผู้สอนไม่พัฒนาการพบกลุ่มให้ทันสมัยให้สอดคล้องกับความต้องการกับการปฏิรูปการศึกษา 2) หนังสือแบบเรียนไม่เพียงพอให้นักศึกษายืม 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ยังไม่น่าสนใจครูอ่านตำราให้ฟัง 4) การประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักศึกษายังไม่ทั่วถึง 5) ข้อสอบแบบวัดไม่ตรงกับเนื้อหาที่เรียน

สัญญา ทองจินดา (2546: บทคัดย่อ) ศึกษา “องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ในภาคตะวันตก” พบว่า 1) การปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การให้คำปรึกษาแนะนำ และแนะแนวเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทุกประเภทในศูนย์การเรียนชุมชน และการจัดกิจกรรมตามแผนการเรียนการสอน และหลักฐานต่างๆ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนการสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานต่อองค์การบริหารงานส่วนตำบล และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ การประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนชุมชน และการดำเนินงานจัดและประสานงานสอนเสริมการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและกิจกรรมในชุมชนของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนแก่ผู้เรียน และชุมชน การจัดกระจายหมุนเวียนการให้บริการสื่อต่างๆ ในศูนย์การเรียนชุมชน การดำเนินงานธุรการในศูนย์การเรียนชุมชน การประสานงานกับบุคคล การจัดทำแผนงานโครงการเพื่อเสนอเข้าแผนพัฒนาตำบล และกรมการศึกษานอกโรงเรียน ของ

ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2) องค์ประกอบด้านคุณสมบัติส่วนตัว คือ เพศ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ส่วนอายุ สถานภาพครอบครัวและการผ่านการฝึกอบรมไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คอรัมฟอร์ด (Comford. 1998: Abstracts) ศึกษา กระบวนการเรียนรู้ในด้านการศึกษา และพฤติกรรมของผู้เรียนที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ ว่าแตกต่างจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาอย่างไร ผู้วิจัยได้ศึกษาจากผู้เรียนจำนวน 25 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในโรงฝึกอาชีพ พบว่า ผู้ที่โตแล้วจะสามารถเรียนรู้ และทำความเข้าใจในบทเรียนได้เร็ว มีการสังเกตมีการตั้งคำถามและสมมติฐาน มีการวางตัวที่ดีและทำงานกันเป็นกลุ่ม สนใจทำแบบฝึกหัดและรู้จักพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ

นาเดอร์ (Nader. 1998: Abstracts) ศึกษา กระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการศึกษาและในการประกอบอาชีพต่างๆ โดยศึกษาจากแผนกวิชาวิศวกรรมโรงงาน ในมหาวิทยาลัยเปอร์โตริโก พบว่า สิ่งที่ทำให้การศึกษาระบบการเรียนรู้ให้ได้ผลนั้น ต้องมีอุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้สมัยใหม่มาช่วยเสริมแรง เช่น คอมพิวเตอร์ มีการใช้สถิติเข้ามาเปรียบเทียบข้อมูล และการวิจัยนี้เชื่อว่าจะสามารถให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้เต็มที่และมีประสิทธิภาพ

โซกอล (Sokol. 1998: Abstracts) ศึกษา กระบวนการเรียนในเรื่องการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงระบบการศึกษาที่เน้นผู้เรียนที่เป็นสำคัญ ในรูปแบบที่เป็นทางการโดยผู้วิจัยทำการศึกษา สาเหตุการเปลี่ยนแปลง พบว่า ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ความรู้ความสามารถ และทักษะส่วนตัวของผู้เรียน การพัฒนาระบบโปรแกรมในการเก็บข้อมูลสถานะแวดล้อม และประสบการณ์ ที่มีความชำนาญของผู้สอน

รัมบาท (Rumbaugh. 2001: 330) ศึกษา การเรียนการสอนที่เป็นเฉพาะแบบพบว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะช่วยให้ ทำกิจกรรมทั้งใน และนอกห้องเรียนให้ประสบผลสำเร็จ เป็นเรื่องที่ยากที่จะให้เด็กยอมรับ เนื่องจากจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูเห็นว่าเด็กมีความสามารถที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ในชีวิตประจำวันของเด็ก ได้เรียนรู้ ได้สร้างประสบการณ์ ครูที่ดีจะต้องมีวิธีการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้เด็กอย่างเหมาะสม และให้เกิดความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของเด็กด้วย การเรียนการสอนต้องทำให้เด็กเข้าใจตนเองในห้องเรียนเป็นสำคัญ

จากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าครูการศึกษาออกโรงเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านวิชาการ บุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม และความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน เพื่อให้ครูได้รับการพัฒนาการทำงานอย่างมีความสุข ทুমเท และเสียสละเพื่อประสิทธิภาพสูงสุดขององค์กร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ในการศึกษาได้แก่ ครูการศึกษาออกโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ปฏิบัติงานอยู่ใน จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสมุทรสาคร มีจำนวนทั้งสิ้น 809 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ได้มาจากประชากรข้างต้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดจากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ที่มีความคลาดเคลื่อนระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 293 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนโดยดำเนินการดังนี้

2.1 สุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling) จำแนก ศูนย์การศึกษาออก ระบบและการศึกษาตามอัยยาศัยเขตและอำเภอ แบ่งสถานศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก กำหนดให้ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัยยาศัย ขนาดใหญ่ ประกอบด้วยจำนวนครูการศึกษาออกโรงเรียนตั้งแต่ 15 คนขึ้นไป สถานศึกษาขนาดกลาง ประกอบด้วย จำนวนครูการศึกษาออกโรงเรียน 10-14 คน และสถานศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย จำนวนครูการศึกษาออกโรงเรียนน้อยกว่า 10 คน

2.2 เรียงลำดับศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัยยาศัยเขตและอำเภอ ในแต่ละกลุ่มตามจำนวนครูการศึกษาออกโรงเรียนจากมากไปหาน้อย สุ่มศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัยยาศัยเขตและอำเภอ ในแต่ละจังหวัดอย่างมีระบบโดยเลือกศูนย์การศึกษาออก ระบบและการศึกษาตามอัยยาศัยเขตและอำเภอโดย 1 เว้นช่วง 3 จะได้ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัยยาศัยเขตและอำเภอ ทั้งหมด 25 แห่ง รายละเอียดดังตาราง 1

2.3 จากศูนย์การศึกษาอิสระและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตและอำเภอจำนวน 25 แห่ง ที่สุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 293 คน รายละเอียดตามตาราง 2

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูการศึกษาอิสระโรงเรียน ศูนย์การศึกษาอิสระและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตและอำเภอ (สถานศึกษา)

ชื่อจังหวัด	ขนาดของประชากรสถานศึกษา	รายชื่อสถานศึกษาประชากรกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (ครู)	กลุ่มตัวอย่าง	
				รายชื่อสถานศึกษา	จำนวน (ครู)
กรุงเทพมหานคร	ใหญ่	1.หนองแขม	18	หนองแขม	18
		2.จอมทอง	17		
		3.บางกะปิ	15		
		4.ลาดพร้าว	15		
	กลาง	1.ธนบุรี	13	ธนบุรี	13
		2.บางกอกน้อย	12		
		3.ราษฎร์บูรณะ	12		
		4.คลองเตย	11		
		5.บางพลัด	11	บางพลัด	11
		6.วัฒนา	11		
		7.สวนหลวง	11		
		8.หนองจอก	11		
		9.คันนายาว	10	คันนายาว	10
		10.จตุจักร	10		
		11.บางแค	10		
		12.บางนา	10		
		13.ประเวศ	10	ประเวศ	10
		14.ภาษีเจริญ	10		
	เล็ก	1.บางขุนเทียน	9	บางขุนเทียน	9
		2.บางคอแหลม	9		
3.ห้วยขวาง		9			
4.คลองสาน		8			
5.ดอนเมือง		8	ดอนเมือง	8	
		6.ปทุมวัน	8		
		7.พระโขนง	8		
		8.ราชเทวี	8		
		9.ลาดกระบัง	8	ลาดกระบัง	8
		10.ยานนาวา	7		
		11.สายไหม	7		
		12.หลักสี่	7		

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อจังหวัด	ขนาดของประชากรสถานศึกษา	รายชื่อสถานศึกษาประชากรกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (ครู)	กลุ่มตัวอย่าง	
				รายชื่อสถานศึกษา	จำนวน (ครู)
กรุงเทพมหานคร	เล็ก	13.ดินแดง	6	ดินแดง	6
		14.ดุสิต	6		
		15.ตลิ่งชัน	6		
		16.บางกอกใหญ่	6		
		17.บางเขน	6	บางเขน	6
		18.บางซื่อ	6		
		19.บางบอน	6		
		20.มีนบุรี	6		
		21.สาทร	6	สาทร	6
		22.คลองสามวา	5		
		23.ทวีวัฒนา	5		
		24.บางรัก	5		
		25.พระนคร	5	พระนคร	5
		26.วังทองหลาง	5		
		27.สัมพันธวงศ์	5		
		28.ทุ่งครุ	4		
		29.สะพานสูง	4	สะพานสูง	4
		30.บึงกุ่ม	4		
		31.บ่อมปราบศัตรูฝ่าย	3		
		32.พญาไท	2		
	รวม		416	รวม	114
ปทุมธานี	ใหญ่	1.เมืองปทุมธานี	15	เมืองปทุมธานี	15
		กลาง	1.ธัญบุรี	13	ธัญบุรี
	2.ลำลูกกา		12		
	3.คลองหลวง		11		
	เล็ก	1.หนองเสือ	7	หนองเสือ	7
		2.ลาดหลุมแก้ว	6		
3.สามโคก		6			
	รวม		70	รวม	35
นครปฐม	ใหญ่	1. เมืองนครปฐม	21	เมืองนครปฐม	21
		2.สามพราน	21		

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อจังหวัด	ขนาดของสถานศึกษา	รายชื่อสถานศึกษา	จำนวน (ครู)	กลุ่มตัวอย่าง	
				รายชื่อสถานศึกษา	จำนวน (ครู)
นครปฐม	กลาง	1.กำแพงแสน	12	กำแพงแสน	12
		2.นครชัยศรี	11		
	เล็ก	1.ดอนตูม	9	ดอนตูม	9
		2.บางเลน	9		
		3.พุทธมณฑล	8		
	รวม		91	รวม	42
นนทบุรี	ใหญ่	1.เมืองนนทบุรี	21	เมืองนนทบุรี	21
		2.ปากเกร็ด	18		
		3.บางบัวทอง	17		
		4.บางใหญ่	16		
	กลาง	1.ไทรน้อย	14	ไทรน้อย	14
		2.บางกรวย	12		
	รวม		98		35
สมุทรปราการ	ใหญ่	1.เมืองสมุทรปราการ	19	เมืองสมุทรปราการ	19
		2.พระประแดง	18		
	กลาง	1.บางพลี	14	บางพลี	14
		2.บางบ่อ	10		
	เล็ก	1.บางเสาธง	8	บางเสาธง	8
		2.พระสมุทรเจดีย์	7		
รวม		76	รวม	41	
สมุทรสาคร	ใหญ่	1.เมืองสมุทรสาคร	26	เมืองสมุทรสาคร	26
		2.กระทุ่มแบน	17		
		3.บ้านแพ้ว	15		
	รวม		58	รวม	26
รวมประชากร			809	รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	293

ตาราง 2 กลุ่มตัวอย่างครูการศึกษาออกโรงเรียน ศูนย์การศึกษาออกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตและอำเภอ (สถานศึกษา) และกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อจังหวัด	ขนาดของประชากรสถานศึกษา	อำเภอและเขต	จำนวน (ครู)	รวมต่อจังหวัด
กรุงเทพมหานคร	ใหญ่	1.หนองแขม	18	114
		กลาง	1.ธนบุรี	
	2.บางพลัด		11	
	3.คั่นนายาว		10	
	4.ประเวศ		10	
	เล็ก	1.บางขุนเทียน	9	
		2.ดอนเมือง	8	
		3.ลาดกระบัง	8	
		4.ดินแดง	6	
		5.บางเขน	6	
		6.สาทร	6	
7.พระนคร		5		
8.สะพานสูง	4			
ปทุมธานี	ใหญ่	1.เมืองปทุมธานี	15	35
	กลาง	1.ธัญบุรี	13	
	เล็ก	1.หนองเสือ	7	
นครปฐม	ใหญ่	1.เมืองนครปฐม	21	42
	กลาง	1.กำแพงแสน	12	
	เล็ก	1.ดอนตูม	9	
นนทบุรี	ใหญ่	1.เมืองนนทบุรี	21	35
	กลาง	1.ไทรน้อย	14	
สมุทรปราการ	ใหญ่	1.เมืองสมุทรปราการ	19	41
	กลาง	1.บางพลี	14	
	เล็ก	1.บางเสาธง	8	
สมุทรสาคร	ใหญ่	1.เมืองสมุทรสาคร	26	26
รวม			293	293

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา วุฒิกศีกษาสาขาที่จบ จำนวนหมวดวิชาที่รับผิดชอบ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมครู การศึกษานอกโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดที่ปฏิบัติงาน และภูมิลำเนา ครูการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาตามความคิดเห็นของครูการศึกษานอกโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในการจัดการศึกษาเทียบเท่า ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แบบสอบถามมีโครงสร้างลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนคำถามรายข้อดังนี้

ให้คะแนน 5 คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้วยกับต่อแนวทางการพัฒนาใน ระดับมากที่สุด
ให้คะแนน 4 คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้วยกับต่อแนวทางการพัฒนาใน ระดับมาก
ให้คะแนน 3 คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้วยกับต่อแนวทางการพัฒนาใน ระดับปานกลาง
ให้คะแนน 2 คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้วยกับต่อแนวทางการพัฒนาใน ระดับน้อย
ให้คะแนน 1 คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้วยกับต่อแนวทางการพัฒนาใน ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิด เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะความคิดเห็นของครูการศึกษานอกโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาครูการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียนตามบทบาทหน้าที่ของครูการศึกษานอกโรงเรียน ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาเพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมเนื้อหา และความมุ่งหมายของการวิจัยอย่างครบถ้วน (รายละเอียดในภาคผนวก ง)

2. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นข้อคำถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของครูการศึกษานอกโรงเรียน

2.2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรการจัดการศึกษาเทียบเท่า

2.3. เป็นข้อคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอและความคิดเห็น

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้น เสนอประธานกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และรูปแบบของข้อคำถาม แล้วนำไปไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนหลักสูตรการจัดการศึกษาเทียบเท่า จำนวน 5 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจนของสำนวนภาษา โดยใช้เกณฑ์การกำหนดคะแนนความคิดเห็นไว้ดังนี้

+1 หมายถึง ข้อความมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง ข้อความไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัด

จากนั้นบันทึกผลการพิจารณาลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ในแต่ละข้อ แล้วนำไปหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หรือค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 05 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ (รายละเอียดในภาคผนวก ก) การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (รายละเอียดในภาคผนวก ข)

5. นำแบบสอบถามไปปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องทั้งในเรื่องภาษาและเนื้อหาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เสนอประธานและกรรมการพิจารณา

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .943 (รายละเอียดในภาคผนวก ค)

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเสร็จสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูล (รายละเอียดแบบสอบถามในภาคผนวก จ)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตและอำเภอ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากครูการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม พร้อมหนังสือรับรองเพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลส่งทางไปรษณีย์ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามให้กับครูการศึกษา นอกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยไปประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของ สถานศึกษาการศึกษา นอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลแต่ละเขตและอำเภอ พร้อมทั้งชี้แจงวิธีตอบแบบสอบถาม และนัดหมายวันรับแบบสอบถาม

3. เมื่อได้แบบสอบถามคืนมาแล้ว นำมาตรวจให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์ผล และอภิปรายต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการคำนวณหาค่าสถิติต่อไปนี้

1. ข้อมูลตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษาที่จบ จำนวนหมวดวิชาที่รับผิดชอบ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมครูการศึกษา นอกโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษา นอกโรงเรียน จังหวัดที่ปฏิบัติงาน และภูมิลำเนา

2. ข้อมูลตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูการศึกษา นอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยใช้วิธีวิเคราะห์การคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและรายด้าน

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาครูการศึกษา นอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากกลุ่มตัวอย่างเป็นโดยรวมและรายด้านจำแนกตามตัวแปรอิสระ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าคะแนนที (t-test for Independent Sample) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกัน และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีหนึ่งตัวประกอบ (One-way Analysis of Variance) หรือเอฟเทส (F-test) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่ม หากพบความแตกต่างใช้การทดสอบ รายคู่ของตามวิธีการของ SNK (Student-Newman-Keuls)

4. ข้อมูลตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดรวบรวมข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ นำเสนอเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนความถี่มากไปหาข้อที่มีคะแนนความถี่น้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างโดยแจกแจง ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบสอบถามโดยการพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC)

2.2 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ทดสอบค่าคะแนนที (t-test)

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของ SNK (Student-Newman-Keuls)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่อง แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
MS	แทน	ค่าแปรปรวน (Mean of Squares) ระหว่างกลุ่ม
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา t - Distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา F- Distribution
P	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษาที่จบ หมวดวิชาที่รับผิดชอบ ประสบการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดที่ปฏิบัติงาน และภูมิลำเนา

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษาที่จบ หมวดวิชาที่รับผิดชอบ ประสบการณ์การฝึกอบรมครู การศึกษานอกโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ที่ปฏิบัติงาน และภูมิลำเนา วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 3 ดังต่อไปนี้

ตาราง 3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	106	36.18
หญิง	187	63.82
รวม	293	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 26 ปี	42	14.33
26 – 35 ปี	145	49.49
36 - 45 ปี	63	21.50
46 ปีขึ้นไป	43	14.68
รวม	293	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	276	94.20
สูงกว่าปริญญาตรี	17	5.80
รวม	293	100.00
4. วุฒิการศึกษาที่จบ		
ศึกษาศาสตร์	231	78.84
วิทยาศาสตร์	23	7.85
อื่นๆ	39	13.31
รวม	293	100.00
5. หมวดวิชาที่รับผิดชอบ		
1 หมวดวิชา	67	22.87
มากกว่า 1 หมวดวิชา	226	77.13
รวม	293	100.00
5.1 1 หมวดวิชา		
คณิตศาสตร์	11	3.75
พัฒนาทักษะชีวิต 1	5	1.71
พัฒนาทักษะชีวิต 2	2	0.68
ภาษาไทย	17	5.80
พัฒนาอาชีพ	5	1.71

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วิทยาศาสตร์	8	2.73
พัฒนาสังคมและชุมชน	8	2.73
ภาษาอังกฤษ	11	3.75
รวม	67	22.87
5.2 มากกว่า 1 หมวดวิชา		
2 – 3 หมวดวิชา	76	25.94
4 - 5 หมวดวิชา	21	7.17
6 – 7 หมวดวิชา	2	0.68
8 หมวดวิชา	127	43.34
รวม	226	77.13
6. ประสบการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน		
เคยฝึกอบรม	269	91.81
ไม่เคยฝึกอบรม	24	8.19
รวม	293	100.00
6.1 เคยฝึกอบรม		
น้อยกว่า 6 ครั้ง	136	46.42
6 - 12 ครั้ง	36	12.29
13 - 19 ครั้ง	42	14.33
20 - 26 ครั้ง	21	7.17
มากกว่า 26 ครั้ง	34	11.60
รวม	269	91.81
7. ประสบการณ์การปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียน		
น้อยกว่า 6 ปี	190	64.85
6 – 10 ปี	71	24.23
11 15 ปี	20	6.83
16 – 20 ปี	8	2.73
21 ปีขึ้นไป	4	1.37
รวม	293	100.00
8. จังหวัดที่ปฏิบัติงาน		
นนทบุรี	35	11.95
นครปฐม	42	14.33
ปทุมธานี	35	11.95
สมุทรสาคร	26	8.87
สมุทรปราการ	41	13.99
กรุงเทพมหานคร	114	38.91
รวม	293	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9. ภูมิสำเนา		
เป็นคนนอกพื้นที่ปฏิบัติงาน	203	69.28
เป็นคนในพื้นที่ปฏิบัติงาน	90	30.72
รวม	293	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีจำนวนทั้งสิ้น 293 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.82 (187 คน) เป็นเพศ ชาย คิดเป็นร้อยละ 36.18 (106 คน) ครูการศึกษาออกโรงเรียนส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.49 (145 คน) รองลงมาอายุระหว่าง 36 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 21 .40 (63 คน) ครูการศึกษาออกโรงเรียนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 94.20 (276 คน) รองลงมา สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็น ร้อยละ 5.80 (17 คน) ครูการศึกษาออกโรงเรียนส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษา ศีษศาสตร ์ คิดเป็นร้อยละ 78.84 (231 คน) รองลงมา อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 13.31 (39 คน) ครูการศึกษาออกโรงเรียนส่วนใหญ่ มีหมวดวิชาที่รับผิดชอบ มากกว่า 1หมวดวิชา คิดเป็นร้อยละ 77.13 (226 คน) รองลงมา 1 หมวดวิชา คิดเป็นร้อยละ 22.87 (67 คน) ครูการศึกษาออกโรงเรียนส่วนใหญ่ รับผิดชอบ 1 หมวดวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 5.80 (17 คน) รองลงมาหมวดวิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 3.75 (1 คน) หมวดวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 3.75 (11 คน) ครูการศึกษาออกโรงเรียนส่วนใหญ่ รับผิดชอบมากกว่า 1 หมวดวิชา คิดเป็นร้อยละ 72.13 (226 คน) โดยครูส่วนใหญ่ รับผิดชอบ 8 หมวดวิชา คิดเป็นร้อยละ 43.34 (127 คน) รับผิดชอบ 2–3 หมวดวิชา คิดเป็นร้อยละ 25.94 (76 คน) เคยฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 91.81 (269 คน) ไม่เคยฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 8.19 (24 คน) ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่เคยได้รับการฝึกอบรม น้อยกว่า 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 46.42 (136 คน) และ จำนวน 13–19 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.33 (42 คน) ครูการศึกษาออกโรงเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียน น้อยกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.85 (190 คน) และจำนวน 6–10 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.23 (71 คน) ครูการศึกษาออกโรงเรียน ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 38.91 (114 คน) และจังหวัดนครปฐม คิดเป็นร้อยละ 14.33 (42 คน) ครูการศึกษาออกโรงเรียนส่วนใหญ่มีภูมิสำเนา เป็นคนนอกพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 69.28 (203 คน) ที่เหลือเป็นคนในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 30.72 (90 คน)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน

แนวทางการพัฒนา ครูการศึกษาออกโรงเรียน	n	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการพัฒนาครู
1. ด้านวิชาการ	293	4.13	.53	มาก
2. ด้านบุคลิกภาพ	293	4.19	.68	มาก
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	293	4.21	.69	มาก
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	293	4.24	.71	มาก
รวม	293	4.19	.54	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{X}=4.24$) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.21$) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.19$) และด้านวิชาการ ($\bar{X}=4.13$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในด้านวิชาการ

ข้อ	แนวทางการพัฒนาครู	n	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการพัฒนาครู
1.	ด้านวิชาการ	293	4.13	.53	มาก
	1.1 เนื้อหาหลักสูตร	293	4.23	.71	มาก
	1.1.1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	293	4.21	.77	มาก
	1.1.2 การนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน	293	4.25	.76	มาก
	1.2 แผนการจัดการเรียนรู้	293	4.10	.66	มาก
	1.2.1 การเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	293	4.18	.70	มาก
	1.2.2 การเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	293	4.06	.75	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางการพัฒนาครู	n	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการพัฒนาครู
	1.2 แผนการจัดการเรียนรู้	293	4.10	.66	มาก
	1.2.3 การเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียนตามความยากง่าย	293	4.12	.73	มาก
	1.2.4 การเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	293	4.05	.79	มาก
	1.3 การจัดการเรียนรู้	293	4.18	.61	มาก
	1.3.1 ขั้นตอนและวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้	293	4.18	.71	มาก
	1.3.2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	293	4.27	.70	มาก
	1.3.3 การจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างของนักศึกษา	293	4.16	.72	มาก
	1.3.4 การควบคุมชั้นเรียนขณะจัดการเรียนรู้	293	4.14	.74	มาก
	1.3.5 การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้	293	4.21	.71	มาก
	1.3.6 พัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	293	4.25	.75	มาก
	1.3.7 การทำวิจัยในชั้นเรียน	293	4.07	.80	มาก
	1.3.8 ครูเห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน	293	4.13	.78	มาก
	1.4 การใช้สื่อและการผลิตสื่อ	293	4.06	.71	มาก
	1.4.1 สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้	293	4.07	.77	มาก
	1.4.2 การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ของครูในแต่ละรายวิชา	293	4.08	.78	มาก
	1.4.3 การพัฒนาสื่อหลังจากการใช้จัดการเรียนรู้	293	4.04	.80	มาก
	1.4.4 การประเมินคุณภาพของสื่อหลังใช้จัดการเรียนรู้	293	4.04	.82	มาก
	1.5 จิตวิทยาการจัดการเรียนรู้	293	4.24	.63	มาก
	1.5.1 จิตวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่และวัยรุ่น	293	4.22	.70	มาก
	1.5.2 จิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคลของการจัดการเรียนรู้ผู้ใหญ่และวัยรุ่น	293	4.22	.72	มาก
	1.5.3 เทคนิคและวิธีการให้ผู้เรียนมีความสนใจในการจัดการเรียนรู้	293	4.27	.67	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางการพัฒนาครู	n	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการพัฒนาครู
	1.6 การวัดผลประเมินผล	293	4.10	.67	มาก
	1.6.1 การวัดผลประเมินผลในแต่ละรายวิชา	293	4.18	.68	มาก
	1.6.2 การสร้างเครื่องวัดผลประเมินผลในแต่ละรายวิชา	293	4.15	.72	มาก
	1.6.3 สถิติที่ใช้ในการวัดผลประเมินผล	293	4.05	.77	มาก
	1.6.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดผลประเมินผล	293	4.04	.77	มาก
	1.6.5 การพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลที่เหมาะสมกับผู้เรียน	293	4.08	.80	มาก
	1.7 แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	293	4.05	.71	มาก
	1.7.1 ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการการเรียนรู้	293	4.08	.76	มาก
	1.7.2 เลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับรายวิชา	293	4.03	.77	มาก
	1.7.3 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	293	4.04	.77	มาก
	1.8 ภาควิชาเครือข่าย	293	4.12	.67	มาก
	1.8.1 การทำงานร่วมกับภาควิชาเครือข่าย	293	4.13	.71	มาก
	1.8.2 การทำงานร่วมกับเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้	293	4.11	.71	มาก
	รวม	293	4.13	.53	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง เรียงตามลำดับเรื่องจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1.5 จิตวิทยาการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.24$) 1.1 เนื้อหาหลักสูตร ($\bar{X}=4.23$) 1.3 การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.18$) 1.8 ภาควิชาเครือข่าย ($\bar{X}=4.12$) การวัดผลประเมินผล ($\bar{X}=4.10$) 1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.10$) การใช้สื่อและการผลิตสื่อ ($\bar{X}=4.06$) และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X}=4.05$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย จิตวิทยาการเรียนรู้ ข้อ 1.5.3 เทคนิคและวิธีการให้ผู้เรียนมีความสนใจในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.27$) 1.5.1 จิตวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่และวัยรุ่น ($\bar{X}=4.22$) และจิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคลของการจัดการเรียนรู้ผู้ใหญ่และวัยรุ่น ($\bar{X}=4.22$) เนื้อหาหลักสูตร ข้อ 1.1.2 การนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ($\bar{X}=4.25$) และ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

(\bar{X} =4.21) การจัดการเรียนรู้ ข้อ 1.3.2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (\bar{X} =4.27) และ 1.3.6 พัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ต่อเนื่อง (\bar{X} =4.25)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในด้านบุคลิกภาพ

ข้อ	แนวทางการพัฒนาครู	n	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการพัฒนาครู
2.	ด้านบุคลิกภาพ	293	4.19	.68	มาก
	2.1 บุคลิกภาพในการทำงาน	293	4.19	.68	มาก
	2.1.1 การวางตนที่เหมาะสมในการประสานงานและปฏิบัติงานต่อผู้อื่น	293	4.20	.73	มาก
	2.1.2 การวางตนที่เหมาะสมในความเป็นครู	293	4.22	.75	มาก
	2.1.3 การสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองในการปฏิบัติงาน	293	4.23	.75	มาก
	2.1.4 เทคนิคการพูดในโอกาสต่างๆ	293	4.19	.79	มาก
	2.1.5 การจัดการอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมสำหรับครู	293	4.10	.81	มาก
	รวม	293	4.19	.68	มาก

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 2.1.3 การสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองในการปฏิบัติงาน (\bar{X} =4.23) 2.1.2 การวางตนที่เหมาะสมในความเป็นครู (\bar{X} =4.22) 2.1.1 การวางตนที่เหมาะสมในการประสานงานและปฏิบัติงานต่อผู้อื่น (\bar{X} =4.20) 2.1.4 เทคนิคในการพูดในโอกาสต่างๆ (\bar{X} =4.19) และ 2.1.5 การจัดการอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมสำหรับครู (\bar{X} =4.10)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในด้านคุณธรรมจริยธรรม

ข้อ	แนวทางการพัฒนาครู	n	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการพัฒนาครู
3.	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	293	4.21	.69	มาก
	3.1 ความรับผิดชอบในหน้าที่	293	4.21	.69	มาก
	3.1.1 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	293	4.18	.76	มาก
	3.1.2 การแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน	293	4.16	.77	มาก
	3.1.3 ความมีเมตตากรุณาต่อศิษย์ สอดส่องดูแลพฤติกรรมของศิษย์	293	4.19	.82	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางการพัฒนาครู	n	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนว ทางการ พัฒนา ครู
	3.1.4 การให้คำปรึกษาและการแนะแนวต่อนักศึกษา	293	4.24	.81	มาก
	3.1.5 ความมีระเบียบวินัยในการทำงานและปฏิบัติงานตาม กฎระเบียบของสถานศึกษา	293	4.18	.79	มาก
	3.1.6 ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู	293	4.20	.83	มาก
	3.1.7 การมีประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานการดำรงชีวิตและในการ จัดการเรียนรู้	293	4.18	.78	มาก
	3.1.8 ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานการวัดผล ประเมินผลผู้เรียน	293	4.25	.78	มาก
	3.1.9 ความโปร่งใสในการปฏิบัติงานในหน้าที่	293	4.21	.78	มาก
	3.1.10 ความอดทนและเสียสละเวลาส่วนตัวในการปฏิบัติงาน การ แก้ปัญหาในการทำงาน การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	293	4.23	.83	มาก
	3.1.11 การปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีวางตนที่เหมาะสมระหว่าง ครูกับศิษย์	293	4.20	.85	มาก
	3.1.12 คุณธรรมจริยธรรมต่อองค์กร ต่อเพื่อนร่วมงานและผู้มาติดต่อ ราชการ	293	4.22	.82	มาก
	3.1.13 การปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยขององค์กรจรรยาบรรณและ วิชาชีพครู	293	4.24	.81	มาก
	3.1.14 ผู้นำและผู้ตามที่ดีในการปฏิบัติงาน การแสดงความคิดเห็นใน การทำงาน	293	4.24	.76	มาก
	รวม	293	4.21	.69	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า ครูการศึกษา นอกโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนา
ครูการศึกษา นอกโรงเรียน ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย
สำหรับ 5 ลำดับแรก ดังนี้ ข้อ 3.1.8 ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานวัดผล ประเมินผลผู้เรียน
($\bar{X}=4.25$) 3.1.4 การให้คำปรึกษา และการแนะแนวต่อนักศึกษา ($\bar{X}=4.24$) 3.1.13 การปฏิบัติ
ตามกฎระเบียบวินัยขององค์กรจรรยาบรรณและวิชาชีพครู ($\bar{X}=4.24$) 3.1.14 ผู้นำ และผู้ตามที่ดี
ในการปฏิบัติงาน การแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ($\bar{X}=4.24$) และ 3.1.10 ความอดทน
เสียสละเวลาส่วนตัวในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาในการทำงาน การเห็นประโยชน์ส่วนรวม
มากกว่าส่วนตน ($\bar{X}=4.23$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน

ข้อ	แนวทางการพัฒนาครู	n	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการพัฒนาครู
4.	ความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	293	4.24	.71	มาก
	4.1 ความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	293	4.24	.71	มาก
	4.1.1 การเพิ่มค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับปริมาณการปฏิบัติงาน	293	4.28	.92	มาก
	4.1.2 การพัฒนาด้านสวัสดิการระหว่างการทำงาน สวัสดิการหลังเกษียณอายุราชการและสวัสดิการต่อครอบครัว	293	4.22	.96	มาก
	4.1.3 การพัฒนาด้านวิชาชีพ ส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงานเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม	293	4.31	.77	มาก
	4.1.4 การสร้างความมั่นใจให้ตัวเองในการปฏิบัติงานต่อเพื่อนร่วมงานและบุคคลอื่นในการปฏิบัติงาน	293	4.23	.77	มาก
	4.1.5 เปิดโอกาสให้ครูได้รับการศึกษาระดับที่สูงขึ้น ฝึกอบรมตามความต้องการ	293	4.27	.84	มาก
	4.1.6 การให้ความมั่นคงในหน้าที่การงานของครู ในการประเมินเพื่อต่อสัญญาอย่างต่อเนื่อง	293	4.26	.84	มาก
	4.1.7 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้ประสบการณ์ในวิชาที่ไม่ตรงตามสาขาวิชาที่จบ	293	4.25	.83	มาก
	4.1.8 การให้หลักประกันในการปฏิบัติงานและความคุ้มครองครู	293	4.20	.91	มาก
	4.1.9 เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับนโยบายและ กฎเกณฑ์ต่างๆของครู	293	4.15	.84	มาก
	4.1.10 สร้างความภาคภูมิใจในหน้าที่การงาน สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	293	4.25	.83	มาก
	4.1.11 ส่งเสริมให้ครูมีใบประกอบวิชาชีพสำหรับผู้ที่ไม่จบสายการศึกษา พัฒนาครูที่ไม่จบสายการศึกษาให้เรียนวิชาการศึกษาเพิ่มเติม	293	4.29	.81	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางการพัฒนาครู	n	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการพัฒนาครู
	4.1.12 คุณสมบัติของผู้ที่สนใจประกอบวิชาชีพครู	293	4.23	.74	มาก
	4.1.13 อบรมครูก่อนเข้าปฏิบัติงานให้เข้าใจงาน การศึกษาออกโรงเรียน	293	4.25	.77	มาก
	4.1.14 ประเมินบุคลากรให้เป็นข้าราชการ ประเมิน จากผู้ที่ทำงานหลายปีเป็นข้าราชการ	293	4.20	.93	มาก
	4.1.15 ครูสามารถทำผลงานวิชาการเพื่อเลื่อนขั้น เงินเดือนได้	293	4.23	.95	มาก
	รวม	293	4.24	.71	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย สำหรับ 5 ลำดับแรก ดังนี้ 4.1.3 การพัฒนาด้านวิชาชีพ ส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงานเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนา ($\bar{X}=4.31$) 4.1.11 ส่งเสริมให้ครูมีใบประกอบวิชาชีพสำหรับผู้ที่ไม่จบสายการศึกษา พัฒนาครูที่ไม่จบสายการศึกษาให้เรียนวิชาการศึกษาเพิ่มเติม ($\bar{X}=4.29$) 4.1.1 การเพิ่มค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับปริมาณการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=4.28$) 4.1.5 เปิดโอกาสให้ครูได้รับการศึกษาระดับที่สูงขึ้น ฝึกอบรมตามความต้องการ ($\bar{X}=4.27$) และ 4.1.6 การให้ความมั่นคงในหน้าที่การงานของครู ในการประเมินเพื่อต่อสัญญาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=4.26$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษาที่จบ หมาดวิชาที่รับผิดชอบ ประสบการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดที่ปฏิบัติงาน และภูมิภาค โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างเฉลี่ยของกลุ่ม 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติทดสอบค่า (t-test) และทดสอบระหว่างเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธีของ SNK (Student-Newman-Keuls)

3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษา เทียบเท่าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามเพศ เพื่อทำงานทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1 ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูโดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน ต่างกัน โดยใช้ t-test ดังแสดงในตาราง 9-10

ตาราง 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาในโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

แนวทางการพัฒนา ครูการศึกษาในโรงเรียน	เพศ					
	ชาย (n=106)			หญิง (n=187)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับแนวทางการพัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับแนวทางการพัฒนาครู
1. ด้านวิชาการ	4.09	.50	มาก	4.16	.54	มาก
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.14	.71	มาก	4.22	.66	มาก
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.15	.73	มาก	4.24	.66	มาก
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคง ในการทำงาน	4.17	.66	มาก	4.28	.74	มาก
รวม	4.14	.54	มาก	4.22	.55	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า ครูการศึกษาในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาในโรงเรียน สูงกว่า ครูการศึกษาในโรงเรียน เพศชาย โดยรวม ($\bar{X}=4.22$) และรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{X}=4.28$) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.24$) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.22$) และด้านวิชาการ ($\bar{X}=4.16$) ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาในโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

แนวทางการพัฒนา ครูการศึกษาในโรงเรียน	ชาย (n=106)		หญิง (n=187)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านวิชาการ	4.09	.50	4.16	.54	-1.14	.25
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.14	.71	4.22	.66	-.93	.34
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.15	.73	4.24	.66	-1.06	.29
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	4.17	.66	4.28	.74	-1.20	.23
รวม	4.14	.54	4.22	.55	-1.29	.19

จากตาราง 10 แสดงว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามอายุ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีอายุต่างกัน มีแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน ต่างกัน โดยหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ดังแสดงในตาราง 11-12

ตาราง 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

แนวทางการพัฒนาครู การศึกษานอกโรงเรียน	อายุ											
	ต่ำกว่า 26 ปี (n=42)			26 - 35 ปี (n=145)			36 - 45 ปี (n=63)			46 ปีขึ้นไป (n=43)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการ พัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการ พัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการ พัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการ พัฒนาครู
1. ด้านวิชาการ	4.17	.51	มาก	4.13	.52	มาก	4.09	.56	มาก	4.19	.52	มาก
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.12	.77	มาก	4.19	.64	มาก	4.17	.72	มาก	4.26	.65	มาก
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.15	.77	มาก	4.23	.63	มาก	4.09	.78	มาก	4.37	.62	มาก
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	4.41	.62	มาก	4.18	.70	มาก	4.23	.74	มาก	4.31	.76	มาก
รวม	4.21	.55	มาก	4.18	.53	มาก	4.14	.59	มาก	4.28	.53	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า ครูการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อายุ ครูที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า โดยรวมสูงกว่าครูที่มีอายุน้อยกว่า ($\bar{X}=4.28$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ย ด้านวิชาการ ($\bar{X}=4.19$) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.26$) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.37$) สูงกว่า ครูที่มีอายุน้อยกว่า ครูที่มีอายุต่ำกว่า 26 ปี มีค่าเฉลี่ย ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{X}=4.41$) สูงกว่าครูที่มีอายุสูงกว่า

ตาราง 12 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

แนวทางการพัฒนาครู	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	.323	3	.108	.380	.76
	ภายในกลุ่ม	81.921	289	.283		
	รวม	82.244	292			
2. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	.444	3	.148	.315	.81
	ภายในกลุ่ม	135.702	289	.470		
	รวม	136.146	292			
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.301	3	.767	1.620	.18
	ภายในกลุ่ม	136.806	289	.473		
	รวม	139.107	292			
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	1.900	3	.633	1.243	.29
	ภายในกลุ่ม	147.282	289	.510		
	รวม	149.182	292			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.517	3	.172	.569	.63
	ภายในกลุ่ม	87.552	289	.303		
	รวม	88.069	292			

จากตาราง 12 แสดงว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเท่าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามระดับการศึกษา เพื่อทำงานทดสอบ

สมมติฐาน ข้อที่ 3 ที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีแนวทางการพัฒนาครูโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ต่างกัน โดยใช้ t-test ดังแสดงในตาราง 13-14

ตาราง 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม ระดับการศึกษา

แนวทางการพัฒนาครู การศึกษาออกโรงเรียน	ระดับการศึกษา					
	ปริญญาตรี (n=276)			สูงกว่าปริญญาตรี (n=16)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับแนวทางการพัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับแนวทางการพัฒนาครู
1. ด้านวิชาการ	4.13	.54	มาก	4.23	.33	มาก
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.17	.68	มาก	4.42	.65	มาก
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.20	.68	มาก	4.28	.74	มาก
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	4.24	.72	มาก	4.18	.60	มาก
รวม	4.18	.65	มาก	4.23	.58	มาก

จากตาราง 13 แสดงว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับการศึกษา ครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า ระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยโดยรวม (\bar{X} =4.23) ค่าเฉลี่ยด้านวิชาการ (\bar{X} =4.23) ด้านบุคลิกภาพ (\bar{X} =4.42) และด้านคุณธรรมจริยธรรม (\bar{X} =4.28) สูงกว่า ครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และครูที่มีระดับการศึกษาระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ค่าเฉลี่ย ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน (\bar{X} =4.24) สูงกว่า ครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี

ตาราง 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม ระดับการศึกษา

แนวทางการพัฒนาครู การศึกษาออกโรงเรียน	ปริญญาตรี (n=276)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=17)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านวิชาการ	4.13	.54	4.23	.33	-.75	.45
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.17	.68	4.42	.65	-1.4	.15
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.20	.68	4.28	.74	-.44	.65
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	4.24	.72	4.18	.60	.339	.73
รวม	4.18	.65	4.23	.58	-.65	.51

จากตาราง 14 แสดงว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตาม ระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามวุฒิการศึกษา เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ครูการศึกษาออกโรงเรียน ที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ต่างกัน โดยหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ดังแสดงในตาราง 15-16

ตาราง 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม วุฒิการศึกษา

แนวทางการพัฒนา ครูการศึกษาออก โรงเรียน	วุฒิการศึกษา								
	ศึกษาศาสตร์ (n=231)			วิทยาศาสตร์ (n=23)			อื่น ๆ (n=39)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการ พัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการ พัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการ พัฒนาครู
1. ด้านวิชาการ	4.12	.52	มาก	4.14	.53	มาก	4.24	.57	มาก
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.17	.67	มาก	4.20	.69	มาก	4.30	.70	มาก
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.17	.69	มาก	4.56	.41	มากที่สุด	4.22	.72	มาก
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการ ทำงาน	4.22	.72	มาก	4.26	.64	มาก	4.34	.71	มาก
รวม	4.17	.54	มาก	4.29	.49	มาก	4.28	.59	มาก

จากตาราง 15 แสดงว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีวุฒิการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาครู โดยรวม ($\bar{X}=4.29$) สูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาศึกษาศาสตร์ และวุฒิการศึกษาอื่น ๆ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ย ความคิดเห็น ด้านวิชาการ ($\bar{X}=4.24$) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.30$) และด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{X}=4.34$) สูงกว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาศึกษาศาสตร์และวุฒิการศึกษา วิทยาศาสตร์ ครูที่มีวุฒิการศึกษาวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย ความคิดเห็น ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.56$) สูงกว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาศึกษาศาสตร์และวุฒิการศึกษาอื่น ๆ

ตาราง 16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม วุฒิการศึกษา

แนวทางการพัฒนาครู	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	.541	2	.271	.961	.38
	ภายในกลุ่ม	81.703	290	.282		
	รวม	82.244	292			
2. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	.605	2	.303	.647	.52
	ภายในกลุ่ม	135.541	290	.467		
	รวม	136.146	292			
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3.121	2	1.561	3.328*	.03
	ภายในกลุ่ม	135.986	290	.469		
	รวม	139.107	292			
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	.459	2	.229	.447	.64
	ภายในกลุ่ม	148.723	290	.513		
	รวม	149.182	292			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.605	2	.302	1.003	.36
	ภายในกลุ่ม	87.465	290	.302		
	รวม	88.069	292			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตาม วุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียน ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น ด้านคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ SNK (Student-Newman-Keuls) เพื่อค้นหาว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาคู่ใดบ้าง ที่มีคะแนนความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู ด้านคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน ซึ่งปรากฏผล ดังตาราง 17

ตาราง 17 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านคุณธรรมจริยธรรม

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	วิทยาศาสตร์ (n=23)	อื่นๆ (n=39)	ศึกษาศาสตร์ (n= 231)
		วิทยาศาสตร์	4.29	4.28
อื่นๆ	4.29	0.01	0.12*	
ศึกษาศาสตร์	4.28		.11	
	4.17			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่า ครูการศึกษานอกโรงเรียน ที่มีวุฒิการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู ด้านคุณธรรมจริยธรรม แตกต่าง จากครูที่มีวุฒิการศึกษาศึกษาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็น (\bar{X} =4.29) สูงกว่า นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเท่ากรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามหมวดวิชาที่รับผิดชอบ เพื่อทำงานทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 5 ที่มีหมวดวิชาที่รับผิดชอบ แตกต่างกัน มีแนวทางการพัฒนาครู โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน ต่างกัน โดยใช้ t-test ดังแสดงในตาราง 18-19

ตาราง 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตาม หมวดวิชาที่รับผิดชอบ

แนวทางการพัฒนาครู การศึกษานอกโรงเรียน	หมวดวิชาที่รับผิดชอบ					
	1 หมวดวิชา (n=67)			มากกว่า 1 หมวดวิชา (n=226)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับแนวทางการพัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับแนวทางการพัฒนาครู
1. ด้านวิชาการ	4.26	.54	มาก	4.10	.52	มาก
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.24	.69	มาก	4.17	.67	มาก
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.33	.63	มาก	4.17	.70	มาก
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	4.28	.61	มาก	4.23	.75	มาก
รวม	4.28	.53	มาก	4.17	.54	มาก

จากตาราง 18 แสดงว่า แนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม หมวดวิชาที่รับผิดชอบ ครูที่รับผิดชอบ 1 หมวดวิชา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู สูงกว่า ครูที่รับผิดชอบ มากกว่า 1 หมวดวิชา โดยรวม ($\bar{X}=4.28$) และรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.33$) ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{X}=4.28$) ด้านวิชาการ ($\bar{X}=4.26$) และด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.24$)

ตาราง 19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม หมวดวิชาที่รับผิดชอบ

แนวทางการพัฒนาครู การศึกษานอกโรงเรียน	1 หมวดวิชา (n=67)		มากกว่า 1 หมวดวิชา (n=226)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านวิชาการ	4.26	.54	4.10	.52	2.13*	.03
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.24	.69	4.17	.67	.74	.45
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.33	.63	4.17	.70	1.67	.09
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	4.28	.61	4.23	.75	.46	.64
รวม	4.28	.53	4.17	.54	1.42	.15

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่า ครูการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตาม หมวดวิชาที่รับผิดชอบ โดยรวม แตกต่างกันอย่าง

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน ครูการศึกษานอกโรงเรียนที่มี หมดวิชาที่รับผิดชอบ แตกต่างกัน มีความคิดเห็น ด้านวิชาการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยครูที่รับผิดชอบ 1 หมดวิชา สูงกว่า ครูที่รับผิดชอบ มากกว่า 1 หมดวิชา

3.6 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษา นอกโรงเรียน เพื่อทำงานทดสอบสมมุติฐาน ข้อที่ 6 ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษา นอกโรงเรียน แตกต่างกัน มีแนวทางการพัฒนาครูในแต่ละด้าน และโดยรวม ทั้ง 4 ด้าน ต่างกัน โดยใช้ t-test ดังแสดงในตาราง 20-21

ตาราง 20 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม ประสบการณ์การ ฝึกอบรมครูการศึกษา นอกโรงเรียน

แนวทางการพัฒนา ครูการศึกษา นอกโรงเรียน	ประสบการณ์การฝึกอบรม ครูการศึกษา นอกโรงเรียน					
	เคยฝึกอบรม (n=269)			ไม่เคยฝึกอบรม (n=24)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการ พัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการ พัฒนาครู
1. ด้านวิชาการ	4.14	.53	มาก	4.06	.46	มาก
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.20	.67	มาก	4.10	.75	มาก
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.21	.69	มาก	4.14	.70	มาก
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	4.24	.71	มาก	4.21	4.24	มาก
รวม	4.20	.54	มาก	4.13	.58	มาก

จากตาราง 20 แสดงว่า แนวทางการพัฒนาครูการศึกษา นอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ประสบการณ์การฝึกอบรม ครูการศึกษา นอกโรงเรียน ที่เคยฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาครูการศึกษา นอกโรงเรียน สูงกว่า ครูที่ไม่เคยฝึกอบรม โดยรวมอยู่ (\bar{X} =4.20) และรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ (\bar{X} =4.14) ด้านบุคลิกภาพ (\bar{X} =4.20) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (\bar{X} =4.21) และ ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน (\bar{X} =4.24)

ตาราง 21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม ประสบการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน

แนวทางการพัฒนาครู การศึกษาออกโรงเรียน	เคยฝึกอบรม (n=269)		ไม่เคยฝึกอบรม (n=24)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านวิชาการ	4.14	.53	4.06	.46	-.23	.81
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.20	.67	4.10	.75	-.18	.85
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.21	.69	4.14	.70	-2.59*	.01
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	4.24	.71	4.21	4.24	-.21	.83
รวม	4.20	.54	4.13	.58	-.99	.31

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม ครูการศึกษาออกโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรม ต่างกัน มีความคิดเห็น ด้านคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดย ครูที่เคยฝึกอบรม สูงกว่าครูที่ไม่เคยฝึกอบรม

3.7 การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียน เพื่อทดสอบสมมุติฐาน ข้อที่ 7 ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียน ต่างกัน มีแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน ต่างกัน โดยหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ดังแสดงในตาราง 22-23

ตาราง 22 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้านจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน

แนวทางการพัฒนา ครูการศึกษา นอกโรงเรียน	ประสบการณ์การปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน														
	ต่ำกว่า 6 ปี (n=190)			6 – 10 ปี (n=71)			11 - 15 ปี (n=20)			16 – 20 ปี (n=8)			21 ปีขึ้นไป (n=4)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับแนวทางการพัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับแนวทางการพัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับแนวทางการพัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับแนวทางการพัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับแนวทางการพัฒนาครู
1. ด้านวิชาการ	4.16	.52	มาก	4.09	.55	มาก	3.97	.58	มาก	4.28	.32	มาก	4.23	.53	มาก
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.19	.69	มาก	4.18	.63	มาก	4.10	.72	มาก	4.45	.73	มาก	4.10	1.05	มาก
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.23	.70	มาก	4.18	.67	มาก	4.08	.60	มาก	4.40	.69	มาก	4.16	1.04	มาก
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	4.26	.69	มาก	4.17	.69	มาก	4.16	.69	มาก	4.77	.38	มากที่สุด	4.11	.50	มาก
รวม	4.21	.55	มาก	4.16	.54	มาก	4.08	.56	มาก	4.47	.44	มาก	4.15	.71	มาก

จากตาราง 22 แสดงว่า แนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานครูการศึกษานอกโรงเรียน ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 16-20 ปี มีค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า โดยรวม สูงกว่า ครูที่มีประสบการณ์ น้อยกว่า 16 ปี และมากกว่า 21 ขึ้นไป ($\bar{X}=4.77$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ 16–20 ปี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากกว่า ครูการศึกษานอกโรงเรียนกลุ่มอื่นๆ ได้แก่ ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{X}=4.77$) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.45$) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.40$) และด้านวิชาการ ($\bar{X}=4.28$)

ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ SNK (Student-Newman-Keuls) เพื่อค้นหาว่าประสบการณ์การปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนคู่ใดบ้างที่มีคะแนนความคิดเห็นต่อ ด้านความก้าวหน้าความมั่นคงในการทำงาน ซึ่งปรากฏผล ดังตาราง 23

ตาราง 23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของครูการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน

แนวทางการพัฒนาครู	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1.ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	.950	4	.237	.841	.50
	ภายในกลุ่ม	81.294	288	.282		
	รวม	82.244	292			
2.ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	.742	4	.186	.395	.81
	ภายในกลุ่ม	135.404	288	.470		
	รวม	136.146	292			
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.737	4	.184	.384	.82
	ภายในกลุ่ม	138.369	288	.480		
	รวม	139.107	292			
4.ด้านความก้าวหน้าความมั่นคงในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.855	4	.714	1.405	.23
	ภายในกลุ่ม	146.326	288	.508		
	รวม	149.182	292			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.042	4	.261	.862	.48
	ภายในกลุ่ม	87.027	288	.302		
	รวม	88.069	292			

จากตาราง 23 แสดงว่า ครูการศึกษานอกโรงเรียนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษานอกโรงเรียน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมด้านและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3.8 การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตาม จังหวัดที่ปฏิบัติงาน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 8 ครูการศึกษาออกโรงเรียน ที่มีจังหวัดที่ปฏิบัติงาน ต่างกัน มีแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน ต่างกัน โดยหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ดังแสดงในตาราง 24-25

ตาราง 24 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามจังหวัดที่ปฏิบัติงาน

แนวทางการพัฒนา ครูการศึกษา นอก โรงเรียน	จังหวัดที่ปฏิบัติงาน																	
	นนทบุรี			นครปฐม			ปทุมธานี			สมุทรสาคร			สมุทรปราการ			กรุงเทพมหานคร		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทาง การ พัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทาง การ พัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทาง การ พัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทาง การ พัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทาง การ พัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทาง การ พัฒนาครู
1. ด้านวิชาการ	4.07	.47	มาก	4.00	.53	มาก	4.16	.53	มาก	3.93	.55	มาก	4.25	.50	มาก	4.22	.52	มาก
2. ด้านบุคลิกภาพ	3.96	.59	มาก	3.93	.64	มาก	4.32	.70	มาก	4.10	.70	มาก	4.37	.66	มาก	4.27	.68	มาก
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.21	.75	มาก	4.10	.65	มาก	4.28	.62	มาก	4.00	.67	มาก	4.38	.65	มาก	4.21	.71	มาก
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการ ทำงาน	3.99	.63	มาก	4.10	.68	มาก	4.19	.81	มาก	4.44	.54	มาก	4.31	.77	มาก	4.33	.71	มาก
รวม	4.04	.51	มาก	4.03	.53	มาก	4.24	.58	มาก	4.10	.55	มาก	4.33	.51	มาก	4.26	.54	มาก

จากตาราง 24 แสดงว่า แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม จังหวัดที่ปฏิบัติงาน ครูที่ปฏิบัติงาน ในจังหวัดสมุทรปราการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเท่า โดยรวม (\bar{X} =4.33) และด้านวิชาการ (\bar{X} =4.25) ด้านบุคลิกภาพ (\bar{X} =4.37) และด้านคุณธรรมจริยธรรม (\bar{X} =4.38) สูงกว่า ครูที่ปฏิบัติงานในจังหวัดนนทบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดปทุมธานีจังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดกรุงเทพมหานคร ครูที่ปฏิบัติงาน จังหวัดสมุทรสาคร มีค่าเฉลี่ยด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการ ทำงาน (\bar{X} =4.33) สูงกว่า ครูที่ปฏิบัติงานในจังหวัดนนทบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดปทุมธานีจังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ตาราง 25 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม จังหวัดที่ปฏิบัติงาน

แนวทางการพัฒนาครู	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	4.003	5	.801	2.936**	.01
	ภายในกลุ่ม	78.242	287	.273		
	รวม	82.244	292			
2. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	7.436	5	1.487	3.316**	.00
	ภายในกลุ่ม	128.711	287	.448		
	รวม	136.146	292			
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3.017	5	.603	1.273	.27
	ภายในกลุ่ม	136.089	287	.474		
	รวม	139.107	292			
4. ด้านความก้าวหน้าความมั่นคงในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	4.784	5	.957	1.902	.09
	ภายในกลุ่ม	144.398	287	.503		
	รวม	149.182	292			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.405	5	.681	2.308*	.04
	ภายในกลุ่ม	84.665	287	.295		
	รวม	88.069	292			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 25 แสดงว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่อยู่ในเขตจังหวัดที่ปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในเขตจังหวัดที่ต่างกัน มีความคิดเห็น ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ SNK (Student-Newman-Keuls) เพื่อค้นหาว่า จังหวัดการปฏิบัติงานของครูการศึกษาออกโรงเรียนคู่ใดบ้าง ที่มีคะแนนความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาครู ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ และโดยรวมไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรายคู่

3.9 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตาม ภูมิภาค เพื่อทำงานทดสอบสมมติฐานข้อที่ 9 ที่มีภูมิภาคแตกต่างกัน มีแนวทางการพัฒนาครูโดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้านต่างกัน โดยใช้ t-test ดังแสดงในตาราง 26-27

ตาราง 26 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม ภูมิภาค

แนวทางการพัฒนาครู การศึกษาออกโรงเรียน	ภูมิภาค					
	เป็นคนนอกพื้นที่ ที่ปฏิบัติงาน (n=203)			เป็นคนในพื้นที่ ที่ปฏิบัติงาน (n=90)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการ พัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ แนวทางการ พัฒนาครู
1. ด้านวิชาการ	4.18	.51	มาก	4.04	.55	มาก
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.26	.67	มาก	4.02	.67	มาก
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.25	.68	มาก	4.12	.69	มาก
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	4.29	.68	มาก	4.13	.76	มาก
รวม	4.24	.52	มาก	4.08	.58	มาก

จากตาราง 26 แสดงว่า แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ภูมิภาค ครูที่เป็นคนนอกพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย โดยรวม ($\bar{X}=4.24$) และรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{X}=4.29$) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.26$) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.25$) และด้านวิชาการ ($\bar{X}=4.18$) สูงกว่า ครูที่มี ในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน

ตาราง 27 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม ภูมิภาค

แนวทางการพัฒนา ครูการศึกษาออกโรงเรียน	เป็นคนนอกพื้นที่ ปฏิบัติงาน (n=203)		เป็นคนในพื้นที่ ที่ปฏิบัติงาน (n=90)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านวิชาการ	4.18	.51	4.04	.55	2.01*	.04
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.26	.67	4.02	.67	1.73	.08
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.25	.68	4.12	.69	1.39	.16
4. ด้านความก้าวหน้าความมั่นคงใน การทำงาน	4.29	.68	4.13	.76	2.77**	.00
รวม	4.24	.52	4.08	.58	2.35**	.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 27 แสดงว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตาม ภูมิภาค โดยรวม ครูที่มีภูมิภาค อยู่ในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู ต่างจากครูที่มี ภูมิภาค ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีภูมิภาค แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดย ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน ด้านวิชาการ คนนอกพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน สูงกว่า คนในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูการศึกษาออกโรงเรียนต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน โดยจำแนกความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ออกเป็นด้านต่างๆ ตามเนื้อหา และแจกแจงความถี่ของคำตอบ ดังปรากฏในตาราง 28

ตาราง 28 แนวทางและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูการศึกษานอกโรงเรียนต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านวิชาการ	113	38.58
ข้อเสนอแนะ		
1.1 ความรู้ด้านหลักสูตร เช่น การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้	66	58.40
1.2 การจัดการเรียนรู้ เช่น การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน	22	19.40
1.3 การศึกษาดูงาน	13	11.50
1.4 การใช้สื่อและการผลิตสื่อ เช่น ขั้นตอนและวิธีการผลิตสื่อที่ดี การใช้สื่อที่เหมาะสมกับรายวิชาและการตรวจสอบคุณภาพของสื่อ	11	9.73
1.5 การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษา	1	0.88
1.6 การจัดอบรม งานสารบัญ งานพัสดุ งานบัญชี	1	0.88
รวม	113	100.00
2. ด้านบุคลิกภาพ	87	29.01
ข้อเสนอแนะ		
2.1 การพัฒนาบุคลิกภาพในการทำงาน	45	51.73
2.2 ทักษะในการพูดในโอกาสต่างๆ	15	17.24
2.3 การแต่งกายที่เหมาะสมตามโอกาส	14	16.09
2.4 การวางตนที่เหมาะสมในความเป็นครู	13	14.94
รวม	87	100.00
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	68	23.20
ข้อเสนอแนะ		
3.1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู	31	58.31
3.2 การอบรมความรับผิดชอบ จรรยาบรรณครูในวิชาชีพครู	16	23.52
3.3 การสร้างคุณธรรมระหว่างครูกับผู้เรียน	5	7.35
3.4 ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ในการทำงาน	5	7.35
3.5 การทดสอบคุณธรรมจริยธรรมก่อนเข้าทำงาน	3	4.41
3.6 การพัฒนาความเป็นครู	3	4.1
3.7 การให้รางวัลแก่ครูผู้มีผลงานดีเด่น	1	1.47
3.8 การบรรจุเป็นพนักงานราชการไม่จำเป็นต้องมีวุฒิครู	1	1.47
3.9 การแก้ไขปัญหาในการทำงาน	1	1.47
3.10 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการทำงาน	1	1.47
3.11 การอนุรักษ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น	1	1.47
รวม	68	100.00

ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียน ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	ความถี่	ร้อยละ
4. ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน	96	32.76
ข้อเสนอแนะ		
4.1 ขวัญและกำลังใจในการทำงาน เช่น มีเบาะยันในการทำงาน ให้รางวัลแก่ครูผลมีผลงานดีเด่น	28	29.17
4.2 ความก้าวหน้า ความมั่นคงในหน้าที่การงาน เช่น พัฒนาการในด้าน การสอนอย่างต่อเนื่อง	24	25.00
4.3 สวัสดิการในการทำงาน เช่น ค่าเล่าเรียนบุตร เป็นสมาชิกต่างๆของครูและมีความทัดเทียมกับข้าราชการ	23	23.96
4.4 การประเมินผลงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงาน สำหรับครูที่สามารถสร้างผลงานเชิงประจักษ์ในการสอน	15	15.62
4.5 ส่งเสริมให้ครูมีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	6	6.25
รวม	96	100.00
5. อื่น ๆ	25.00	8.53
ข้อเสนอแนะ		
5.1 ความก้าวหน้าความมั่นคงในหน้าที่การงาน ส่งเสริมให้ครูสามารถทำผลงานทางวิชาการ	13	52.00
5.2 การพัฒนาครูในการเป็นครูที่ดี ครูมีคุณธรรมจริยธรรมและครูเก่ง	4	16.00
5.3 การจัดทำหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรตามสภาพแวดล้อมแต่ละพื้นที่	2	8.00
5.4 ส่งงานวิจัยนี้ต่อสำนักงาน กศน.	2	8.00
5.5 การประเมินผลงานงานครู	1	4.00
5.6 การพัฒนาผู้บริหาร	1	4.00
5.7 ควรมีวันหยุดให้กับครู ใน 1 สัปดาห์	1	4.00
5.8 การปฏิบัติตัวของครูในความเป็นครู	1	4.00
รวม	25	100.00

จากตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแนวทางการพัฒนาครูการศึกษา นอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูการศึกษา นอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการ ทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 113 คน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 293 คน โดยจำแนก ความคิดเห็นของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขต

กรุงเทพมหานครและปริมณฑลออกเป็นด้านต่างๆ ตามเนื้อหา และแจกแจงความถี่ของคำตอบ หลังจากนั้น จึงนำมาจัดอันดับโดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังปรากฏในตาราง 28

ด้านวิชาการ ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ด้านวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 38.58 (113 คน) ได้แก่ ความรู้ด้านหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 58.40 (66 คน) การจัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 19.40 (22 คน) การศึกษาดูงาน คิดเป็นร้อยละ 11.50 (13 คน) การใช้สื่อและการผลิตสื่อ คิดเป็นร้อยละ 9.73 (11 คน)

ด้านบุคลิกภาพ ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนด้านบุคลิกภาพ คิดเป็นร้อยละ 29.01 (87คน) ได้แก่ การพัฒนาบุคลิกภาพในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 51.73 (45 คน) ทักษะในการพูดในโอกาสต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 17.24 (15 คน) การแต่งกายที่เหมาะสมตามโอกาส คิดเป็นร้อยละ 16.09 (14 คน) และการวางตนที่เหมาะสมในความเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 14.94 (13 คน)

ด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 23.20 (68 คน) ได้แก่ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 58.31 (31คน) การอบรมความรับผิดชอบ จรรยาบรรณครู คิดเป็นร้อยละ 23.52 (16 คน) การสร้างคุณธรรมระหว่างครูกับผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 7.35 (5 คน) ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 7.35 (5 คน)

ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในหน้าที่การงาน ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ด้านคุณธรรมจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 3.76 (28 คน) ได้แก่ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 29.17 (28 คน) ความก้าวหน้า ความมั่นคงในหน้าที่การงาน คิดเป็นร้อยละ 25.00 (24 คน) สวัสดิการในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 23.96 (23 คน) การประเมินผลงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงาน คิดเป็นร้อยละ 15.62 (15 คน) และส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 6.25 (6 คน)

ด้านอื่นๆ ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนด้านอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 8.53 (25 คน) ได้แก่ ความก้าวหน้า ความมั่นคงในหน้าที่การงาน คิดเป็นร้อยละ 52.00 (13 คน) การพัฒนาครู คิดเป็นร้อยละ 16.00 (4 คน) การจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 8.00 (2 คน) ส่งงานวิจัยนี้ต่อสำนักงาน กศน. คิดเป็นร้อยละ 8.00 (2 คน)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้ 1) ความมุ่งหมายของการวิจัย 2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล 5) การวิเคราะห์ข้อมูล 6) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล 7) อภิปรายผล 8) ข้อเสนอแนะ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับแนวทางในการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษาที่จบ หมาววิชาที่รับผิดชอบ ประสบการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดที่ปฏิบัติงาน และภูมิสำเนา 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลต่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูการศึกษาออกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวนทั้งสิ้น 809 คน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan.1970: 608) ที่ความคลาดเคลื่อนระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 293 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ

ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาที่จบ จำนวนหมวดวิชาที่รับผิดชอบ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดที่ปฏิบัติงาน และภูมิลำเนา

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูการศึกษาออกโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าของครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิด เพื่อรวบรวมแนวทาง และข้อเสนอแนะของครูการศึกษาออกโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตและอำเภอ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลครูการศึกษาออกโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำแบบสอบถาม พร้อมหนังสือรับรองเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลส่งทางไปรษณีย์ ถึงผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตและอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามให้กับครูการศึกษาออกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และส่งกลับมายังผู้วิจัย เมื่อได้แบบสอบถามคืนมาแล้ว เลือกรูปแบบที่สมบูรณ์ มาตรวจให้คะแนน และวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS โดยทำการวิเคราะห์ค่าสถิติต่างๆ ดังนี้ โดยข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและแนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ใช้วิธีวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละ ในด้านข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้ง 4 ด้าน ใช้วิธีวิเคราะห์ระดับแนวทางการพัฒนา โดยแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้ง 4 ด้าน วิเคราะห์โดยใช้สถิติในการทดสอบสมมติฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (t-test for Independent

Sample) และกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) หรือเอฟเทส (F-test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้การทดสอบรายคู่โดยใช้ SNK (Student-Newman-Keuls) และข้อมูลที่ได้จากข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แล้วแจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ นำเสนอเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนความถี่มากที่สุดไปหาข้อที่มีคะแนนความถี่น้อย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สรุปได้ดังนี้

1. ครูการศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 293 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.82 (187 คน) ส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.49 (145 คน) ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 94.20 (276 คน) ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่จบศึกษาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 78.84 (231 คน) ส่วนใหญ่มีหมวดวิชาที่รับผิดชอบ มากกว่า 1 หมวดวิชา คิดเป็นร้อยละ 77.13 (226 คน) ครูที่รับผิดชอบ 1 หมวดวิชา คือ ภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 5.80 (17 คน) และครูที่รับผิดชอบ 8 หมวดวิชา คิดเป็นร้อยละ 43.34 (127 คน) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน ครูที่เคยฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 91.81 (269 คน) และครูที่เคยฝึกอบรม น้อยกว่า 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 46.42 (136 คน) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียน น้อยกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.85 (190 คน) ส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติงานในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 38.91 (114 คน) และส่วนใหญ่มีภูมิลำเนา นอกพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 69.28 (203 คน)

2. แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.19$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{x}=4.24$) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{x}=4.21$) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{x}=4.19$) และด้านวิชาการ ($\bar{x}=4.13$)

2.1 ด้านวิชาการ แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง เรียงตามลำดับเรื่องจากมากไปหาน้อยดังนี้ จิตวิทยาการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.24$) เนื้อหาหลักสูตร ($\bar{x}=4.23$) การจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.18$)

ภาคีเครือข่าย ($\bar{x}=4.12$) การวัดผลประเมินผล ($\bar{x}=4.10$) แผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.10$) การใช้สื่อและการผลิตสื่อ ($\bar{x}=4.06$) และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{x}=4.05$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูการศึกษาออกโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย จิตวิทยาการเรียนรู้ ข้อ เทคนิคและวิธีการให้ผู้เรียนมีความสนใจในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.27$) จิตวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่และวัยรุ่น ($\bar{x}=4.22$) และจิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคลของการจัดการเรียนรู้ผู้ใหญ่และวัยรุ่น ($\bar{x}=4.22$) เนื้อหาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ($\bar{x}=4.25$) และการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x}=4.21$) การจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{x}=4.27$) และพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ต่อเนื่อง ($\bar{x}=4.25$)

2.2 ด้านบุคลิกภาพ แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองในการปฏิบัติงาน ($\bar{x}=4.23$) การวางตนที่เหมาะสมในความเป็นครู ($\bar{x}=4.22$) การวางตนที่เหมาะสมในการประสานงานและปฏิบัติงานต่อผู้อื่น ($\bar{x}=4.20$) เทคนิคในการพูดในโอกาสต่างๆ ($\bar{x}=4.19$) และการจัดการอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมสำหรับครู ($\bar{x}=4.10$)

2.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานวัดผล ประเมินผลผู้เรียน ($\bar{x}=4.25$) การให้คำปรึกษา และการแนะแนวต่อนักศึกษา ($\bar{x}=4.24$) การปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยขององค์กรจรรยาบรรณและวิชาชีพครู ($\bar{x}=4.24$) ผู้นำ และผู้ตามที่ดีในการปฏิบัติงาน การแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ($\bar{x}=4.24$) และความอดทนเสียสละเวลาส่วนตัวในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาในการทำงาน การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ($\bar{x}=4.23$)

2.4 ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การพัฒนาด้านวิชาชีพ ส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงานเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนา ($\bar{x}=4.31$) ส่งเสริมให้ครูมีใบประกอบวิชาชีพสำหรับผู้ที่ไม่จบสายการศึกษา พัฒนาครูที่ไม่จบสายการศึกษาให้เรียนวิชาการศึกษาเพิ่มเติม ($\bar{x}=4.29$) การเพิ่มค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับปริมาณการปฏิบัติงาน ($\bar{x}=4.28$) เปิดโอกาสให้ครูได้รับการศึกษาระดับที่สูงขึ้น ฝึกอบรมตามความต้องการ ($\bar{x}=4.27$) และ การให้ความมั่นคงในหน้าที่การงานของครู ในการประเมินเพื่อต่อสัญญาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x}=4.26$)

3. เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษาที่จบ หมวดวิชาที่รับผิดชอบ ประสพการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน

ประสบการณ์เกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดที่ปฏิบัติงาน และภูมิสำเนา สรุปได้ดังนี้

3.1 ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษาที่จบ และประสบการณ์การปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู สูงกว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาทางศึกษาศาสตร์

3.3 ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามหมวดวิชาที่รับผิดชอบ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่รับผิดชอบ 1 หมวดวิชา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู สูงกว่า ครูที่รับผิดชอบ มากกว่า 1 หมวดวิชา

3.4 ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่เคยฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู สูงกว่า ครูที่ไม่เคยฝึกอบรม

3.5 ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามจังหวัดที่ปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ และด้านบุคลิกภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.6 ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามภูมิสำเนา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีภูมิสำเนา อยู่ในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู สูงกว่า ครูที่มีภูมิสำเนา นอกพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน

4. แนวทางข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านวิชาการ ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความคิดเห็น ด้านวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 38.58 (113 คน) ได้แก่ ความรู้ด้านหลักสูตร เช่น การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ คิดเป็นร้อยละ 58.40 (66 คน) การจัดการเรียนรู้ เช่น การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 19.40 (22 คน) การศึกษาดูงาน คิดเป็นร้อยละ 11.50 (13 คน) และการใช้สื่อและการผลิตสื่อ เช่น ขั้นตอนและวิธีการผลิตสื่อที่ดี คิดเป็นร้อยละ 9.73 (11 คน)

4.2 ด้านบุคลิกภาพ ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความคิดเห็น ด้านบุคลิกภาพ คิดเป็นร้อยละ 29.01 (87 คน) ได้แก่ การพัฒนาบุคลิกภาพในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 51.73 (45 คน) ทักษะในการพูดต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 17.24 (15 คน) การแต่งกายที่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 16.09 (14 คน) และความเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 14.94 (13 คน)

4.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความคิดเห็น ด้านคุณธรรมจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 23.20 (68 คน) ได้แก่ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 58.31 (31 คน) อบรมความรับผิดชอบ จรรยาบรรณครู คิดเป็นร้อยละ 23.52 (16 คน) สร้างคุณธรรมระหว่างครูกับผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 7.35 (5 คน) ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 7.35 (5 คน)

4.4 ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในหน้าที่การงาน ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความคิดเห็น ด้านคุณธรรมจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 3.76 (28 คน) ได้แก่ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 29.17 (28 คน) ความก้าวหน้า ความมั่นคงในหน้าที่การงาน คิดเป็นร้อยละ 25.00 (24 คน) สวัสดิการในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 23.96 (23 คน) การประเมิน เพื่อเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงาน คิดเป็นร้อยละ 15.62 (15 คน) และส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ คิดเป็นร้อยละ 6.25 (6 คน)

3.5 ด้านอื่นๆ ครูการศึกษาออกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนด้านอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 8.53 (25 คน) ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน ส่งเสริมให้ครูสามารถทำผลงานทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 52.00 (13 คน) การพัฒนาครู ในการเป็นครูที่ดี ครูที่มีคุณธรรมจริยธรรมและครูเก่ง คิดเป็นร้อยละ 16.00 (4 คน) การจัดทำหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรตามสภาพแวดล้อมแต่ละพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 8.00 (2 คน) และส่งงานวิจัยนี้ ต่อสำนักงาน กศน.

อภิปรายผล

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิเคราะห์ที่มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ ต้องการที่จะพัฒนาตนเองในการทำงาน ในทุกด้านโดยเรียงลำดับตามความต้องการ ดังนี้ ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมล จำปา (2547: บทคัดย่อ) พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า บุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกเป็นรายด้าน

2.1 ด้านวิชาการ แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูการศึกษาออกโรงเรียน มีความต้องการพัฒนาตนเองในการจัดการศึกษาเทียบเท่าในเรื่องจิตวิทยาการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีความต้องการมากที่สุด โดยที่ครูสามารถ นำความรู้ในการพัฒนาไปใช้ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้

เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า เนื้อหาหลักสูตร ครูการศึกษาออกโรงเรียนมีความต้องการพัฒนาสูงสุด เช่น การนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา วงศ์สุขสิน (2547: บทคัดย่อ) พบว่า กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ การเตรียมความพร้อมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การใช้หลักสูตรการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรการนิเทศติดตาม และประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีขั้นตอน และวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ภาคีเครือข่ายการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย และการทำงานร่วมกับเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ข้อ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และการเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกับกับผู้เรียนตามความยากง่าย การวัดผลประเมินผล ข้อ การวัดผลประเมินผลในแต่ละหมวดวิชา และการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผลในแต่ละหมวดวิชา จิตวิทยาการจัดการเรียนรู้ เทคนิคและวิธีการให้ผู้เรียนมีความสนใจในการจัดการเรียนรู้ และจิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคล ของการจัดการเรียนรู้ผู้ใหญ่และวัยรุ่น การใช้สื่อและการผลิตสื่อ การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ของครูในแต่ละรายวิชา และสื่อ

เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

2.2 ด้านบุคลิกภาพ แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูการศึกษาออกโรงเรียน ขาดความเชื่อมั่นในตนเองในการปฏิบัติงาน การวางตนที่เหมาะสมในความเป็นครู การวางตนที่เหมาะสมในการประสานงาน และปฏิบัติงานต่อผู้อื่น เทคนิคการพูดในโอกาสต่างๆ และการจัดการอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมสำหรับครูจึงทำให้ครูการศึกษาออกโรงเรียนมีความต้องการในการพัฒนาอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองในการปฏิบัติงาน การวางตนที่เหมาะสมในความเป็นครู และการวางตนที่เหมาะสมในการประสานงาน และปฏิบัติงานต่อผู้อื่น อาจเป็นเพราะ ครูการศึกษาออกโรงเรียนที่เป็นลูกจ้างชั่วคราวจึงไม่ได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพเนื่องจากครูปฏิบัติงานในระยะเวลาไม่นาน และลาออกอีกทั้งบทบาทในการทำงานของครูการศึกษาออกโรงเรียนน้อยกว่าข้าราชการ จึงไม่ได้รับการเอาใจในการพัฒนาบุคลิกภาพของครูสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ ภูมิ่ง (2546: บทคัดย่อ) พบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร ทั้ง 9 กิจกรรม ซึ่งพิจารณาแยกเป็นกิจกรรม พบว่า โรงเรียนประถมศึกษามีการปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับมากมี 7 กิจกรรมดังต่อไปนี้ การศึกษาต่อ คือ การประชุมบุคลากรในโรงเรียนการอบรมสัมมนา การสอนงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสับเปลี่ยนหน้าที่ และการปฐมนิเทศ ตามลำดับ ส่วนการปฏิบัติกิจกรรมที่อยู่ในระดับปานกลางมี 2 กิจกรรม ได้แก่ การศึกษาดูงาน และการเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ

2.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูการศึกษาออกโรงเรียนเห็นความสำคัญในการพัฒนาตนเองใน ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่สามารถส่งผล การทำงานให้การปฏิบัติงานของครูการศึกษาออกโรงเรียนนั้นมีความน่าเชื่อถือ

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานการวัดผลประเมินผล ผู้เรียน รองลงมา การให้คำปรึกษา และการแนะแนวต่อการศึกษาและการปฏิบัติตามระเบียบวินัยขององค์กรจรรยาบรรณและวิชาชีพครู อาจเป็นเพราะครูการศึกษาออกโรงเรียนรับผิดชอบในหน้าที่การจัดการเรียนรู้ ต้องการพัฒนาตนเองใน ด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้โดยมีความทัดเทียมกันในระหว่างการปฏิบัติงานสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวรัตน์ วงศ์โสภากา (2544: บทคัดย่อ) พบว่า การพัฒนาลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยใช้แนวทางการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบร่วมมือกันสร้างวินัย “Cooperative Discipline” ซึ่งเน้นการปรับพฤติกรรมของครูผู้สอนให้เป็นครูประชาธิปไตย ให้

เป็นครูที่มีทักษะในการวินิจฉัยพฤติกรรมของเด็กรู้จักเทคนิควิธีในการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และส่งเสริมความร่วมมือกันในห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนหลังการพัฒนาโดยใช้แนวทางการบริหารจัดการในห้องเรียนแบบร่วมมือสร้างวินัย สูงกว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน แนวทางการพัฒนาครูการศึกษา นอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูการศึกษา นอกโรงเรียน ต้องการความก้าวหน้าในการทำงาน ความมั่นคงในชีวิตให้สามารถทำงานอย่างมีความสุขปราศจากการวิตกกังวลต่อความไม่มั่นคงในหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบอยู่

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การพัฒนาด้านวิชาชีพส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงานเข้าอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม ส่งเสริมให้ครูมีใบประกอบวิชาชีพสำหรับผู้ที่ไม่จบสายการศึกษา พัฒนาครูที่ไม่จบสายการศึกษาให้เรียนรู้วิชาการศึกษาเพิ่มเติม และการเพิ่มค่าตอบแทนที่เหมาะสมปริมาณการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ กวณะปานิก (2547: บทคัดย่อ) พบว่า ขวัญในการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ วิทยาลัยเทคนิคในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านการยอมรับความสามารถของตนเองและด้านความรู้สึกตนเองมีความสำคัญ อยู่ในระดับปานกลางมี 6 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ย คือ ความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลในการทำงาน ความรู้สึกความเป็นเจ้าของ การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย ความพึงพอใจในสภาพงานที่ดี การได้รับความยุติธรรม และด้านความมั่นคงปลอดภัย

3. การเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาครูการศึกษา นอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิกการศึกษา สาขาที่จบ จำนวนหมวดวิชาที่รับผิดชอบ ประสพการณ์ในการฝึกอบรมครูการศึกษา นอกโรงเรียน ประสพการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษา นอกโรงเรียน จังหวัดที่ปฏิบัติงาน และภูมิลำเนา

3.1 แนวทางการพัฒนาครูการศึกษา นอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยจำแนกตาม เพศ จากการวิจัยพบว่า ครูการศึกษา นอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการการปฏิบัติงานของครูนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าจะจะเป็นเพศหญิงหรือชายในการปฏิบัติงานส่วนมากได้รับการอบรมชี้แจง และพัฒนาครูในทิศทางเดียวกันตามหลักการปฏิบัติงานการศึกษา นอกโรงเรียน จึงทำให้มองปัญหาการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นในระดับที่คล้ายคลึงกัน รวมถึงปัจจุบัน เพศชาย และเพศหญิงได้รับความรู้ และสิทธิต่าง ๆ ในสังคมเท่าเทียมกัน ส่งผลทำให้สามารถปฏิบัติเต็มศักยภาพทั้งเพศชายหญิง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณี เทพพิพิธ (2541: 86) ศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานของครู

ประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมภา บัวบุญ (2544: 96) ที่ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ใน 5 ด้านได้แก่ ด้านการให้คำปรึกษา และแนะแนว การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประสานเครือข่ายการประเมินผล และสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่มีอายุต่างกันโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยจำแนกตามอายุ จากการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อายุไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูในไม่ว่าจะมีอายุต่างกันก็มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียนได้ขึ้นอยู่กับความตั้งใจของแต่ละบุคคลในการทำงานความกระตือรือร้น ความเป็นผู้ใหญ่ในการทำงาน ตลอดจนมีวุฒิภาวะ และความพร้อมในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริวัลย์ ลิ้มพิพัฒนกุล (2537: 57) พบว่า ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ระดับการศึกษาไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูเนื่องจากบทบาทหน้าที่ของครูการศึกษาออกโรงเรียนไม่มีเฉพาะบทบาทหน้าที่ในการสอนอย่างเดียวแต่จะต้องเป็นผู้ทำหน้าที่ในการประสานงาน และการจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้รับบริการงานการศึกษาออกโรงเรียนภาระงานของครูการศึกษาออกโรงเรียนนั้นจะต้องทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ภารกิจดังกล่าว ทำให้ครูการศึกษาออกโรงเรียนต้องหาวิธีการที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ไม่ว่าจะมีระดับการศึกษา ปริญญาตรี สูงกว่า ปริญญาตรีหรืออื่นๆ ก็จะต้องปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี สอดคล้องกับงานวิจัย กรมการศึกษาออกโรงเรียน (2530: 59) พบว่า คุณวุฒิไม่ได้ชี้ว่า ครูอาสาสมัครที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่า สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าผู้ที่วุฒิทางการศึกษาดำกว่า ขึ้นอยู่กับความสามารถ และประสบการณ์ของตัวเอง

3.4 แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยจำแนกตาม วุฒิกการศึกษาที่จบ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า วุฒิกการศึกษาศึกษาศาสตร์ มีแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูที่มีวุฒิกศึกษาวิทยาศาสตร์ สูงกว่า ครูที่มีวุฒิกการศึกษา

ศึกษาศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้ที่จบการศึกษาวิทยาศาสตร์ ต้องการที่จะพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน และมีพัฒนาตนในการเป็นครู ด้วยความรักในความเป็นครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ ยิ้มแย้ม (2544: 88) พบว่า ระดับคุณธรรมของครู ด้านความเมตตากรุณา มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีความขยัน มีความอดทน มีความประหยัด มีความรัก และศรัทธาในอาชีพ มีความเป็นประชาธิปไตย ในการปฏิบัติงาน และดำรงชีวิต ทั้ง 9 ด้านในวิทยาลัยเทคนิคตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรมของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพรรณ บุญธรรม (2540: 52) ศึกษาพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียน ด้านความอดทน ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความสามัคคี พบว่า ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยการแสดงตนแบบอย่างมากที่สุด ด้านความใฝ่รู้ พบว่า ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยการยึดการปฏิบัติตนของนักเรียนมากที่สุด ส่วนด้านความซื่อสัตย์นั้น จากการสังเกตการสอนพบว่า ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยการติดตาม การปฏิบัติตนของนักเรียนมากที่สุดแต่จากการสัมภาษณ์พบว่า ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยการแสดงตนเป็นแบบอย่างมากที่สุด และในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียนทุกด้าน ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยการเสริมแรงน้อยที่สุด

3.5 แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยจำแนกตาม หมวดวิชาที่รับผิดชอบ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่ปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียนได้รับการฝึกอบรมในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ไม่แตกต่างกันในการปฏิบัติงานแต่ด้านวิชาการ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะครูที่ปฏิบัติงานไม่ได้จบสาขาที่สอนจึงทำให้มีความแตกต่างกันในด้านวิชาการระหว่างครูที่รับผิดชอบ 1 หมวดวิชาและมากกว่า 1 หมวดวิชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.6 แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยจำแนกตามประเภทการฝึกอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณธรรมจริยธรรม ผู้ที่เคยฝึกอบรม สูงกว่า ผู้ที่ไม่เคยฝึกอบรม มีแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา สิงขรณ์ (2540: บทคัดย่อ) ศึกษา ปัญหาของครูประจำกลุ่มในการใช้หลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 หมวดวิชาภาษาอังกฤษในเขตภาคกลาง พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษาผู้ใหญ่แตกต่างกัน มีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักษณะ สายปรีชา (2547: 71) ศึกษาการจัดการเรียนการสอน และปัญหาตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออก พบว่า การจัดการ

เรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ระหว่างครูที่มีประสบการณ์มากกับครูที่มีประสบการณ์น้อย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.7 แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า เขตกรุงเทพมหานครและประมณฑล โดยจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับกับงานการศึกษาออกโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราลี สุวัฒน์เมฆินทร์ (2540: 113) ศึกษา ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่ต่อตัวชี้วัดคุณภาพ การศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคกลาง พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญโดยรวม และด้านนักศึกษาครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมภา บัวบุญ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนในเขตการศึกษา 11 พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียนต่างก็มีปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอพาร โสมคำ (2549: 112 – 113) ศึกษา การดำเนินงานตามภารกิจของครูการศึกษาออกโรงเรียน ประจำศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ สังกัดศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดเลย พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 ปีขึ้นไป โดยรวมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะครูทุกคนต้องทำงานทุกอย่างเหมือนกัน และภารกิจในการจัดการศึกษาออกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 มีการนำมาใช้จริงในปีการศึกษา 2546 จึงทำให้การดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

3.8 แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า เขตกรุงเทพมหานครและประมณฑล จำแนกตามจังหวัดที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกับงานการศึกษาออกโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิงนิจ เกตุแก้ว (2541: 164) ศึกษา ปัญหาของครูประจำกลุ่มในการปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียนวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคใต้ พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีกลุ่มทางภูมิศาสตร์ ต่างกันคือ กลุ่มอันดามัน ศรีวิชัย และกลุ่มสันกาลาคีรี มีปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียน วิธีเรียนทางไกลโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.9 แนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า เขตกรุงเทพมหานครและประมณฑล จำแนกตามภูมิภาค โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูการศึกษาออกโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

สามารถสร้างความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานกับเครือข่ายในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทำให้รู้จัก และคุ้นเคยกับผู้นำในหมู่บ้านหรือชุมชน ตลอดจนความตั้งใจในการปฏิบัติงานตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนได้ตามสถานการณ์ และสภาพแวดล้อมจึงทำให้ครูมีแนวทางในการพัฒนาโดยรวมไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมภา บัวบุญ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการปฏิบัติของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนในเขตการศึกษา 11 พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่มีภูมิลำเนาต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามรายด้านดังนี้

4.1 ด้านวิชาการ ครูการศึกษาออกโรงเรียนเสนอแนวทางในการพัฒนา ได้แก่ ความรู้ด้านหลักสูตร เช่น ความรู้ด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนรู้ เช่น การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน การศึกษาดูงาน การใช้สื่อและการผลิตสื่อ เช่น ขั้นตอนตอนและวิธีการผลิตสื่อที่ดี สอดคล้องกับวิจัยของ วิชาญ แสบงบาล (2548: บทคัดย่อ) ศึกษา การพัฒนาครูศูนย์การเรียนชุมชนที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในหมวดวิชา พัฒนาสังคมและชุมชนชน (สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม) ในศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ถูกต้อง โดยยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการเขียนแผนการเรียนรู้ และการนำแผนการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากปัญหาหาดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำขาดระเบียบวินัย ขาดความคิดริเริ่ม ขาดความรับผิดชอบ ไม่กล้าแสดงออก ไม่รักการอ่าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตินารถ เฟื่องฟูง (2548: บทคัดย่อ) ศึกษา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาครูการศึกษา โรงเรียนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร พบว่า ความต้องการพัฒนาครู โดยรวมครูมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการใช้สื่อ และเทคโนโลยี ด้านการครองตนของครูอยู่ในระดับมาก และด้านการวัดผลประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

4.2 ด้านบุคลิกภาพ ครูการศึกษาออกโรงเรียนเสนอแนวทางในการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาบุคลิกภาพในการทำงาน ทักษะการพูดในโอกาสต่างๆ การแต่งกายที่เหมาะสมตามโอกาส และการวางตนที่เหมาะสมในความเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัศพร สุหรัย (2545: 24 – 27) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลิกภาพเป็นกระบวนการที่ไม่สิ้นสุด เพราะบุคลิกภาพที่ดีที่สุดไม่มี มีแต่การพัฒนาบุคลิกภาพให้ดีขึ้นเรื่อยๆ การพัฒนาควรจะเริ่มต้นด้วยการประเมิน

หรือสำรวจตัวเองก่อนว่ามีบุคลิกภาพด้านบวกหรือลบ อะไรบ้างแล้วหาวิธีแก้ไขพฤติกรรมด้านลบ ทดลองปฏิบัติตามวิธีนั้น และประเมินว่าสามารถแก้ไขปรับปรุงสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด หากยังไม่สามารถปรับปรุงได้ ให้ทดลองใช้วิธีการอื่นๆ จนกระทั่งสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้

4.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูการศึกษาออกโรงเรียนเสนอแนวทางในการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การอบรมความรับผิดชอบจรรยาบรรณครู การสร้างคุณธรรมจริยธรรมระหว่างครูกับผู้เรียน ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูดา จิตพิทักษ์ (2541, ตุลาคม – 2542, มีนาคม: 25 – 26) กล่าวถึงความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมต่อครูไว้ดังนี้ 1 ครูในฐานะที่เป็นคนดีคนหนึ่งในสังคม จำเป็นต้องมีคุณธรรมจริยธรรมเยี่ยงคนดีทั่วไป ดังนั้นคนดีโดยทั่วไปในสังคมเขาประพฤติปฏิบัติเช่นใด ครูก็ควรกระทำเช่นนั้น 2 ครูในฐานะที่อยู่ในอาชีพ และวงการที่ได้รับการยกย่องนับถือจากคนไทย และสังคมไทยมาแต่โบราณ จำเป็นต้องดำรงรักษาภาพดังกล่าวเอาไว้ด้วยการยึดถือปฏิบัติและดำรงตน เช่น ครูดีของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นั่นคือการทำดีดำรงตนให้เพียงพร้อมอยู่ด้วยความดีมีคุณธรรมอยู่ตลอดเวลา 3 ครูในฐานะที่เป็นครูผู้สอนคน สร้างคนให้เป็นคนดี และพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า ครูจึงมีพันธกิจที่จะต้องกระทำตัวเองได้ดี ให้มีความเป็นมนุษย์ให้นายกย่องนับถือเสียก่อนจึงจะไปสอนคน ดังคำกล่าวที่ว่า “จะสอนสิ่งใดแก่ใครก็จะต้องสร้างสิ่งนั้นให้มีขึ้นในตัวเองเสียก่อน” หากไม่แล้วก็จะเข้าทำนองแม่ปูสอนลูกปูหรือครูเป็นตัวอย่างที่บูดเบี้ยวเสียเอง เช่นนี้แล้วจะไปสอนศิษย์ให้เป็นคนดีมีคุณธรรมได้อย่างไร

4.4 ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน ครูการศึกษาออกโรงเรียนเสนอแนวทางในการพัฒนา ได้แก่ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน ความก้าวหน้าความมั่นคงในหน้าที่การงาน สวัสดิการในการทำงาน การประเมินผลงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงาน ส่งเสริมให้ครูมีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณะ เวชพราหมณ์ (2551: 132-134) ศึกษา ทักษะของพนักงานต่อความมั่นคงในการทำงานของพนักงานมหาวิทยาลัย สายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า ความก้าวหน้าทางอาชีพ ต่อองค์ประกอบความมั่นคงในการทำงานด้านความก้าวหน้าทางอาชีพ ซึ่งหมายถึงพนักงานมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีความรู้สึกต่อการปรับตัวที่ผู้บริหารให้ความสำคัญ พนักงานมหาวิทยาลัยได้รับโอกาส และความเท่าเทียมในการปรับตัว การเลื่อนตำแหน่ง รวมทั้งโครงสร้างของหน่วยงานเอื้ออำนวยให้ปรับตัวได้ และการกำหนดแผนความก้าวหน้าทางอาชีพในเรื่องเกี่ยวกับการเลื่อนค่าจ้าง หมายถึงผู้บริหารให้ความสำคัญ มีความเหมาะสมหากเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงรวมตลอดถึงการประชาสัมพันธ์ สำหรับเรื่องการศึกษาต่อหรือการอบรมสัมมนา ซึ่งหมายถึง การเปิดโอกาสของหน่วยงาน ความเท่าเทียมในการศึกษาต่อ การเปิดโอกาส และสนับสนุนงบประมาณ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอาจพิจารณาการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ดังต่อไปนี้ 1) ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน ส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ครูมีใบประกอบวิชาชีพสำหรับผู้ที่ไม่จบสายการศึกษา เพิ่มค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับปริมาณงาน เปิดโอกาสให้ครูได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น การให้รางวัลตอบแทนแก่ครูผู้มีผลงานดีเด่น 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์ในการวัดผลประเมินผลผู้เรียน การให้คำปรึกษาและการแนะแนวต่อนักศึกษาและการปฏิบัติตามระเบียบวินัยขององค์กรจรรยาบรรณและวิชาชีพครู 3) ด้านบุคลิกภาพ การสร้างความมั่นใจให้กับครูในการปฏิบัติงาน การวางตนที่เหมาะสมในความเป็นครูและการวางวางตนที่เหมาะสมในการประสานงานและปฏิบัติงานต่อผู้อื่น ทักษะการพูดในโอกาสต่างๆ การแต่งกายที่เหมาะสมในความเป็นครู และ 4) ด้านวิชาการ ในเรื่อง เทคนิคและวิธีการเรียนให้ผู้เรียนมีความสนใจในการจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่และวัยรุ่น จิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคล การนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ การใช้สื่อและการผลิตสื่อ การศึกษาดูงาน

2. ผลการวิจัย พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จำแนกตามตัวแปรต้น ดังนั้นในการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียน ควรคำนึงถึงการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับครูประเภทต่างๆ ในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 ด้านวิชาการ ครูที่รับผิดชอบ จำนวน 1 หมวดวิชา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่า ครูที่รับผิดชอบ มากกว่า 1 หมวดวิชา

2.2 ด้านวิชาการ และด้านบุคลิกภาพ ครูที่ปฏิบัติงานในจังหวัดที่ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูที่มีวุฒิการศึกษาวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น สูงกว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาศึกษาศาสตร์ และวุฒิการศึกษาอื่น

2.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูที่เคยฝึกอบรมเป็นครูการศึกษาออกโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น สูงกว่า ครูที่ไม่เคยฝึกอบรม

2.5 ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน และด้านวิชาการ ครูที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น สูงกว่า ครูที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะทั่วไปสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็น การศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ควรที่จะมีการศึกษาในลักษณะเดียวกันกับครูในจังหวัดอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมของครูการศึกษาออก

โรงเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมาย และแนวทางที่จะใช้วางแผนการพัฒนาคูของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. ควรที่จะมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างในตัวแปรอื่นๆ ที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาคู การศึกษานอกโรงเรียน เช่น สภาพของพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน สถานะทางเงินของครู ตำแหน่งของครู เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปวางแผนการพัฒนาคูการศึกษานอกโรงเรียน

3. ควรที่จะมีการศึกษา กลุ่มตัวอย่างในเชิงคุณภาพ โดยศึกษาเจาะลึกด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาคูการศึกษานอกโรงเรียนที่มีคุณภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2530). **คู่มือดำเนินงานของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน**.
กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ. (2546). **สรุปผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโครงการติดตามและประเมินผล
การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **คุณธรรมและจิตสำนึกของข้าราชการครู**. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กนกพรรณ บุญธรรม. (2540). **พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน. (2546). **คู่มือการปฏิบัติงานครูการศึกษานอกโรงเรียน**.
สืบค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2551, จาก <http://www.nfe.go.th/0405/>.
- กิตินารถ เฟื่องฟูง, ม.ล. (2548). **ความต้องการและแนวทางการพัฒนาครูครุภัณฑ์ศึกษา :**
โรงเรียนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. ถ่ายเอกสาร.
- คณินิจ เกตุแก้ว. (2541). **ปัญหาของครูประจำกลุ่มในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน
วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542**.
สืบค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2551, จาก <http://www.onec.go.th>.
- จินารัตน์ สุวรรณศรี. (2544). **การศึกษาความต้องการพัฒนาบุคลากรของครูศูนย์การเรียน
ชุมชน จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษานอกระบบ). มหาสารคาม:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ฉัตรดาว จรรย์ญา. (2547). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของครูอาสาสมัครการศึกษานอก
โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ**.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.

- ชูดา จิตพิทักษ์. (2541, ตุลาคม – 2542, มีนาคม). คุณธรรมจริยธรรมที่ครูควรจะต้องทำ. **ปารีชาติ**. 11(2): 9 – 29.
- ชาเลื่อง วุฒิจันทร์. (2524). **คุณธรรมจริยธรรม: หลักการและวิธีการพัฒนาจริยศึกษา** ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมศาสนา.
- ฐิติมา นัยจิตร. (2546). **การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้สายสามัญในศูนย์การเรียนชุมชนในอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร**. วิทยานิพนธ์. กศ.ม.มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีศักดิ์. (2547). **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารในการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ วิทยาลัยเทคนิค สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1-6 ในช่วงการปฏิรูปการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กาญจนบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- ทิตนา แวมมณี. (2546, มกราคม-มีนาคม). **การพัฒนากระบวนการคิด แนวทางที่หลากหลายสำหรับครู**. **ราชบัณฑิตยสถาน**. เล่มที่ 28 ตอนที่ 1 หน้า 50-51.
- ธรรมกรณ์ อัญญาโพธิ์. (2550). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน : กรณีศึกษาศูนย์การเรียนนอกโรงเรียนจังหวัดนครนายก**. วิทยานิพนธ์. นครนายก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- นวรรตน์ วงศ์โสภา. (2544). **การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวทางการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบร่วมมือกันสร้างวินัย**. วิทยานิพนธ์. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- นัศพร สุหรัย. (2545). **การพัฒนาบุคลิกภาพ**. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. หน้า 24-27.
- นพรัฐ แทนทอง. (2548). **การจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตการศึกษา 6**. วิทยานิพนธ์. ค.ม.เลย: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด รัตตนนท์. (2520). **พื้นฐานการศึกษา**. คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา.
- ปริญญา วงศ์สิน. (2547). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์. นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. ถ่ายเอกสาร.

- พัชรี ชันอาสาสะ. (2544). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการ
ชั้นเรียนที่เห็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542, 14 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116
ตอนที่ 74ก หน้า 1-23.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551, 19 กุมภาพันธ์).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 125 ตอนที่ 41ก หน้า 1-11.
- ลักษณะ สายปรีชา. (2547). การจัดการเรียนการสอนและปัญหาตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้
ของครูโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (การบริการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2536). หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (ม.ป.ป.). สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2551, จาก
<http://th.wikisource.org>.
- รัตนา สิงขรรัตน์. (2540). ปัญหาของครูประจำกลุ่มในการใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 หมวดวิชาภาษาอังกฤษ.
ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษานอกระบบโรงเรียน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- (2540). ปัญหาของครูประจำกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการศึกษา
ผู้ใหญ่ สายสามัญโดยวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคกลาง.
ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตรา วิเศษ. (2545). ปัญหาในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญและความต้องการ
ในการรับบริการของนักศึกษาของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภออุบลรัตน์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วิชาญ แสงบาล. (2548). การพัฒนาครูศูนย์การเรียนชุมชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียน
ที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญในหมวดวิชา พัฒนาสังคมและชุมชน (สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม) ในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วิมล จำปา. (2547). ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่ การศึกษาสงขลา เขต 3. ปริญญาโท. สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.

- วรรณิ เทพพิพิธ. (2541). การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณะ เวชพราหมณ์. (2551). ทักษะของพนักงานต่อความมั่นคงในการทำงานของพนักงานมหาวิทยาลัย สายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วราลี สุดมน์เมฆินทร์. (2540). ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคกลาง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545 – 2559) กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2541). แบบแผนพฤติกรรมจรรยาบรรณครู พ.ศ.2539. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2548). ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2549). คู่มือการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ฉบับปรับปรุง 2549). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2536). ธุรกิจการศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรการพิมพ์.
- สุชาติ ภูมิ่ง. (2546). การศึกษากิจกรรมพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กาญจนบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- สุริวัลย์ ลิ้มพิพัฒนกุล. (2537). ขวัญในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนในเขตพื้นที่ชายแดน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรียนต์ เรืองมนตรี. (2547). การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศูนย์การเรียนชุมชน ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอโคกประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. ปรินญาณินพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุธารา สังข์กรด. (2548). ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานศูนย์การเรียนชุมชนสังกัดศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์. สุราษฎร์ธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. ถ่ายเอกสาร.

- สัญญา ทองจินดา. (2546). **องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภูมิภาคตะวันออก**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สนอง โลหิตพิเศษ; และพิศมัย จารุจิตติพันธ์. (2549). **การจัดการศึกษาเทียบเท่าเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต**. กรุงเทพฯ.
- ศิริวรรณ ยิ้มยิ้ม. (2544). **การประเมินคุณธรรมครู สังกัดกรมอาชีวศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู คุณธรรมของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). **คัมภีร์กศน**. สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2552, จาก <http://www.nfe.go.th/>.
- อัมพร อุทังกร. (2508). **ความมั่นคงในการทำงาน**. กรุงเทพฯ: อักษรการพิมพ์.
- อัญญา บัวบุญ. (2544). **ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อ้อม ประนอม. (2540). **วิทยาการสำหรับวิทยากร**. กรุงเทพฯ: ช่างฟาง.
- โอฬาร โสมคำ. (2549). **การดำเนินงานตามภารกิจของครูการศึกษาออกโรงเรียนประจำศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลย: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. ถ่ายเอกสาร.
- Brown, James w.; Richard B.Lewis; & Fred F.Harclerod. (1985). **A-V instruction : Technology, Media, and Methods**. 6th ed. New York: McGraw- Hill.
- Conbach, Lee J. (1970). **Essentials of Psychological Testing**. Singapore : Times Printers Sdn. Bhd.
- Comford, Ausan Ann. (1998). **Learning thorough Engaging- through Learning : Toward a contextual**. Relational. Approach to Adult Learning About Deversity.
- Dale, Edgar. (1969). **Audio – Visual Methods in Teaching**. 3d ed. New York: Holt, Rinehard and Winston.
- Gagne, Robert M. (1970). **The Condition of Leaning**. 2d ed. New York: Holt, Rinehard and Winston.
- Hass,Kenneth B.; & Herry IQ.Packer. (1995). **Prepration and Use of Audio Visual Aids**. 3d ed. New York: Prentice Hall.

- Krejice, Robert V.; & Morgan, Daryle W. (1970,October). Determining Sample Size for Research. **Journal Education and Psychological Measurement**. 30(6): 608.
- Lowden. C. (2006). Reality Check. **National Staff Development Committee**. 27(1): 61-64.
- Nader, Joseph Sefair. (1998, August). Using Multimedia for Teaching Probability and Statistics Disertation. **Abstracts International**. 36 (4):70.
- Rumbaugh, Andrew. (2001). **Ernest. A Study of Teaching and Learning Preferences**. Master's thesis n.p. 2001.DAO CD – Rom vol 6112607.
- Sokoi, Anne verginia. Mezirow's. (1998, September). Transformative Learning Theory Applied to Final Adult Education: A case Study. Jack Mezirow Teacher Education. **Dissertation Abstracts International**. 59(3): 224.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

**รายนามผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจแบบสอบถาม**

1. รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวัลย์	อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. นางสาวสุวรรณา ล่องประเสริฐ	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย
3. นางพรทิพย์ กล้ารบ	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย
4. ดร.คมกฤช จันทร์ขจร	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยเขตราชบุรีบูรณะ
5. นางสาวสุกัญญา ทรัพย์มณี	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยเขตดุสิต

ภาคผนวก ข**ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม**

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					IOC	แปลความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	ท่านคิดว่าครูควรได้รับการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด							
1	ด้านวิชาการ							
	1.1 เนื้อหาหลักสูตร							
	1.1.1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	1.1.2 การนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	1.2 แผนการจัดการเรียนรู้							
	1.2.1 การเขียนแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อันสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้
	1.2.2 การเขียนแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการ	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้
	1.2.3 การเขียนแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับผู้เรียนตามความยากง่าย	1	1	1	-1	1	0.8	ใช้ได้
	1.2.4 การเขียนแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1	1	1	1	0	0.8	ใช้ได้
	1.3 การจัดการเรียนรู้							
	1.3.1 ขั้นตอนและวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	1.3.2 การจัดการเรียนรู้อันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	1.3.3 การจัดการเรียนรู้อย่างแตกต่างของนักศึกษา	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	1.3.4 การควบคุมชั้นเรียนขณะจัดการเรียนรู้	1	1	1	-1	1	0.8	ใช้ได้
	1.3.5 การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	1.3.6 พัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	0	0.8	ใช้ได้
	1.3.7 การทำวิจัยในชั้นเรียน	1	1	1	1	-1	0.8	ใช้ได้
	1.3.8 ครูเห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	1.4 การใช้สื่อและการผลิตสื่อ							
	1.4.1 สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	1.4.2 การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้
1.4.3 การพัฒนาสื่อหลังจากการใช้จัดการเรียนรู้	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
1.4.4 การประเมินคุณภาพของสื่อหลังใช้จัดการเรียนรู้	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้	
1.5 จิตวิทยาการจัดการเรียนรู้								
1.5.1 จิตวิทยาการจัดการเรียนรู้อันเหมาะสมกับผู้ใหญ่และวัยรุ่น	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้	

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					IOC	แปล ความ หมาย
		คน ที่ 1	คน ที่ 2	คน ที่ 3	คน ที่ 4	คน ที่ 5		
	ท่านคิดว่าครูควรได้รับการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด							
3	ด้านคุณธรรมจริยธรรม							
	3.1 ความรับผิดชอบในหน้าที่							
	3.1.1 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	3.1.2 การแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	3.1.3 ความมีเมตตากรุณาต่อศิษย์ การสอดส่องดูแลพฤติกรรมของศิษย์	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	3.1.5 ความมีระเบียบวินัยในการทำงานและปฏิบัติงานตามกฎระเบียบของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	3.1.6 ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	3.1.7 การมีประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานการดำรงชีวิตและในการจัดการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	3.1.8 ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานการวัดผลประเมินผลผู้เรียน	1	0	1	1	1	1	ใช้ได้
	3.1.9 ความโปร่งใสในการปฏิบัติงานในหน้าที่	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	3.1.10 ความอดทนและเสียสละเวลาส่วนตัวในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาในการทำงาน การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	3.1.11 การปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีการวางตนที่เหมาะสมระหว่างครูกับศิษย์	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	3.1.12 คุณธรรมจริยธรรมต่อองค์กร ต่อเพื่อนร่วมงานและผู้มาติดต่อราชการ	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	3.1.13 การปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยขององค์กรจรรยาบรรณและวิชาชีพครู	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	3.1.14 ผู้นำและผู้ตามที่ดีในการปฏิบัติงาน การแสดงความคิดเห็นในการทำงาน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4	ความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน							
	4.1 ความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน							
	4.1.1 การเพิ่มค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับปริมาณการปฏิบัติงาน	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
	4.1.2 การพัฒนาด้านสวัสดิการระหว่างการทำงาน สวัสดิการหลังเกษียณอายุราชการและสวัสดิการครอบครัว	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					IOC	แปลความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	ท่านคิดว่าครูควรได้รับการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด							
4	ความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน							
	4.1 ความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน							
	4.1.3 การพัฒนาด้านวิชาชีพ การส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงานเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม	1	-1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
	4.1.4 การสร้างความมั่นใจให้ตัวเองในการปฏิบัติงานต่อเพื่อนร่วมงานและบุคคลอื่นในการปฏิบัติงาน	1	-1	1	1	1	1	ใช้ได้
	4.1.5 เปิดโอกาสให้ครูได้รับการศึกษาระดับที่สูงขึ้น ฝึกอบรมตามความต้องการ	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	4.1.6 การให้ความมั่นคงในหน้าที่การงานของครู การประเมินเพื่อต่อสัญญาอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	4.1.7 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้ ประสบการณ์ในวิชาที่ไม่ตรงตามสาขาวิชาที่จบ	1	1	1	1	0	0.8	ใช้ได้
	4.1.8 การให้หลักประกันในการปฏิบัติงานและความคุ้มครองครู	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	4.1.9 เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับนโยบายและ กฎเกณฑ์ต่างๆ ของครู	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	4.1.10 สร้างความภาคภูมิใจในหน้าที่การงาน สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	4.1.11 ส่งเสริมให้ครูมีใบประกอบวิชาชีพสำหรับผู้ที่ไม่จบสายการศึกษา การพัฒนาครูที่ไม่จบสายการศึกษาให้เรียนวิชาการศึกษาเพิ่มเติม	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	4.1.12 คุณสมบัติของผู้ที่สนใจประกอบวิชาชีพครู	1	1	1	1	0	0.8	ใช้ได้
	4.1.13 อบรมครูก่อนเข้าปฏิบัติงานเข้าใจงาน การศึกษานอกโรงเรียน	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	4.1.14 ประเมินบุคลากรให้เป็นข้าราชการ ประเมินผู้ที่ทำงานหลายปีเป็นข้าราชการ	1	1	1	1	-1	0.8	ใช้ได้
	4.1.15 ครูสามารถทำผลงานวิชาการเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนได้	1	1	1	-1	1	0.8	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	285.6000	419.628	.381	.942
a2	285.7667	436.806	-.286	.945
a3	285.4667	413.775	.812	.941
a4	285.6000	433.145	-.141	.945
a5	285.6333	416.516	.503	.942
a6	285.6667	417.885	.450	.942
a7	285.4667	409.637	.739	.941
a8	285.6333	422.723	.328	.943
a9	285.5667	408.254	.770	.941
a10	285.6333	412.309	.616	.941
a11	285.5333	426.051	.172	.943
a12	285.5333	420.878	.426	.942
a13	285.6667	414.230	.546	.942
a14	285.7000	406.286	.736	.941
a15	285.6333	404.240	.916	.940
a16	286.1000	415.128	.725	.941
a17	285.5667	403.426	.952	.940
a18	285.5667	416.668	.628	.942
a19	285.7000	408.493	.761	.941
a20	285.7333	422.892	.327	.943
a21	285.3667	419.275	.589	.942
a22	285.4667	409.637	.739	.941
a23	285.8667	421.016	.321	.943
a24	285.4667	416.671	.661	.942
a25	285.7667	424.461	.255	.943
a26	285.4000	421.007	.468	.942
a27	285.6000	400.593	.871	.940
a28	286.1000	414.300	.767	.941
a29	285.5000	405.500	.887	.940
a30	285.6667	409.264	.730	.941

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a31	285.6667	409.678	.714	.941
b1	285.7667	405.426	.730	.941
b2	286.0000	411.724	.593	.941
b3	285.7333	407.857	.649	.941
b4	285.7333	418.961	.378	.943
b5	285.7000	405.666	.714	.941
c1	285.5667	418.944	.516	.942
c2	285.6000	421.076	.409	.942
c3	285.6667	405.954	.703	.941
c4	286.1333	417.223	.465	.942
c5	285.7333	406.892	.614	.941
c6	285.8000	414.993	.535	.942
c7	285.5667	409.082	.739	.941
c8	285.6000	410.110	.698	.941
c9	285.8000	410.028	.590	.941
c10	285.8667	410.602	.586	.941
c11	285.6667	407.885	.643	.941
c12	285.7333	412.823	.604	.941
c13	285.7000	413.183	.587	.941
c14	285.5667	415.357	.507	.942
d1	285.7667	416.323	.295	.944
d2	286.1000	424.507	.117	.944
d3	285.8333	416.006	.307	.943
d4	286.1000	424.921	.106	.944
d5	285.4000	431.490	-.099	.944
d6	286.0333	425.551	.085	.945
d7	285.4000	431.076	-.077	.944
d8	286.0333	423.620	.134	.944
d9	285.5000	428.741	.042	.944

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
d10	285.7667	432.254	-.081	.946
d11	285.5000	432.328	-.134	.944
d12	285.4000	431.490	-.099	.944
d13	285.2000	429.614	.016	.943
d14	285.4667	436.533	-.345	.945
d15	285.4667	422.257	.154	.945

Reliability Coefficients

N of Cases = 30

N of Items = 65

Alpha = .943

ภาคผนวก ง
กรอบแนวคิดของแบบสอบถาม

กรอบแนวคิดของแบบสอบถามเรื่องแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพและปริมณฑล

ด้าน	รายละเอียดรอบการวิจัย	แนวทางการพัฒนาครู	
1. ด้านวิชาการ	การดำเนินการในกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอน โดยมีหลักสูตรเป็นตัวกำกับเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ความชำนาญและความมีเจตคติที่ดีให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	1. หลักสูตร	1. การนำหลักสูตรไปใช้ในการสอน 2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
		2. แผนการสอน	1. วิธีการเขียนแผนการสอน 2. การทำแผนการสอนแบบบูรณาการ 3. การจัดทำแผนการสอนร่วมกับผู้เรียน 4. การทำแผนการสอนร่วมกับภูมิปัญญาในท้องถิ่น
		3. การจัดการเรียนการสอน	1. การวางแผนในการสอน 2. จัดการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักศึกษา 3. การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับนักศึกษา 4. การให้นักศึกษามีส่วนร่วม 5. การกระตุ้นให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง 6. ความรู้ครูในรายวิชาที่สอน 7. การทำวิจัยในชั้นเรียน 8. การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
		4. การใช้สื่อและการผลิตสื่อ	1. การผลิตสื่อที่เหมาะสมกับรายวิชา 2. ขั้นตอนในการผลิตสื่อ 3. วิธีการนำสื่อไปใช้ในการสอน

ด้าน	รายละเอียดกรอบการวิจัย	แนวทางการพัฒนาครู	
1. ด้านวิชาการ	การดำเนินการในกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการสอน โดยมีหลักสูตรเป็นตัวกำกับเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ความชำนาญและความมีเจตคติที่ดีให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4. การใช้สื่อและการผลิตสื่อ	4. การพัฒนาการใช้สื่อหลังการสอน 5. การประเมินสื่อหลังการใช้
		5. จิตวิทยาการเรียนการสอน	1. จิตวิทยาการสอนสำหรับผู้ใหญ่ 2. การเข้าถึงความคาดหวังของผู้เรียน 3. จิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคล 4. การดึงดูดความสนใจของผู้เรียน 5. การจัดการอารมณ์ของผู้เรียน
		6. การวัดผลประเมินผล	1. วิธีการวัดผลประเมินผล 2. เกณฑ์ในการวัดผลประเมินผล 3. การสร้างเครื่องมือการวัดผลประเมินผลในแต่ละรายวิชา 4. สถิติเบื้องต้นที่ใช้ในการวัดผลประเมินผล
		7. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	1. การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการสอน
		8. ภาควิชา	1. การทำงานร่วมกับเครือข่าย 2. การให้ความสำคัญของเครือข่ายร่วมจัดการศึกษา

ด้าน	รายละเอียดกรอบการวิจัย		แนวทางการพัฒนาครู
2. ด้านคลินิกภาพ	ลักษณะของครูการศึกษานอกโรงเรียนในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย บุคลิกภาพต่อเพื่อนร่วมงาน นักศึกษา การทำงานร่วมกับองค์กรอื่นๆ การแสดงกิริยาท่าทางในโอกาส ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู	1. บุคลิกภาพในการทำงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การวางตัวกับเพื่อนร่วมงาน 2. การวางตัวต่อหน้านักศึกษา 3. การสร้างความมั่นใจในการทำงาน 4. การทำงานกับเพื่อนร่วมงาน 5. การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย 6. การพูดในโอกาสต่างๆ 7. ความสุขุมรอบคอบในการทำงาน
3. คุณธรรมจริยธรรม	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูการศึกษานอกโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในกรอบของศีลธรรม จารีตประเพณีไม่ขัดต่อระเบียบของสังคมปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์และรับผิดชอบ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูการศึกษานอกโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในกรอบของศีลธรรม จารีตประเพณีไม่ขัดต่อระเบียบของสังคมปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์และรับผิดชอบ	1. ความรักเมตตากรุณาต่อศิษย์ 2. ความรับผิดชอบในหน้าที่	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความเสมอต้นเสมอปลายต่อนักศึกษา 2. การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น 3. การให้คำปรึกษาที่ดีต่อนักศึกษา 1. การทำงานที่ได้รับมอบหมาย 2. การรายงานผลการปฏิบัติงาน 3. การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน 4. การมีคุณธรรมจริยธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน 5. การมีคุณธรรมจริยธรรมต่อองค์กร 6. การมีคุณธรรมจริยธรรมต่อบุคคลอื่นในการทำงาน 7. การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของครู 8. ความรักความศรัทธาในวิชาชีพ 9. ความเป็นประชาธิปไตยในการทำงาน 10. เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการทำงาน

ด้าน	รายละเอียดการวิจัย	แนวทางการพัฒนาครู	
4.ความก้าวหน้าความมั่นคงในการทำงาน			
	การได้รับโอกาสที่จะที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม มีความก้าวหน้าใน	1. ความก้าวหน้าความ มั่นคงในการทำงาน	1. คำจ้างที่เหมาะสมกับภาระงาน
	หน้าที่การงาน มีหลักประกันในการดำรงชีวิตความมั่นคงในการ		2. สวัสดิการที่ดีในการทำงาน
	ทำงานยึดเป็นอาชีพที่ถาวร ส่งเสริมและ เปิดโอกาสให้ครูที่มีความรู้		3. การส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
	สามารถปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างเต็มที่และสวัสดิการต่างๆ		4. การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องในการสอน
			5. การให้รางวัลกับครูผู้ที่มีผลงานดีเด่น
			6. การให้ความมั่นคงในหน้าที่การงานของครู
			7. การให้ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
			1. การส่งเสริมให้ครูมีใบประกอบวิชาชีพ
			2. วิธีการรับสมัครครู
			3. การอบรมครูก่อนเข้าทำงาน
อื่น ๆ			4. การพัฒนาครูที่ไม่จบสายการศึกษา
			5. การบรรจุเป็นข้าราชการ
			6. ครูสามารถทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนได้

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

**แนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**

แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็น เรื่องแนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น การตอบแบบสอบถามนี้ไม่มีผลกระทบแต่อย่างใดต่อผู้ตอบแบบสอบถาม จึงขอความกรุณาจากท่าน

โปรดตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง และขอให้อ่านอย่างละเอียดทุกข้อ

คำชี้แจง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาครูการศึกษา
นอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิด เพื่อรวบรวมความคิดเห็นแนวทางการ
พัฒนาครูและข้อเสนอแนะการพัฒนาครูการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่า
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในการให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

วินัย แต่งแก้ว

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามดังต่อไปนี้ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. ข้อมูลส่วนตัว

1.1 เพศ

- ชาย
 หญิง

1.2 อายุ.....ปี (โปรดระบุ)

1.3 ระดับการศึกษา

- ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี
 อื่นๆ.....(โปรดระบุ)

1.4 วุฒิการศึกษาที่จบ เช่น พธ.บ ,วท.บ ,ศศ.บ, ค.บ.,บธ.บ (โปรดระบุ).....

1.5 หมวดวิชาที่รับผิดชอบ

- หนึ่ง หมวดวิชา (โปรดระบุ).....
 มากกว่า หนึ่ง หมวดวิชา (โปรดระบุ).....

1.6 ประสบการณ์การฝึกอบบรมครูการศึกษาออกโรงเรียน

- เคยฝึกอบบรม (โปรดระบุ) จำนวน.....ครั้ง
 ไม่เคยฝึกอบบรม

1.7 ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียน (โปรดระบุ จำนวนปี).....ปี

1.8 จังหวัดที่ปฏิบัติงาน

- นนทบุรี
 นครปฐม
 ปทุมธานี
 สมุทรสาคร
 สมุทรปราการ
 กรุงเทพมหานคร

1.9 ภูมิลำเนา

- เป็นคนนอกพื้นที่
 คนในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกออกเป็น 4 ด้าน

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ให้คะแนน 5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยกับต่อแนวทางการพัฒนาในระดับมากที่สุด

ให้คะแนน 4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยกับต่อแนวทางการพัฒนาในระดับมาก

ให้คะแนน 3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยกับต่อแนวทางการพัฒนาในระดับปานกลาง

ให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยกับต่อแนวทางการพัฒนาในระดับน้อย

ให้คะแนน 1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยกับต่อแนวทางการพัฒนาในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	แนวทางการพัฒนาครู	ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ท่านคิดว่าครูควรได้รับการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
1.	ด้านวิชาการ					
	1.1 เนื้อหาหลักสูตร					
	1.1.1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
	1.1.2 การนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน					
	1.2 แผนการจัดการเรียนรู้					
	1.2.1 การเขียนแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อันสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา					
	1.2.2 การเขียนแผนการจัดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ					
	1.2.3 การเขียนแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียนตามความยากง่าย					
	1.2.4 การเขียนแผนการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น					

ข้อ	แนวทางการพัฒนาครู	ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ท่านคิดว่าครูควรได้รับการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
1.	ด้านวิชาการ					
	1.3 การจัดการเรียนรู้					
	1.3.1 ขั้นตอนและวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้					
	1.3.2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
	1.3.3 การจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างของนักศึกษา					
	1.3.4 การควบคุมชั้นเรียนขณะจัดการเรียนรู้					
	1.3.5 การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้					
	1.3.6 พัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					
	1.3.7 การทำวิจัยในชั้นเรียน					
	1.3.8 ครูเห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน					
	1.4 การใช้สื่อและการผลิตสื่อ					
	1.4.1 สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้					
	1.4.2 การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ของครูในแต่ละรายวิชา					
	1.4.3 การพัฒนาสื่อหลังจากการใช้จัดการเรียนรู้					
	1.4.4 การประเมินคุณภาพของสื่อหลังใช้จัดการเรียนรู้					
	1.5 จิตวิทยาการจัดการเรียนรู้					
	1.5.1 จิตวิทยาการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่และวัยรุ่น					
	1.5.2 จิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคลของการจัดการเรียนรู้ผู้ใหญ่และวัยรุ่น					
	1.5.3 เทคนิคและวิธีการให้ผู้เรียนมีความสนใจในการจัดการเรียนรู้					
	1.6 การวัดผลประเมินผล					
	1.6.1 การวัดผลประเมินผลในแต่ละรายวิชา					
	1.6.2 การสร้างเครื่องวัดผลประเมินผลในแต่ละรายวิชา					
	1.6.3 สถิติที่ใช้ในการวัดผลประเมินผล					
	1.6.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดผลประเมินผล					
	1.6.5 การพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลที่เหมาะสมกับผู้เรียน					
	1.7 แหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
	1.7.1 ใช้แหล่งเรียนในชุมชนในการจัดการการเรียนรู้					

ข้อ	แนวทางการพัฒนาครู	ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ท่านคิดว่าครูควรได้รับการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
	1.7.2 เลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับรายวิชา					
	1.7.3 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
	1.8 ภาคีเครือข่าย					
	1.8.1 การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย					
	1.8.2 การทำงานร่วมกับเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้					
2.	ด้านบุคลิกภาพ					
	2.1 บุคลิกภาพในการทำงาน					
	2.1.1 การวางตนที่เหมาะสมในการประสานงานและปฏิบัติงานต่อผู้อื่น					
	2.1.2 การวางตนที่เหมาะสมในความเป็นครู					
	2.1.3 การสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองในการปฏิบัติงาน					
	2.1.4 เทคนิคการพูดในโอกาสต่างๆ					
	2.1.5 การจัดการอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมสำหรับครู					
	ท่านคิดว่าครูควรได้รับการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
3.	ด้านคุณธรรมจริยธรรม					
	3.1 ความรับผิดชอบในหน้าที่					
	3.1.1 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
	3.1.2 การแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน					
	3.1.3 ความมีเมตตากรุณาต่อศิษย์ สอดส่องดูแลพฤติกรรมของศิษย์					
	3.1.4 การให้คำปรึกษาและการแนะแนวต่อนักศึกษา					
	3.1.5 ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน และปฏิบัติงานตามกฎระเบียบของสถานศึกษา					

ข้อ	แนวทางการพัฒนาครู	ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ท่านคิดว่าครูควรได้รับการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
3.	ด้านคุณธรรมจริยธรรม					
	3.1 ความรับผิดชอบในหน้าที่					
	3.1.6 ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู					
	3.1.7 การมีประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานการ ดำรงชีวิตและในการจัดการเรียนรู้					
	3.1.8 ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานการวัดผล ประเมินผลผู้เรียน					
	3.1.9 ความโปร่งใสในการปฏิบัติงานในหน้าที่					
	3.1.10 ความอดทนและเสียสละเวลาส่วนตัวในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาในการทำงาน การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน					
	3.1.11 การปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีวางตนที่เหมาะสมระหว่างครูกับศิษย์					
	3.1.12 คุณธรรมจริยธรรมต่อองค์กรต่อเพื่อนร่วมงานและผู้มาติดต่อราชการ					
	3.1.3 ความมีเมตตากรุณาต่อศิษย์ สอดส่องดูแลพฤติกรรมของศิษย์					
	3.1.4 การให้คำปรึกษาและการแนะแนวต่อนักศึกษา					
	3.1.5 ความมีระเบียบวินัยในการทำงานและปฏิบัติงานตามกฎระเบียบของสถานศึกษา					
	3.1.6 ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู					
	3.1.7 การมีประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานการ ดำรงชีวิตและในการจัดการเรียนรู้					

ข้อ	แนวทางการพัฒนาครู	ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ท่านคิดว่าครูควรได้รับการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
3.	ด้านคุณธรรมจริยธรรม					
	3.1 ความรับผิดชอบในหน้าที่					
	3.1.8 ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานการวัดผล ประเมินผลผู้เรียน					
	3.1.9 ความโปร่งใสในการปฏิบัติงานในหน้าที่					
	3.1.10 ความอดทนและเสียสละเวลาส่วนตัวในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาในการทำงาน การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน					
	3.1.11 การปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีวางตนที่เหมาะสมระหว่างครูกับศิษย์					
	3.1.12 คุณธรรมจริยธรรมต่อองค์กร ต่อเพื่อนร่วมงานและผู้มาติดต่อราชการ					
	3.1.13 การปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยขององค์กร จรรยาบรรณและวิชาชีพครู					
	3.1.14 ผู้นำและผู้ตามที่ดีในการปฏิบัติงาน การแสดงความคิดเห็นในการทำงาน					
4.	ความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน					
	4.1 ความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน					
	4.1.1 การเพิ่มค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับปริมาณการปฏิบัติงาน					
	4.1.2 การพัฒนาด้านสวัสดิการระหว่างการทำงาน สวัสดิการหลังเกษียณอายุราชการและสวัสดิการต่อครอบครัว					
	4.1.3 การพัฒนาด้านวิชาชีพ ส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงานเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม					
	4.1.4 การสร้างความมั่นใจให้ตัวเองในการปฏิบัติงานต่อเพื่อนร่วมงานและบุคคลอื่นในการปฏิบัติงาน					
	4.1.5 เปิดโอกาสให้ครูได้รับการศึกษาระดับที่สูงขึ้น ฝึกอบรมตามความต้องการ					

	แนวทางการพัฒนาครู	ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาครู				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ท่านคิดว่าครูควรได้รับการพัฒนาในเรื่องต่อไปให้มากน้อยเพียงใด					
4.	ความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน					
	4.1 ความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน					
	4.1.6 การให้ความมั่นคงในหน้าที่การงานของครู ในการประเมินเพื่อต่อสัญญาอย่างต่อเนื่อง					
	4.1.7 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้ ประสบการณ์ในวิชาที่ไม่ตรงตามสาขาวิชาที่จบ					
	4.1.8 การให้หลักประกันในการปฏิบัติงาน และความคุ้มครองครู					
	4.1.9 เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับนโยบายและ กฎเกณฑ์ต่างๆ ของครู					
	4.1.10 สร้างความภาคภูมิใจในหน้าที่การงาน สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน					
	4.1.11 ส่งเสริมให้ครูมีใบประกอบวิชาชีพ สำหรับผู้ที่ไม่จบสายการศึกษา พัฒนาครูที่ไม่จบสายการศึกษาให้เรียนวิชาการศึกษาเพิ่มเติม					
	4.1.12 คุณสมบัติของผู้ที่สนใจประกอบวิชาชีพครู					
	4.1.13 อบรมครูก่อนเข้าปฏิบัติงานให้เข้าใจงานการศึกษานอกโรงเรียน					
	4.1.14 ประเมินบุคลากรให้เป็นข้าราชการ ประเมินจากผู้ที่ทำงานหลายปีเป็นข้าราชการ					
	4.1.15 ครูสามารถทำผลงานวิชาการเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนได้					
	4.1.1 การเพิ่มค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับปริมาณการปฏิบัติงาน					

ตอนที่ 3

แบบสอบถามแสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาเทียบเท่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
คำชี้แจง โปรดเขียนความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาเทียบเท่าลงใน ช่องว่าง

1.ด้านวิชาการ

.....

.....

.....

.....

2.ด้านบุคลิกภาพ

.....

.....

.....

.....

3.ด้านคุณธรรมจริยธรรม

.....

.....

.....

.....

4.ด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน

.....

.....

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

***** ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม *****

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายวินัย แต่งแก้ว
วันเดือนปีเกิด	25 สิงหาคม 2522
สถานที่เกิด	อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	52 ม. 2 ต.สินปุน อ.เขาพนม จ.กระบี่ 80240
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตสาทร สำนักงานเขตสาทร (ฝ่ายการศึกษา ชั้น 6) แขวงทุ่งวัดดอน เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120 โทร.02-2125396 Email.winai92@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2535	ประถมศึกษา จากโรงเรียนบ้านห้วยสาร จังหวัดกระบี่
พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนสินปุนคุณวิษณุ จังหวัดกระบี่
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนทุ่งใหญ่วิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2546	ครุศาสตรบัณฑิต จิตวิทยาและการแนะแนว จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2553	การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ